

IGNOTO OGINSKIO (1755–1786) BIBLIOTEKA: GENEALOGINIO IR RELIGINIO TAPATUMO ATSPINDYS

Arvydas Pacevičius | Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto
Dokumentinių medijų antropologijos katedra
Universiteto g. 3, LT-01513 Vilnius, Lietuva
El. paštas arvydas.pacevicius@kf.vu.lt

Straipsnyje taikant šaltiniotyrinį, biografinį, bibliografinį, proveniencinį ir kt. metodus nagrinėjamos Darsūniškio ir Vaiguvos seniūno Ignoto Oginskio (1755–1786) asmeninės bibliotekos (201 vienetas) perdavimo 1787 m. Trakų bernardinų vienuolynui aplinkybės, bendrais bruožais aptariama dovanotojo biografija ir bibliotekos sudėtis, pristatomi veikalai, žadinę istorinę atmintį apie Oginskių giminę ir teikiantys nuorodų apie I. Oginskio pamaldumą, ryšius su bernardinų vienuolija. Nustatyta, kad I. Oginskio, sirgusio nežinoma liga ir anksti mirusio, šeima ir giminė rėmė Trakų bernardinų vienuolyną, užrašė jam nemažas sumas. I. Oginskis, be kita ko, buvo tretininkas ir – galimai – minėto vienuolyno finansinių reikalų patikėtinis (sindikas), o asmeninę biblioteką bernardinams skyrė 1786 m. kovo 29 d. Kruonyje sudarytu testamentu. Bibliotekos didesnę dalį sudarė bernardinams, ypač tretininkams, būdinga asketinė lektūra, dvasinės pratybos, pamokslai, nors yra ir Apšvietos epochos pasaulietinių veikalų prancūzų kalba, Vilniaus pijorų spaustuveje leistų vadovėlių, teikiančių nuorodų į I. Oginskio studijas. Istorijos veikalų, taip pat knygų, kurių dedikacijose minimi Oginskių nuopelnai valstybei ir bažnyčiai, gausa rodo I. Oginskį puoselėjus LDK istorinę atmintį ir vertinys priklausymą kilmingai giminei. O štai asketinė literatūra patvirtina šaltinių duomenis apie tai, kad I. Oginskis buvo įstojęs į pranciškonų observantų (bernardinų) trečiąjį (tretininkų) ordiną.

REIKŠMINIAI ŽODŽIAI: *asmeninė biblioteka, religinis ir genealoginis tapatumas, sindikas, tretininkas, knygų sąrašas, biografija, proveniencijos.*

Asmeninių bibliotekų susidarymas, raida, skaitymo praktikos, rinkinių išsklaidymas kaip knygos komunikacijos ciklo sudedamosios dalys, taip pat jų savininkų asmenybė, kultūrinė orientacija ir tapatumo raiška buvo ir tebėra nuolatinis ne tik knygotyriminkų, bet ir kitų humanitarinių ir socialinių mokslų disciplinų atstovų dėmesio objektas. Plečiasi dalykinė¹ ir teorinė² asmeninių bibliotekų tyrimų erdvė, kurioje Robertas Darntonas, knygos komunikacijos rato modelio autorius³, išvelgia ne tik bibliografinės analizės, bet ir socialinės istorijos bei komunikacijos procesų tyrimų poreikį. Anot šio mokslininko, knygos istorija netapatintina vien su bibliografinė bibliotekų istorija, „kurioje knygos randa paskutinę poilsio vietą... Aš negaliu entuziastingai tyrinėti bet kokios istorijos, atsietos nuo žmogiškojo faktoriaus. Todėl ir toliau pabrėžiu knygos žmonių veiklos studijų svarbą siekiant suprasti knygos istoriją.“⁴ Pažymėtina, kad atnaujintame R. Darntono paradigminiame požiūryje į knygos istoriją vyrauja trys esminiai klausimai: kaip knygos ateina į pasaulį? Kaip jos pasiekia skaity-

1 PACEVIČIUS, Arvydas. Mecenatystės slėpiniai. Iš *Pamirštoji mecenatystė*. Dovanų Vilniaus universiteto bibliotekai knyga, 1792–1832. Vilnius: Daba Expo, 2010, p. 160–235; BRAZIŪNIENĖ, Alma. Bibliotheca Sapiehana – europinės LDK kultūros veidrodis. Iš *Bibliotheca Sapiehana: Vilniaus universiteto bibliotekos rinkinys*. Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2010, p. VII–XLIII; KAUNAS, Domas. *Bibliotheca Georgii comitis de Plater*. Jurgio Platerio biblioteka – Lietuvos knygos kultūros ir mokslo paminklas. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012; WITKOWSKI, Rafał. Katalog biblioteki księcia Aleksandra Ludwika Radziwiłła w Nieświeżu (1651). Iš *Bibliotheca Lituana*. T. 2: Atminties institucijų rinkiniai. Sudaryt. Arvydas Pacevičius. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012, p. 329–427; PACEVIČIUS, Arvydas. Kazimiero Kontrimo biblioteka. *Žemaičių bibliofilas*, 2014 m. lapkričio 8 d., nr. 6, p. 12–13; KAUNAS, Domas. Ar Kristijonas Donelaitis turėjo asmeninę biblioteką? *Knygotyra*, 2015, t. 64, p. 44–62; ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, Ramunė. Trakų vaivados Andriaus Oginskio biblioteka – didiko akiračio veidrodis. Iš *Kunigaikščiai Oginskiai Lietuvos istorijoje: Kultūrinės veiklos pėdsakais – 2*. Sud. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė. Vilnius, LII leidykla, 2015, p. 302–341; LIEPAITĖ, Inga; VERBICKAS,

Antanas. *Antano Baranausko asmeninė biblioteka*. Anykščiai: Antano Baranausko ir Antano Vienuolio-Žukausko memorialinis muziejus, 2016.

2 BRAZIŪNIENĖ, Alma. Senujų asmeninių Lietuvos bibliotekų tyrimai: *status quo*. Iš *Bibliotheca Lituana*. T. 2: Atminties institucijų rinkiniai. Sudaryt. Arvydas Pacevičius. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012, p. 33–65; PACEVIČIUS, Arvydas; KOWKIEL, Lilia; PIETRZKIEWICZ, Iwona. Rękoipišmienne katalogi i inwentarze ksiązek z ziem Dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego – wybrane problemy zasad publikowania. Iš *Bibliotheca Lituana*. T. 2: Atminties institucijų rinkiniai. Sudaryt. Arvydas Pacevičius. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012, p. 107–121; BRAZIŪNIENĖ, Alma. Kai kurie probleminiai asmeninių bibliotekų teorijos klausimai. *Knygotyra*, 2015, t. 65, p. 7–24.

3 DARNTON, Robert. What is the History of Books? *Daedalus*. Representations and Realities. 1982, vol. 111, no. 3, p. 65–83; DARNTON, Robert. Kas yra knygos istorija? Iš anglų kalbos vertė R. Kriaučiūnienė ir A. Navickienė. *Knygotyra*, 1998, t. 34, p. 134–154.

4 DARNTON, Robert. „What is the history of books?“ Revisited. *Modern Intellectual History*, 2007, t. 4 (3), p. 505.

toją? Kaip skaitytojai elgiasi su šiomis knygomis? Būtent su tokiu antropologiniu individo raidos studijų ir socialinių tinklų analizės poreikiu susiduriame nagrinėdami ne tik senosios Lietuvos didikų ar dvasininkijos elito, bet ir eilinės bajorijos, miestiečių, inteligentijos, valstiečių asmeninių bibliotekų raidą.

Trakų bernardinų vienuolyno bibliotekos kataloge, sudarytame 1787 m. rugsėjo 6 d.⁵, buvo surašytos Darsūniškio seniūno Ignoto Oginskio dovanotos knygos – iš viso 201 vienetas⁶. Pastaba šio knygų sąrašo pradžioje nurodo, kad dovanotojas buvo minėto vienuolyno apaštališkasis sindikas (*sindicus apostolicus*), t. y. finansinių reikalų patikėtinis, ir „dosningas geradaris“ (*munificentissimus benefactor*), o knygos Trakų bernardinų vienuolyno bibliotekai perduotos po I. Oginskio mirties (*post fata*). Tiek apie I. Oginskį, tiek apie jo asmeninę biblioteką istoriografijoje ir informaciniuose leidiniuose žinių pateikiama nedaug, jos prieštaringos. Pavyzdžiui, Tadeusz Żychliński nurodė, kad I. Oginskis priklausė Oginskių „užgesusiai Darsūniškio linijai“, kurios pradininkas buvo kunigaikštis Bogdanas iš Kozelsko Oginskis, fundavęs jam priklausiusios seniūnijos centre, Darsūniškyje, bažnyčią, o Strėvininkuose pastatęs puikius rūmus⁷. Darsūniškio seniūniją paveldėjo jo sūnus Karolis, anūkas Juozapas ir proanūkis I. Oginskis, aptariamoms bibliotekoms savininkas, miręs, anot T. Żychlińskiego, 1787 m. gruodžio 18 d.⁸ Pateikta mirties data, įtvirtinta istoriografijoje⁹, neatitinka mūsų pateikto šaltinio (Trakų bernardinų vienuolyno katalogo) duomenų, kurie nurodo I. Oginskį mirus iki 1787 m. rugsėjo 6 d.¹⁰ Neseniai paskelbti Vilniaus bernardinų kronikos, rašytos nuo 1783 m. liepos 5 d. iki 1795 m. sausio 31 d. ir saugomos Krokuvos bernardinų vienuolyno archyve, fragmentai¹¹ leidžia ne tik patikslinti I. Oginskio mirties datą, bet ir palaidojimo aplinkybes: žinia apie jo mirtį Vilniaus bernardinus pasiekusi 1786 m. balandžio 4 d., kaip tretininkas prašęs palaidoti jį su bernardinų abitu, laidotuvių ceremonija vykusi Vilniaus bernardinų vienuolyne 1786 m. birželio 26–28 d.¹² I. Oginskio biblioteka buvo trumpai pristatyta Jurgio Lebedžio¹³, minima monografiniuose tyrimuose¹⁴ ir informaciniuose leidiniuose¹⁵. Tačiau lieka neaiškūs asmeninės bibliotekos užrašymo Trakų bernardinams motyvai, aplinkybės, taip pat jos sudėtis ir asmenybės raiška knygų rinkinyje. Stingant duomenų apie I. Oginskio gyvenimą asmeninės bibliotekos knygų sąrašas tampa svarbiu dokumentu, atveriančiu nepakankamai pažįstamo XVIII a. LDK bajorijos privataus, intelektualinio ir dvasinio pasaulio horizontus. Itin svarbu, kad neseniai buvo publikuotas straipsnis apie Mykolo Kleopo Oginskio ir čia aptariamo Ignoto Oginskio žmonos Józefos Sofijos Oginskaitės tėvo Trakų vaivados Andriaus Oginskio (1740–1787) biblioteką¹⁶. Jame buvo nustatyta, kad A. Oginskiui knygų parūpindavo namų mokytojas ir bibliotekininkas Jeanas Rollay, o bendras iš jo

1781–1786 m. įsigytų knygų sąrašas, saugomas Lietuvos valstybės istorijos archyve, apima 2 214 vienetų¹⁷. Taip pat pažymėtini Daivos Narbutienės tyrimai, skirti Oginskių giminės indėliui į knygų kultūrą ir dokumentiniam paveldui¹⁸. Šiame straipsnyje siekiama I. Oginskio šeimos ir Oginskių giminės Darsūniškio linijos istorijos, taip pat ryšių su Trakų bernardiniais kontekste bendrais bruožais aptarti I. Oginskio bibliotekos raidą ir sudėtį išryškinant genealoginio (giminės, šeimos) ir religinio tapatumo bei savimonės raišką knygų rinkinyje. Genealoginė savimonė šiame darbe suprantama kaip I. Oginskio ir visos giminės saviidentifikacija remiantis žiniomis apie protėvius ir jų pagrindu konstruojama tapatybė¹⁹. Pagrindas bibliografinėi ir proveniencinei analizei – išlikusios

5 *Regesta Bibliothecae C[on]n[ven]tus Tr[an]cen[sis] Ord[inis] Min[orum] Observ[antium] A[n]no 1787 D[ie] 6 Septembris*. Vilniaus universiteto bibliotekos Rankraščių skyrius (toliau – VUB RS), F3, b. 145.

6 *Applicati s[unt] Libri Bibliothecae nostrae C[on]n[ven]tus Troc[ensis] Post fata P[ia]e M[emoriae] D[omi]ni F[ra]tri Ignat[i]i Oginski, Capitanei Dor[suniscensis], Equitis Ord[inis] S[an]cti Stanislai E[pi]sco[pi] Mar[tyris], Sindici Apostolici, ac munificentissimi benefactoris, sequentes*. VUB RS, F3, b. 145, lap. 13r–17r.

7 ZYCHLIŃSKI, Tadeusz. *Złota księga szlachty polskiej*. T. 5. Poznań: Jarosław Leitgeber, 1883, s. 190.

8 Ten pat, s. 191.

9 WOLFF, Józef. *Kniaziowie Litewsko-Ruscy od końca czternastego wieku*. Warszawa: Drukiem J. Filipowicza, 1895, s. 322; URUSKI, Seweryn. *Rodzina. Herbarz Szlachty Polskiej*. T. XII. Warszawa: Skład Główny Księgarni Gebethnera i Wolfa, 1915, s. 265–267; Oginskis Ignotas. Iš *Kaišiadorių enciklopedija*. Prieiga per internetą: <http://www.kaisiadoriumuziejus.lt/enciklopedija/index.php?title=Oginskis_Ignotas> [žiūrėta 2018 m. spalio 2 d.].

10 *Applicati s[unt] Libri [...]sequentes*. VUB RS, F3, b. 145, lap. 13r.

11 PROKOP, Krzysztof. Kronika bernardynów wileńskich z lat 1761–1795. *Lituanio-Slavica Posnaniensia*. Studia Historica. T. XVI (1). Redaktor tomu Rafał Witkowski. Poznań: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2013, s. 96.

12 Ten pat.

13 LEBEDYS, Jurgis. *Lietuvių kalba XVII–XVIII a. viešajame gyvenime*. Vilnius: Mokslas, 1976, p. 115.

14 PACEVIČIUS, Arvydas. *Vienuolynų bibliotekos Lietuvoje 1795–1864 m.* Dingęs knygos pasaulis. Vilnius: Versus Aureus, 2005, p. 133 (2 iliustracija).

15 PASZKIEWICZ, Urszula. *Inwentarze i katalogi bibliotek z ziem wschodnich Rzeczypospolitej do 1939 roku*. Supplement 1. Warszawa: Wspólne dziedzictwo, 2000, p. 210, nr. 821.

16 ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, Ramunė. Trakų vaivados Andriaus Oginskio biblioteka – didiko akiračio veidrodys. Iš *Kunigaikščiai Oginskiai Lietuvos istorijoje*: Kultūrinės veiklos pėdsakais – 2. Sud. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė. Vilnius, LII leidykla, 2015, p. 302–341.

17 Ten pat, p. 310.

18 NARBUTIENĖ, Daiva. Oginskiai ir knyga: iš Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos fondų. Iš *Kunigaikščiai Oginskiai Lietuvos istorijoje*. Kultūrinės veiklos pėdsakais. Sud. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė. Vilnius: LII leidykla, 2010, p. 77–90; NARBUTIENĖ, Daiva. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos oginskiana. Iš *Kunigaikščiai Oginskiai Lietuvos istorijoje*: Kultūrinės veiklos pėdsakais – 2. Sud. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė. Vilnius, LII leidykla, 2015, p. 245–364.

19 RAILAITĖ-BARDĖ, Agnė. Oginskių genealoginės savimonės atspindžiai XVII–XVIII a. progingiuose leidiniuose. Iš *Kunigaikščiai Oginskiai*

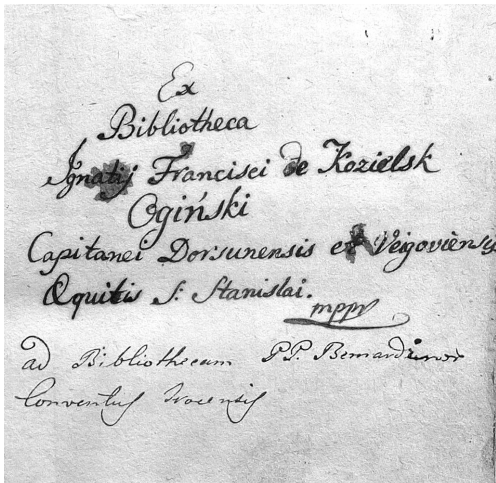
I. Oginskio knygos, saugomos Vilniaus universiteto bibliotekos Retų spaudinių skyriuje (10 vnt.), taip pat straipsnio pabaigoje publikuojamas I. Oginskio knygų, dovanotų 1787 m. Trakų bernardinų vienuolynui, sąrašas. Jis parengtas remiantis senųjų bibliotekų katalogų ir sąrašų publikavimo metodika²⁰, kurios esminis principas – kuo mažiau keisti šaltinio tekstą, šiuo atveju knygų bibliografinį aprašą pateikiant taip, kaip užrašyta originaliame dokumente. Bibliografinis aprašas, autorystė, užrašymo ypatumai patikslinti išnašose.

BIOGRAFIJOS ATODANGOS

Ignotas Pranciškus²¹ Oginskis (1755–1786), lietuvių istoriografijoje kartais tapatinamas su Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės maršalu, Vilniaus kaštelionu ir Trakų vaivada²² Ignotu Oginskiu (1698–1775), aukštesnių administracinių pareigų LDK hierarchinėje struktūroje nėjo (1 iliustracija). Buvo Darsūniškio ir Vaiguvos seniūnas, Kruonio ir Strėvininkų dvarų savininkas. Darsūniškio seniūniją, kurią apie 1693 m. įsigijo Boguslavas Oginskis²³, I. Oginskis paveldėjo iš tėvo Juozapo Oginskio (1713–1776). Tarp I. Oginskiui priklausiusių valdų Darsūniškio parapijoje 1782 m. minimas Kruonio miestelis, Vaiguvos palivarkas ir kaimas, taip pat Apidemis, Bačkininkėliai, Dabinta, Di-

jokiškės, Ginteikiškės, Guogai, Norkūnai, Panemunė, Visginai ir kt., o Žiežmarių parapijoje – Avinėliai, Balceriškės, Dainiai, Graužai, Kairiškės, Vilionys, taip pat Ilonos (Lijono) smuklė ir tvenkinys prie Strėvos ir kt.²⁴ I. Oginskio biogramose pažymima, kad jis buvo Šv. Stanislovo ordino, įsteigto 1765 m.²⁵, kavalierius, tačiau stinga informacijos, už kokius nuopelnus ir kada gavo šį apdovanojimą.

I. Oginskio tikslī gimimo data ir vieta nežinoma. Vaikystė greičiausiai prabėgo Strėvininkų ar Kruonio²⁶ dvaro rūmuose, o mokėsi, galimas daiktas, kaip ir kiti Oginskiai, namų mokytojo prižiūrimas. Atrodo, kad namų mokytojas vertino pijorų lavinimo ir ugdymo sistemą, nes I. Oginskio bibliotekoje būta šios vienuolijos pedagogų parengtų vadovėlių (žr.

1 PAV. Ignoto Oginskio nuosavybės įrašas knygoje *Veikalas apie religijos tiesą* (Ženeva, 1730). Vilniaus universiteto biblioteka (toliau – VUB) IV 19467/sect. 1–3.

1 priedą šio straipsnio pabaigoje *Ignoto Oginskio knygų sąrašas*, 1787, nr. 8, 108, 169, 170. Toliau – S. 1). Neatmestina prielaida, kad I. Oginskis studijavo Vilniaus pijorų kilmingųjų kolegijoje, remiamoje jo motinos Antaninos Oginskienės, kuriai Ignotas Pokubiatta SP 1764 m. spalio 17 d. vardinių proga skyrė eiles²⁷ (I. Oginskiui tuomet buvo devyneri metai). Asmeninės bibliotekos knygos rodo I. Oginskį mokėjus lotynų ir prancūzų kalbas, galbūt pramokus itališkai (S. 1, nr. 191, 193) ir rusiškai (S. 1, nr. 87). Kaip ir kiti bajoraičiai, I. Oginskis gavo retorikos žinių, gludino viešojo kalbėjimo gebėjimus, yra sakęs prakalbą²⁸ sveikindamas Vilniaus vaivada – greičiausiai Mykolą Kazimierą Oginskį (1728–1800), kuris šias pareigas ėjo 1764–1768 m. 1776 m. kovo 28 d. I. Oginskis sakė prakalbą Vilniaus šv. Dvasios dominikonų bažnyčioje per tėvo Juozapo Oginskio laidotuves²⁹. Be oratorystės meno, pas pijorus ar namie I. Oginskis mokėsi fizikos (S. 1, nr. 51, 52), logikos ir metafizikos (S. 1, nr. 53, 74, 75), geografijos

Lietuvos istorijoje: Kultūrinės veiklos pėdsakais – 2. Sud. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė. Vilnius, LII leidykla, 2015, p. 35.

20 PACEVIČIUS, Arvydas; KOWKIEL, Lilia; PIETRZKIEWICZ, Iwona. Rękopisienne katalogi i inwentarze książek z ziem Dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego – wybrane problemy zasad publikowania. Iš *Bibliotheca Lituana*. T. 2: Atminties institucijų rinkiniai. Sudaryt. Arvydas Pacevičius. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012, p. 113–116.

21 Taip pasirašė knygoje *Veikalas apie religijos tiesą* (Ženeva, 1730–1731) (žr. straipsnio gale publikuojamo Trakų bernardinų vienuolynui I. Oginskio dovanotų knygų sąrašo, toliau – S. 1, nr. 186): *Ex Bibliotheca Ignatij Francisci de Kozielsk Ogiński Capitanei Dorsuniscensis et Veigoviensis Aequitis S: Stanislai mppr.* (šalia yra Trakų bernardinų bibliotekos nuosavybės įrašai).

22 XVIII a. *Lietuvos knygos lenkų kalba*. Kontrolinis sąrašas. Sudarytojos Marija Ivanovič ir Karina Basiul. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2015, p. 632–633.

23 1720 m. gegužės 26 d. būdamas Kauno apskrities (pavieto) maršalu jis įkūrė Rožančiaus broliją Darsūniškio bažnyčioje, kurią po gaisro 1780 m. atstatė I. Oginskio motina Antanina Bialozoraitė-Oginskienė, žr. *Vyskupo Ignoto Jokūbo Masalskio Kauno dekanato vizitacija 1782*. Sudarė ir parengė Vytautas Jogėla. Vilnius: LKMA, 2001, p. 429, 421.

24 *Vyskupo Ignoto Jokūbo Masalskio Kauno dekanato vizitacija 1782*, p. 581–587; 843–859.

25 Ordiną įsteigė paskutinis Lenkijos ir Lietuvos valdovas Stanislovas Augustas Poniatovskis ir pavadino Lenkijos ir Lietuvos valstybės dangiškojo globėjo šv. Stanislovo vardu. Ordino spalvos buvo raudona ir balta, o devizas – *Praemiando Incitat* (liet. „Apdovanodamas skatina“). Daugiau kaip 500 su Lietuvos Didžiąja Kunigaikštyste susijusių didikų, bajorų ir dvasininkų 1765–1795 m. gavo šį ordiną. Daugiau žr.: GUDAS, Eimantas. Šv. Stanislovo ordinas Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje: kavalieriai ir jų dokumentai. *Lietuvos bajoras*, 2016, nr. 22, p. 18–35; *Praemiando incitat: Šventojo Stanislovo ordinas*. Tarptautinės parodos katalogas, 2016 m. vasario 15 – gegužės 8 d. Sud. Vydas Dolinskas, Eimantas Gudas, Gintarė Skujutė. Vilnius: Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai, 2016.

26 I. Oginskio testamentas buvo sudarytas Krūonyje, žr. *Ignoto Oginskio testamentas*, 1786 m. kovo 29 d. Lietuvos valstybės istorijos archyvas (LVIA), F. 1177, ap. 1, b. 456, lap. 6v.

27 XVIII a. *Lietuvos knygos lenkų kalba*, p. 313, nr. 3068.

28 Ten pat, p. 457, nr. 4460.

29 Ten pat, p. 331, nr. 3245.

(S. 1, nr. 76, 77, 119), istorijos lenkų (S. 1, nr. 8, 9, 14, 42, 54, 104, 105, 117, 119, 123–127 ir kt.), prancūzų (S. 1, nr. 174, 175, 180, 183, 184, 185), lotynų (S. 1, nr. 12, 13, 17, 23, 24, 25) kalbomis. Tarp istorijos veikalų paminėtina rankraštinė Lietuvos istorija (*Historia litewska manu scripta*), kurios turinys nežinomas (S. 1, nr. 15), taip pat Alberto Vijūko-Kojalavičiaus *Lietuvos istorija* lotynų kalba (Gdanskas, 1650) (S. 1, nr. 23). Apskritai I. Oginskio bibliotekoje didesnę dalį užima religinė, dvasinė, asketinė lektūra, kurią aptarsime vėliau.

1779 m. I. Oginskis vedė Juzefą Oginskytę (Józefa Sofia Ogińska, 1761 ar 1764–1847), didiko Andriaus Oginskio, Trakų kašteliono (1778) ir vaivados (1783) dukrą³⁰ (ši buvo politikas, diplomatas ir kompozitorius Mykolas Kleopas Oginskio sesuo). Skirtingai nuo brolio, kuriam tėvui Vienoje vykdant diplomatinę misiją buvo parinktas gubernieris J. Rollay, dukra Juzefa buvo lavinama vienuolių vizitietičių konvente³¹. Prisimintina, kad I. Oginskio seserys iš tėvo pirmosios santuokos buvo vienuolės: Ona (vienuoliškas vardas Elena), Konstancija (Illuminata) ir Kotryna (Anelė) benediktinės Kaune, o Rachelė (Marija Antanina) – vizitietė Vilniuje³². Taigi žvelgiant į I. Oginskio gyvenimo kelią (pasaulietis tretininkas, sindikas), jo gyvenimo palydovės pasirinkimas nebuvo atsitiktinis. Su ja susilaukė dukters Paulinos (Paulina Antonina Franciszka Ogińska, 1780–1799) ir sūnaus Gabrieliaus (Gabriel Józef Ogiński, 1784–1842). Pastarasis buvo žymus Lietuvos politinis ir karinis veikėjas, Napoleono kampanijos ir 1830 m. sukilimo dalyvis, paveldėjęs Strėvininkų dvarą ir jį modernizavęs. Dukra Paulina 1798 m. ištekėjo už Juozapo Lopacinskio (Józef Nepomucen Nicefor Łopaciński, 1764–1850), bet po metų mirė. Taigi, I. Oginskis ir J. Oginskytė buvo dviejų skirtingų giminės atšakų atstovai. I. Oginskio motina buvo Antanina Białozoraitė (Białozor, 1728–1812)³³, ištekėjusi už J. Oginskio 1751 m. Moterys I. Oginskio gyvenime vaidino didelį vaidmenį: augo apsuptas seserų Elenos, Magdalenos ir Onos; testamentu nekilnojamąjį turtą ir dideles pinigų sumas skyrė žmonai ir motinai. „Mylimiausiai motinai ir ypatingai geradari“ atiteko pajamos iš Platelių seniūnijos, Strėvininkų ir Kruonio, valdos (su skolomis) Naugarduko pavieta, taip pat apyvarta nuo 120 tūkst. auksinų. Apskritai testamentu visų turtų ir sumų (kartu su skolomis) valdytoja buvo paskirta motina, tokiu būdu pakoreguojant 1785 m. gruodžio 24 d. LDK Vyriausiojo Tribunolo pripažintus tėvo J. Oginskio užrašymus I. Oginskiui³⁴. O štai mylimai žmonai testamentu patvirtino viską, kas užrašyta pagal vedybų sutartis³⁵, išskyrus 300 tūkst. auksinų, kuriuos „mylima žmona jau išleido“³⁶; vietoj jų I. Oginskis žmonai užrašė 200 tūkst. auksinų³⁷. Anot T. Žychlińskio, „kunigaikštystė našlė „Ignotienė“, žinoma patriotė, 1788 m. gruodžio 6 d. būtiems kariuomenės poreikiams padovanojo plunksnos formos puokštę iš perlų

ir briliantų, įvertintą 4 500 lenkiškų auksinų³⁸. Taigi šeima neskurdo, o jos turimos vertybės buvo matuojamos ne vien briliantais.

OGINSKIŲ FUNDACINĖ VEIKLA IR RYŠIAI SU BERNARDINAIŠ

I. Oginskis mirė jaunas – sulaukęs vos 31 metų. Archyviniai šaltiniai leidžia patikslinti jo mirties datą: Vilniaus bernardinų kronikoje minima, kad žinia apie I. Oginskio mirtį vienuolius pasiekė 1786 m. balandžio 4 d.³⁹, o testamentą dorsaliniame įrašė liko 1786 m. balandžio 3 d. data⁴⁰. Taigi, galima teigti, kad I. Oginskis mirė 1786 m. balandžio 3 d. Mirties priežastis – liga. Sirgo ilgai, kaip nurodyta testamente, „Aukščiausiojo mielaširdingo Pono dievo valia“⁴¹. Nuo sunkios ligos buvo gydomas daktaro Hacismano, kuriam testamentu užrašyta 1 800 auksinų, o ligoniu besirūpinusiems liokajams Jurgiu Cidzikui (Cydzik) ir Motiejui Stachovskiui (Stachowski) – po 1 500 auksinų⁴². Testamentu taip pat Vilniaus bernardinams skyrė 20 tūkst. auksinų, už kuriuos prašė palaidoti „be jokios pasaulietinės pompos su bernardinų abitu ir gausiomis šventomis aukomis“⁴³.

30 URUSKI, Seweryn. *Rodzina. Herbarz Szlachty Polskiej*. T. XII. Warszawa: Skład Główny Księgarńi Gebethnera i Wolfa, 1915, s. 266–267.

31 *Memoires de Michel Oginski sur la Pologne et les Polonais*. Paris, 1826. VUB RS, F1-D170, p. 9–10 (papildymai). Plg. Šmigelskytė-Stukienė, p. 312.

32 WOLFF, Józef. *Kniaziowie Litewsko-Ruscy od końca czternastego wieku*. Warszawa: Drukiem J. Filipowicza, 1895, s. 321.

33 Tarp I. Oginskio paliktų Trakų bernardinams knygų buvo motinai skirtos varduvių proga sukurtos eilės – greičiausiai rankraštinė versija: Wyrzaz Przymiotów Antonini Oginskij Starościny Dorsun[iskiej] na Dniu Imienin wiersze[m] ułożony p[rzez] X.W.I.A.P. R[ok]u 1779, žr. S. 1, nr. 57.

34 I. Oginskio testamentas, lap. 3r.

35 Žinoma, kad vedybų sutartis (*Interetyza szlubna*) tarp Oginskių Trakų kaštelionų ir Oginskių Darsūniškio seniūnų dėl Ignoto ir Juzefos Oginskių vedybų buvo sudaryta 1779 m. rugsėjo 27 d., žr. LVIA, ap. 1, b. 8, lap. 7v. 1780 m.

I. Oginskis žmonai, „tiek daug puikių broožų ir

neprilygstamų talentų turinčiai damai“, pritariant motinai ir žmonos tėvams Andriui ir Paulinai Šembek-Oginskienei, užrašė 200 tūkst. auksinų grynaisiais, 500 tūkst. vertės nekilnojamąjį turimą „už kordono“ (t. y. Rusijos imperijoje) Vitebsko vaivadijoje (Lozno ir Rudnia), taip pat visą kilnojimąjį turimą: „auksą, sidabrą, alavą, varį, karietas, gyvulius, ūkinius padargus, taip pat esančias ir ateityje įsigytas brangenybės“, *Ignoto Oginskio dovanojimo užrašymas žmonai Juzefai Oginskienei*, 1780. LVIA, ap. 1, b. 423, lap. 1r–1v.

36 Org. *odpisala*, galima versti ir kaip „nurašė, išskaičiavo“.

37 *Ignoto Oginskio testamentas*, lap. 3r–4r.

38 ŻYCHLIŃSKI, Tadeusz. *Złota księga szlachty polskiej*. T. 5. Poznań: Jarosław Leitgeber, 1883, s. 191.

39 PROKOP, Krzysztof. *Kronika bernardynów wileńskich...*, s. 96.

40 *Ignoto Oginskio testamentas*, lap. 2r.

41 Ten pat, lap. 3r.

42 Ten pat, lap. 4v.

43 Ten pat, lap. 2v.

I. OGINSKIS – BERNARDINŲ TRETININKAS. Vilniaus bernardinų kronikoje liko įrašas, paaiškinantis iš pirmo žvilgsnio keistoką I. Oginskio norą būti palaidotam kaip bernardinui – jis buvo „mūsų konvento Trakuose sindikas ir kaip tretininkas prašė palaidoti jį su mūsų abitu, todėl pasiūtas abitas iš čia [Vilniaus] buvo nusiųstas [į Trakus]“⁴⁴. Testamento sąlygos buvo vykdomos: bernardinai įsipareigojo už konvento išdą papildžiusius 4 220 auksinų tris dienas skambinti varpais, surengti trejas egzekvijas, gausiai dalyvaujant dvasininkams paaukoti trejas giedotines ir 786 skaitytines mišias, palaidoti palaikus su visa iškilmingų laidotuvių prabanga⁴⁵. Laidotuvių ceremonija tęsėsi tris dienas, o I. Oginskio palaikai (greičiausiai įvilkti į tretininko abitą) palaidoti Vilniaus bernardinų vienuolyno kriptoje chore⁴⁶. Pažymėtina, kad tretininkai, kurie Lietuvoje prie bernardinų konventų būrėsi nuo XV a. pabaigos, sudarė savotišką ordiną, o nariai pamaldų gyvenimą leido nebūtinai vienuolyne. Namuose gyvenantys tretininkai, vyrai ir moterys, privalėjo laikytis tam tikrų taisyklių, kalbėti nustatytas maldas, po drabužiais nešioti pranciškonišką škaplierių ir virvę, vengti prabangių apdarų. Manytina, kad I. Oginskis priklausė šiai tretininkų grupei. Tretininkų įvilktuvės vykdavo bernardinų bažnyčiose, jie galėjo naudotis visomis Mažesniųjų brolių privilegijomis, dažnai būdavo laidojami bernardinų bažnyčiose⁴⁷. Taigi I. Oginskio kaip tretininko palaidojimo istorija neturėtų stebinti. Nors suvestiniame LDK trečiojo ordino mirusių brolių ir labdarių kataloge I. Oginskis neminimas, tačiau į sąrašą įtrauktas jo tėvas nurodant mirties metus (DMD Josephus Oginski, 1776)⁴⁸. Į tretininkų sąrašą dar būdamas Trakų kaštelioniu kartu su žmona Izabele Čartoriskyte buvo įtrauktas Tadas Oginskis⁴⁹. Tarp tretininkų yra minimos tokios asmenybės ir įžymybės kaip vyskupas Jonas Lopacinskis (m. 1778)⁵⁰, Austrijos imperatorė Marija Teresė Augusta (Serrenissima Maria Augusta Imperatrix, m. 1780)⁵¹ ir kt.

AR I. OGINSKIS BUVO TRAKŲ BERNARDINŲ FINANSINIŲ PATIKĖTINIŲ? Vilniaus bernardinų kronikoje, taip pat Trakų bernardinų vienuolyno kataloge minima, kad I. Oginskis yra buvęs „apaštališkuoju sindiku“. Sindikai tvarkydavo finansinius ir teisinius vienuolių reikalus. Pagal nustatytą bernardinų vienuolijoje tvarką būdamas sindiku I. Oginskis ir jo šeimos nariai galėjo naudotis „malonėmis, privilegijomis, atlaisdais, teikiamais ir leidžiamais tiek visai vienuolijai, tiek atskiriems broliams..., gyvenime ir po mirties taip, lyg [sindikas] būtų vienas iš brolių“⁵². Nėra tikslesnių duomenų, kada I. Oginskis tapo Trakų bernardinų sindiku. Žinoma, kad sindiku nuo 1770 m. lapkričio mėnesio⁵³ čia buvo Ignotas Tańskis. Atrodo, kad jis mirė 1776 m. liepos mėn., nes žmona užpirkto mišias už vyro vėlę (37 auks.), o Trakų bernardinai gavo

500 auks. iš 2 000 auks. Tanskių legacijos⁵⁴. Po I. Tańskio sindiko Trakų vienuolyne pareigas perėmė Tadas Danilevičius, Trakų bernardinų vienuolyno pajamų ir išlaidų knygoje pasirašinėjęs nuo 1777 m. liepos iki 1782 m. rugpjūčio mėn.⁵⁵ Galimas daiktas, kad paskui sindiku tapo I. Oginskis, tačiau 1783–1786 m. sąskaitų knygoje informacijos apie tai nėra – liko tik išpjautų lapų žymės. Kaip sindikas 1771 m. gegužę dar minimas LDK raštininkas Antanas Mykolas Pacas⁵⁶. Sindikai buvo pagerbiami, už juos užsakomos mišios, skambinama varpais. Antai mirus I. Tańskio tėvui Tadu, už jo sielą Trakų bernardinai 1772 m. rugpjūčio mėn. laikė giedotines mišias⁵⁷, o už A. M. Paco laidotuves 1774 m. rugsėjo mėn. gauti 36 auksinai⁵⁸. Taigi, galima teigti, kad, panašiai kaip sindikas ir tretininkas, po mirties buvo pagerbtas ir I. Oginskis. Tačiau dokumentinio patvirtinimo, išskyrus įrašą Trakų bernardinų vienuolyno bibliotekos kataloge, apie I. Oginskio kaip sindiko veiklą nepavyko aptikti.

OGINSKIŲ FUNDACINĖ VEIKLA IR RYŠIAI SU TRAKAIS. Didele dalį tiek I. Oginskio, tiek šeimos ir giminės fundacijų sudarė parama Bažnyčiai. Iki XVII a. vidurio remiami stačiatikiai ir unitai, paskui – katalikai. Pavyzdžiui, į katalikybę atsivertęs Oginskių šakos, kuriai priklausė I. Oginskis, pradininkas Simonas Karolis (1625–1699) su žmona Karolina Vainiūte 1695 m. fundavo basųjų karmelitų vienuolyną prie Šv. Teresės bažnyčios Užneryje, priešais Vil-

44 PROKOP, Krzysztof. Kronika bernardynów wileńskich..., s. 96.

45 JANONIENĖ, Rūta. *Bernardinų bažnyčia ir konventas Vilniuje*. Vilnius, 2010, p. 415–416.

46 Ten pat, p. 469, nuoroda 38.

47 Ten pat, p. 26–29.

48 *Catalogus Fratrum et Sororum tercij Ordinis de poenitentia et ad Beneficia ordinis susceptor: 1775–1806*, VUB F5-F-33018, lap. 1r.

49 [Juwenalis Charkiewicz], Przewodnik do Oyczyny Niebieskiej zawierający w sobie Regułę Trzeciego Zakonu O.S. Franciszka Braći Pokutujących podany od Prowincyi Litewskiej OO. Obserwantów, nazwanych w Polsce y Litwie Bernardynów. W Wilnie: w Drukarni J. K. M. Akademickiej Societatis Jesu, [1758], p. Dd4. – I. Oginskio rinkinyje buvo šio veikalo antrasis 1772 m. leidimas, žr. S. 1, nr. 121.

50 *Catalogus Fratrum et Sororum*, 1v.

51 Ten pat, 2v.

52 *Legacijų, metinių pajamų iš jų ir fundacijų tvar-*

ka, skirta bernardinų vienuolių bendruomenei ir JM Ponams Apaštališkiesiems sindikams, geradariams ir gynėjams. VUB RS F4-37411 (A-4378), lap. 18r. Daugiau apie sindikų vaidmenį bernardinų vienuolijoje žr.: JANONIENĖ, Rūta. *Bernardinų bažnyčia ir konventas Vilniuje*, p. 33–35.

53 *Regestra Eleemosynae Expensae Conventus Trocensis sub Gwardianatu MVP Erii Bobiatyński Anno 1770*. VUB F4-35881 (A2546), lap. 124r.

54 *Regestra Eleemosynae Expensae Conventus Trocensis sub Anno 1770*. VUB F4-35881 (A2546), lap. 103r–104r.

55 *Regestra Conventus Trocensis ad Sanctum Nicolaum sub Gwardianatu AVP Roberti Juraha comparata pro elemosi expensa Anno 1779 [die] 4 Septembris*. VUB F 4-35825 (A2489).

56 *Regestra Eleemosynae Expensae Conventus Trocensis sub Gwardianatu MVP Erii Bobiatyński Anno 1770*. VUB F4-35881 (A2546), lap. 121v, 122r.

57 Ten pat, lap. 121 v., 119 r.

58 Ten pat, lap. 121 v., 110v.

nelės žiotis, ir ten buvo palaidotas⁵⁹. Kyla klausimas, kaip ir kada užsimezgė ryšiai su Trakų bernardiniais. Pažymėtina, kad nemažai Oginskių ėjo aukštas Trakų vaivados ir kt. pareigas. Giminėje ryšiai su Trakais buvo stiprinami vedybų būdu. Antai I. Oginskio senelio Boguslavo brolis Marcijonas Mykolas buvo vedęs Trakų kaštelionaitę Teresę Bžostovskytę, o jų sūnus Tadas, be kita ko, 1744 m. tapo Trakų kaštelionu, nuo 1770 m. – Trakų vaivada. Prisimintina, kad būtent Tadui Oginskiui yra dedikuotas profesionaliai atliktas Lietuvos bernardinų provincijos žemėlapis, raizgytas Hiršos Leibovičiaus ir išleistas Nesvyžiuje 1779–1781 m.⁶⁰ (Tado Oginskio sūnus Andrius Oginskis vėliau tapo I. Oginskio uošviu, kuris testamente kartu su Vilniaus vyskupu Ignotu Masalskiu vadinamas globėju⁶¹). Nenuostabu, kad bernardinų vienuolyne buvo saugoma Trakų vaivadijos vėliava⁶². Plačiai žinomos ir kitos Oginskių bažnytinių institucijų fundacijos, susijusios su Trakais. Antai Lietuvos kancleris ir Trakų vaivada Martynas Oginskis 1688 m. fundavo Trakų dominikonų vienuolyną (I. Oginskio tėvas buvo palaidotas Vilniaus, o motina – Paparčių dominikonų vienuolynuose). Taigi galima kalbėti apie daugiaplanį, įvairiais lygmenimis vykusį bendradarbiavimą su LDK veikusiomis vienuolijomis, tarp jų bernardiniais.

I. OGINSKIO ŠEIMOS PARAMA TRAKŲ BERNARDINAMS.

I. Oginskio šeimos gyvenime Trakų bernardinai vaidino didelį vaidmenį. Neretai vienuoliai iš Trakų vienuolyno vykdavo su „furmanka“ į Oginskiams priklausiusį Darsūniškį⁶³. Antanina Oginskienė, I. Oginskio motina, Trakų bernardinams skirdavo aukų – pavyzdžiui, 15 auksinų 1772 m. rugsėjo mėnesį⁶⁴. Iš A. Oginskienės bernardinai gaudavo lėšų koplyčiai Strėvininkuose, kuri buvo įsteigta 1778 m. vasario 25 d. Livonijos vyskupo, prelato, LDK raštininko Juozapo Kazimiero Kosakovskio patentu⁶⁵, išlaikyti (pavyzdžiui, 1779 m. rųpjūtį skirta 18 auks.)⁶⁶. Mirus I. Oginskio tėvui Juozapui, 1776 m. sausio mėn. šeima skyrė 64 auksinus mišioms pas Trakų bernardinus užpirkti⁶⁷. Tačiau didžiausia suma – 400 auksinų, t. y. šeši procentai nuo 7 tūkst. auksinų, kurią skyrė Trakų bernardinams I. Oginskis, paminėta 1781 m. gegužės mėn.⁶⁸ Galimas daiktas, šis labdaringas aktas, taip pat (galbūt) progresuojanti liga paskatino bernardinus prikalbinti I. Oginskį tapti jų piniginių reikalų patikėtiniu, taip pat ir tretininku, o paskui testamente⁶⁹ dar kartą patvirtinti minėtą legaciją Trakų bernardinams. Tiesa, 1792 m. šią sumą perėmė LDK kardininkas Mykolas Oginskis, pasižadėjęs Trakų bernardinams nuo 1794 m. mokėti procentus, bet pažado neištesėjo⁷⁰. Bet kuriuo atveju I. Oginskio ir jo šeimos indėlis remiant bernardinus Trakuose buvo svarus. Lėšų Trakų bernardinams skirdavo ir kiti Oginskiai. Pavyzdžiui, Ona Oginskytė-Judickienė kartu su kitais labdariais XVIII a. viduryje fundavo mūrinę vienuolyno rūmų statybą⁷¹. 1775 m. rųgpjūčio mėn.

Trakų vaivada Tadas Pranciškus Oginskis (1712–1783) Trakų bernardinams skyrė 90 auksinų⁷². Pažymėtina, kad T. Oginskis dar būdamas Trakų kaštelioniu kartu su žmona Izabele Čartoriskyte buvo įtrauktas į bernardinų Trečiojo ordino narių (tretininkų) sąrašą⁷³. Vienuolyną rėmė ne tik Oginskiai, bet ir kitos garsios LDK giminės. Pavyzdžiui, LDK didysis raštininkas (1750) Antanas Mykolas Pacas (1722–1774), minimas tarp bernardinų tretininkų⁷⁴, Trakų bernardinams buvo skyręs 8 tūkst. auksinų legacinę sumą, nuo kurios kasmet buvo gaunami septyni procentai – po 560 auksinų⁷⁵. Po A. M. Paco mirties le-

59 *Wywod Familij urodzonych Xięząt z Kozielska Oginskich Herbu Oginieć*. LVIA, F 1177, ap. 1, b. 8, lap. 7r.; *Inwentarz Kościoła i Klasztoru Zawilejskiego Karmelitów Bosych w Roku 1818*, LMAVB, F273, b. 285, lap. 3r–4v.

60 *Pranciškonai Lietuvoje*. Sudarė Lijana Birškytė-Klimienė. Vilnius: LNM, 2017, p. 8.

61 *Ignoto Oginskio testamentas*, 1786 m. kovo 29 d. LVIA, F. 1177, ap. 1, b. 456, lap. 6r.

62 Bernardinų vienuolynas, internetinis išteklius: <<http://www.voruta.lt/bernardinu-vienuolynas/>>. Nurodoma, kad vienuolynas turėjo gausią biblioteką, joje buvę nemažai inkunabulų, o 1804 m. inventoriui aprašo sidabru aptaisytą mišiolą. Tų metų vizitatorius, matyt, kavos mėgėjas ir žinovas, nurodo, kad abato celėje buvo trys kavos malūneliai šiam aromatingam gėrimui gaminti.

63 *Regestra Conventus Trocensis ad Sanctum Nicolaum sub Gvardianatu AVP Roberti Juraba comparata pro elemosi expensa, 1779-1782*. VUB F 4-35825 (A2489), lap. 1r.

64 *Regestra Conventus Trocensis Eleemosinae sub Gvardianatu RP Francisci Sawicz post Capitulum Anno 1772*. VUB F4-35881 (A2546), lap. 110v.

65 *1778 m. vasario 25 d. Livonijos vyskupo, prelato, LDK raštininko Juozapo Kazimiero Kosakovskio patentas Strėvininkų koplyčiai*. LVIA, ap. 1, b. 422, lap. 1r.

66 *Regestra Conventus Trocensis ad Sanctum Nicolaum sub Gvardianatu AVP Roberti Juraba comparata pro elemosi expensa Anno 1779 [die]4 Septembris*. VUB F 4-35825 (A2489), lap. 1r.

67 *Regestra Eleemosynae Expensae Conventus Trocensis sub Anno 1770*. VUB F4-35881 (A2546), lap. 105v.

68 *Regestra Conventus Trocensis ad Sanctum*

Nicolaum sub Gvardianatu AVP Roberti Juraba comparata pro elemosi expensa, 1779–1782. VUB F 4-35825 (A2489), lap. 6v.

69 Testamente rašoma, kad I. Oginskis „summy siodm tysięcy zlotych propiis perpetuis suffragiis determinuie“, *Ignoto Oginskio testamentas*, 1786 m. kovo 29 d. LVIA, F. 1177, ap. 1, b. 456, lap. 4r.

70 *Opisanie Kosciola y Klasztoru XX Bernardynow Nowo-Trockich w Ru 1804 Mca 7bra 12 dnia w czasie Generalney Wizyty*. VUB RS, F4-39749 (A2014), lap. 7v.

71 MIKULIONIS, Stanislovas. Trakų Šv. Mikalojaus Vyskupo bažnyčios ir bernardinų vienuolyno statybos istorija. *Vilniaus dailės akademijos darbai*. T. 1. Vilnius: VDA, 1993, p. 20.

72 *Regestra Eleemosynae Expensae Conventus Trocensis*. VUB F4-35881 (A2546), lap. 108v.

73 [Juwenalis Charkiewicz]. *Przewodnik do Oyczyny Niebieskiej zawierający w sobie Regulę Trzeciego Zakonu O.S. Franciszka Braći Pokutujących podany od Prowincyj Litewskiej OO. Obserwantów, nazwanych w Polsce y Litwie Bernardynów*. W Wilnie: w Drukarni J. K. M. Akademickiej Societatis Jesu, [1758], p. Dd4. – I. Oginskio rinkinyje buvo šio veikalų antrasis 1772 m. leidimas, žr. S. 1, nr. 121.

74 [Juwenalis Charkiewicz]. *Przewodnik do Oyczyny Niebieskiej zawierający w sobie Regulę Trzeciego Zakonu O.S. Franciszka Braći Pokutujących podany od Prowincyj Litewskiej OO. Obserwantów, nazwanych w Polsce y Litwie Bernardynów*. W Wilnie: w Drukarni J. K. M. Akademickiej Societatis Jesu, [1758], p. Dd4.

75 *Regestra Eleemosynae Expensae Conventus*

gaciją perėmė buvusi jo žmona ir toliau tvarkingai mokėjo skirtus procentus (560 auks.)⁷⁶. Trakų bernardinai taip pat gaudavo pajamų iš Riomerių, Giedraičių, Reusų, Tanskių legacijų, proviziją iš karaimų ir kt. Apskritai I. Oginskio ir jo šeimos fundacijos, skirtos Trakų bernardinams, atrodo gan išpūdingai. Siekta neatsilikti nuo aukštas pareigas ėjusių didikų – pavyzdžiui, LDK didžiojo raštinninko A. M. Paco. Šiuo požiūriu I. Oginskis išsiskiria iš kitų Oginskių giminės atstovų, kurių genealogiją atspindinčiuose šaltiniuose fundacinis ir konfesinis genealoginės savimonės aspektas atsiskleidžia gana retai⁷⁷. Fundacinį-religinį I. Oginskio genealoginės savimonės ir tapatumo aspektą galima užčiuopti ir asmeninės bibliotekos knygoje.

IGNOTO OGINSKIO BIBLIOTEKA

BIBLIOTEKOS PERDAVIMO TRAKŲ BERNARDINAMS MOTYVAI. Įrašas Trakų bernardinų vienuolyno bibliotekos kataloge lyg ir paaiškina bibliotekos perdavimo bernardinams aplinkybės: „Po šventos atminties Pono Brolio Ignoto Oginskio, Darsūniškio seniūno, Šv. vyskupo ir kankinio Stanislovo ordino kavalieriaus, apaštališkojo sindiko, dosningojo geradarijo mirties prijungtų prie mūsų Trakų konvento bibliotekos knygų sąrašas“⁷⁸. Knygos vienuolynui paskirtos prieš mirtį, kaip vienuolyno apaštališkojo sindiko, taip pat pranciškonų observantų vienuolijos tretininko ir geradarijo. Ketinimas „visą savo biblioteką“ skirti Trakų bernardinams suformuluotas ir I. Oginskio testamente⁷⁹. Anksčiau aptarti Oginskių giminės ryšiai su Trakų bernardinais leidžia manyti, kad ne tik I. Oginskis, bet ir Trakų bernardinai, žinoję apie vertingą knygų rinkinį, buvo suinteresuoti vienuolyno bibliotekos gausinimu jį įsigyjant. Vienuolyne, įkurtame 1617 m., veikė retorikos studijos, kuriose 1782/83 m. studijavo šeši klierikai⁸⁰. Taip pat Trakuose 1790, 1807/08, 1818 m. minimos gramatikos studijos, skirtos tiems vienuoliams, kurie neturėjo pakankamo vidurinio išsimokslinimo; jose studijavo, ypač lotynų kalbą, trys vienuoliai⁸¹. Vienuolyne nuolat gyveno nemaža vienuolių bendruomenė: 1821 m. minimi keturi vienuoliai, septyni klierikai ir trys tretininkai⁸², o 1822 m. – jau 11 klierikų⁸³. Galimas daiktas, biblioteka nukentėjo nuo 1776 m. gaisro⁸⁴, tad reikėjo atnaujinti fondus. Pažymėtina, kad knygos, jų įrišimas, taip pat popierius kainavo nepigiai. Pavyzdžiui, 1755 m. ir vėliau knygrišiui Trakų bernardinai išmokėjo 38 auksinus ir keliasdešimt grašių⁸⁵. 1779 m. gruodžio mėn. dviejų knygų įrišimas atsiėjo 3 auksinus ir 60 grašių⁸⁶, 1781 m. rugsėjo mėn. knyga įrišta už 1 auksiną ir 20 grašių⁸⁷, o sausio mėn. – už 2 auksinus⁸⁸. 1780 m. vasario mėn. už įsigytas knygas – bernardino Lukos Ferarijaus „Kanonų, teisės, moralinės teologijos parankinės bibliotekos“ (Vene-

cija, 1778)⁸⁹ penkis tomas – Trakų bernardinai sumokėjo net 144 auksinus⁹⁰, o tų pačių metų rugsėjį ir spalį už knygas (pavadinimai ir kiekis nenurodytas) mokėta atitinkamai 144 ir 72 auksinai⁹¹. Kalendoriai 1779 m. gruodžio mėn. kainavo 2 auksinus ir 12 grašių⁹². Taigi knygos ir jų tvarkymas kainavo nepigiai, todėl Trakų bernardinai, tikėtina, noriai priėmė I. Oginskio dovaną, kuri vienuolyno biblioteką papildė beveik trečdaliu fondo; Trakų bernardinai 1787 m. rugsėjo mėn. turėjo – kartu su refektoriaus ir choro rinkiniais – 592 vnt. knygų, o prijungus I. Oginskio knygas – 793 vnt.⁹³ Pažymėtina, kad vėliau Trakų bernardinų vienuolyno biblioteka sumenko ir 1816–1822 m. joje buvo 540 tomų: Asketikos skyriuje 219 (1787 m. 111), Biblijų – 3 (18), Teologijos – 23 (75), Pamokslų – 115 (134), Filosofijos – 7 (13), Medicinos – 2 (4), Įvairenybių – 0 (121) ir kt.⁹⁴ Taigi dalis I. Oginskio dovanotų knygų galėjo būti prarastos – pavyzdžiui,

Trocensis sub Guardianatu MVP Erici Bobiatyński Anno 1770. VUB F4-35881 (A2546), lap. 122r.

76 1776 m. birželio įrašas, žr. *Regestra Eleemosynae Expensae Conventus Trocensis sub Guardianatu MVP Erici Bobiatyński Anno 1770.* VUB F4-35881 (A2546), lap. 104v.

77 RAILAITĖ-BARDĖ, Agnė. Oginskių genealoginės savimonės atspindžiai..., p. 43–45.

78 Applicati s[unt] Libri Bibliothecae nostrae C[o]n[ven]tus Troc[ensis] Post fata P[iae] M[emoriae] D[omini] F[ratris] Ignat[i]i Oginski, Capitanei Dor[suniscensis], Equitis Ord[inis] S[ancti] Stanislai E[pis]copi Mar[tyris], Sindici Apostolici ac munificentissimi benefactoris, sequentes. In: *Regestra Bibliothecae C[o]n[ven]tus Tr[o]cen[sis] Ord[inis] Min[orum] Observa[antium] A[n]no 1787 D[ie] 6 Septembris.* VUB RS, F. 3-145, lap. 13r.

79 *Ignoto Oginskio testamentas*, 1786 m. kovo 29 d. LVIA, F. 1177, ap. 1, b. 456, lap. 4r.

80 GELŽINIS, Arvydas. Lietuvos bernardinų (pranciškonų observantų) provincijos studijų sistema XVIII a. pab.–XIX a. pr. *Lietuvių katalikų mokslo akademijos metraštis*, 2000, t. 17, p. 83.

81 Ten pat, p. 82–83.

82 *Akt wizyty Kościoła i klsztoru XX. Bernardynów Nowo-Trockich*, 1821. VUB RS, F. 4-A2115.

83 *Wiadomość o ilości Kościołów etc. XX. Bernardynów w Dyecezyi Wileńskiej*, 1822. VU RS, F. 4-A2982.

84 MIKULIONIS, Stanislovas. Trakų Šv. Mikalojaus Vyskupo bažnyčios ir bernardinų vienuolyno

statybos istorija, p. 31.

85 Ten pat, p. 22.

86 *Regestra Conventus Trocensis ad Sanctum Nicolaum sub Guardianatu AVP Roberti Juraha comparata pro elemosi expensa*, 1779-1782. VUB F 4-35825 (A2489), lap. 3v.

87 Ten pat, lap. 19r.

88 Ten pat, lap. 21v.

89 FERRARI, Lucio. *Prompta Bibliotheca Canonica, Juridica, Moralis, Theologica nec non ascetica, polemica, rubricistica, historica.* T. 1–5. Venetiis: Typis Modesti Fentii, 1778. – Visi penki tomai buvo įrašyti į Trakų bernardinų vienuolyno bibliotekos katalogą ir gavo šifrą 2 Q 1-5, žr. *Regestra Bibliothecae C[o]n[ven]tus Tr[o]cen[sis] Ord[inis] Min[orum] Observa[antium] A[n]no 1787 D[ie] 6 Septembris.* VUB RS, F3, b. 145, lap. 1v.

90 *Regestra Conventus Trocensis ad Sanctum Nicolaum sub Guardianatu AVP Roberti Juraha comparata pro elemosi expensa*, 1779-1782. VUB F 4-35825 (A2489), lap. 5r.

91 Ten pat, lap. 10r-10v.

92 Ten pat, lap. 3v.

93 Duomenys pagal: *Regestra Bibliothecae C[o]n[ven]tus Tr[o]cen[sis] Ord[inis] Min[orum] Observa[antium] A[n]no 1787 D[ie] 6 Septembris.* VUB RS, F3, b. 145.

94 Ten pat; PACEVIČIUS, Arvydas. *Vienuolynų bibliotekos Lietuvoje 1795–1864*, p. 265–266, 1 ir 2 priedai.

iškeliavo į kitus bernardinų vienuolynus „pagal profilį“ dar iki Trakų bernardinų vienuolyno panaikinimo 1845 metais.

I. OGINSKIO BIBLIOTEKOS SUDĖTIS. I. Oginskis turėjo vidutinio dydžio asmeninę biblioteką – parankinį knygų rinkinį (201 vnt.). Lyginant su Oginskių giminės didikais, ėjusiais Lenkijos ir Lietuvos valstybėje aukštas pareigas, tokia biblioteka atrodo menkai – Andrius Oginskis, kaip minėta, turėjo dešimtkart daugiau knygų. Bet būta Oginskių, kurie turėjo mažesnius knygų rinkinius. Antai tarp 1786 m. mirusio Merkinės seniūno Mato Oginskio (1738–1786) daiktų pomirtiniame inventoriuje paminėtos 24 prancūziškos knygos, o iš lenkiškų buvo tik maldaknygės ir panegirikos bei vienas mišiolas lotynų kalba. Anot Adamo Stankevič, „susidaro įspūdis, kad jis [Matas Oginskis – A. P.] buvo ne Apšvietos, bet veikiau Baroko epochos žmogus“⁴⁹⁵. O štai žvelgiant į I. Oginskio biblioteką susidaro įspūdis, kad jis buvo ir baroko, ir Apšvietos epochos žmogus, nes komplektavo knygas ir prancūzų, ir lenkų, ir lotynų kalba, tarp jų didelę dalį užėmė religinė-asketinė lektūra, bet skaityti ir prancūzų autorių pasaulietiniai veikalai, netgi Volteras (S. 1, nr. 58). Žvelgiant formos požiūriu, bibliotekoje buvo daugiatomių veikalų, todėl skaičiuojant knygų pavadinimus veikalų susidarytų mažiau. Pavyzdžiui, kaip atskiros pozicijos užfiksuotos Karlo Scherfferio *Fizikos vadovėlio* pirma ir antra dalys (Viena, 1763) (S. 1, nr. 51, 52), Olafo Gottwaldo *Teisybės ryškštės* penkiatomis (Kališas, 1779–1781) (S. 1, nr. 61–65), Klodo Nonnote *Filosofinio religijos žodyno* keturtomis (Vilnius, 1782) (S. 1, nr. 66–69), Liudviko Maimbourgo *Kryžiaus žygių šventajai žemei vaduoti istorijos* keturtomis (Krokuva, 1768–1769) (S. 1, nr. 70–73) ir kt. (S. 1, nr. 123–131, 174–175, 176–177, 184–185, 186–189, 196–197, 200–201). Kai kurios pozicijos dubliuojasi – pavyzdžiui, turėta po ketletą egzempliorių knygų *Pietų karūna* (Vilnius, 1705) (S. 1, nr. 27, 28) ir Mykolo Olševskio *Žmogiškųjų širdžių nuraminimo miestas* (Vilnius, 1755) (S. 1, nr. 121, 133) ir kt. (S. 1, nr. 133–134, 169–170, 198–199). Žvelgiant į I. Oginskio bibliotekos leidinių tipografinės kilmės geografiją akivaizdžios sąsajos su regiono knygų spausdinimo centrais: daugiausiai knygų išleista Vilniuje – 43 vnt., Varšuvoje 35 vnt., Kališe 10 vnt., Paryžiuje 10, Vienoje 9, Poznanėje 6, Ženevoje 6, Krokuvoje ir Venecijoje – po 5 vnt. (iš viso kaip leidybos vietos paminėti 37 miestai). Absoliuti dauguma knygų išleista XVIII a. – 169 spaudiniai, tarp jų XVIII a. antrojoje pusėje – 128. Seniausios knygos – Virgilijaus Marono *Georgikų knyga* (Leipcigas, 1503) (vienas iš gausių Melchioro Loterio leidimų) (S. 1, nr. 155) ir Johanno Spinėjaus Andegaviečio (Spinaeus Andegavensis) *Apie sielos ramybę* (Ženeva, 1591) (S. 1, nr. 153). Pažymėtina, kad biblioteka gan intensyviai pildyta 1779–1785 metais, t. y. paskutiniame I. Oginskio gyvenimo

tarpsnyje, kai jis jau buvo vedęs ir džiaugėsi šeimynine laime. Kalbiniu požiūriu daugiau kaip pusę bibliotekos sudarė knygos lenkų kalba (107 vnt.), lotynų (47), prancūzų (25), taip pat po kelias knygas italų, rusų kalbomis.

Be spaudinių, I. Oginskis bibliotekoje turėjo šiuos rankraščius: *Įvairių ligų gydymo priemonės* (S. 1, nr. 34); *Įvairių maldų, užrašytų 1751 m. kovo 11 d., rinkinys* (S. 1, nr. 44); *Citros natų, surinktų Strėvininkuose 1784 m. rugpjūčio 14 d., rinkinys* (S. 1, nr. 109); *Įvairūs ranka rašyti aktai* (S. 1, nr. 59); *Lietuvos istorija* (S. 1, nr. 115); *Dviejų dalių sąskaitų knyga (rašyta prancūzų kalba)* (S. 1, nr. 171). Ši bibliotekos rankraščių dalis itin svarbi, nes teikia nuorodą į I. Oginskio pomėgius, kasdienę veiklą. Būdamas ligoniu, turėjo parankinę knygelę nuo ligų⁹⁶, domėjosi Lietuvos istorija, gal net persirašė nežinia kurio autoriaus tekstus istorinė tematika; mėgo muziką, gal net grojo citra⁹⁷, o natų rinkinys rodo tam tikrą muzikinės kultūros, kuri buvo puoselėjama ir XIX amžiuje⁹⁸, lygį Strėvininkų dvaro rūmuose. Rinkinyje yra ir dalykinių rankraščių (dokumentų), atspindinčių I. Oginskio ūkinę veiklą administruojant dideles žemės valdas. Įdomu, kad dokumentaciją tvarkydamas vartojo ir prancūzų kalbą. O štai sąskaitų (pajamų ir išlaidų) knyga galimai teikia nuorodą į I. Oginskio kaip sindiko rūpinimąsi Trakų bernardinų finansiniais reikalais. Apskritai I. Oginskio biblioteka, nors ir nedidelė, gerai atskleidžia savininko pomėgius, kasdienį gyvenimą, taip pat ryšius su regiono knygos kultūra.

BIBLIOTEKOS KNYGŲ ŽENKLAI IR KOMPLEKTAVIMO ŠALTINIAI. I. Oginskio bibliotekos komplektavimo strategija, knygų įsigijimo priemonės ir šaltinius iš dalies atspindi išlikę leidiniai, saugomi Vilniaus universiteto bibliotekoje. Pažymėtina, kad daugelyje, bet ne visose knygoose savininkas paliko nuosavybės įrašą, kuris skirtinguose leidiniuose, taip pat atsižvelgiant į knygos įsigijimo laiko tarpsnį skiriasi. Antai knygoje *Kriksčioniškos sielos ro-*

95 STANKEVIČ, Adam. *Merkinės seniūnas Matas Oginskis (1738–1786): ūkinė ir politinė veikla Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje*. Internetinis išteklius: <file:///C:/Users/User/Desktop/2018spalis/OGINSKIUI/Matas_Oginskis_A_Stankevic_str.pdf>; naujesnę publikacijos, kurioje Mato Oginskio biblioteka neminama, versiją žr.: STANKEVIČ, Adam. Merkinės seniūno Mato Oginskio kasdienybė: ūkinių ir teisminių reikalų verpetuose. Iš *XVIII amžiaus studijos*. T. 4: Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė. Visuomenė. Kasdienybės istorija. Vilnius: LII, 2018, p. 98–114.

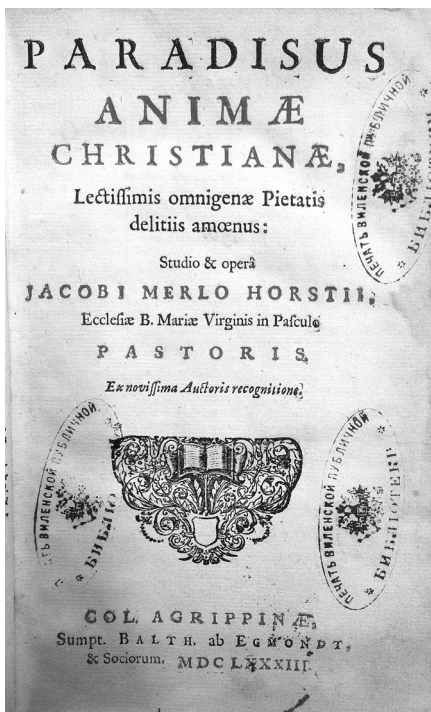
96 Be ligų gydymui skirto rankraščio, I. Oginskis

bibliotekoje turėjo Johanno Zerenerio *Krotka Specyfikacya Medykamentow approbowanych* (Halė, 1760) (S. 1, nr. 112).

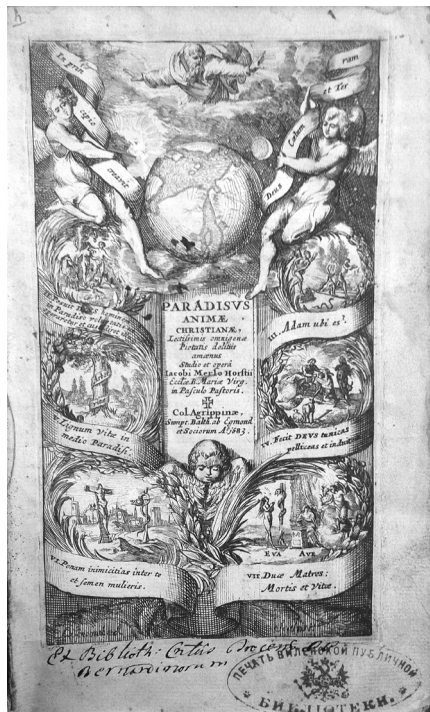
97 (Gr. *kithara*, vok. *Zither*) – styginis muzikos instrumentas; turi apie keturiasdešimt stygų, įtemptų ant plokščio korpuso: penkios ant postygio, jos virpinamos plektru; kitos (daugiau kaip trisdešimt) – ant rezonatoriaus dangtelio, jos virpinamos abiejų rankų pirštais.

98 MORAVSKIS, Stanislovas. *Iš visur po truputį*. II tomas: broliai bajorai. Atsiskyrėlio gavenda. Parengė Reda Griškaitė. Vilnius: VDA, 2016, p. 357, išn. 20.

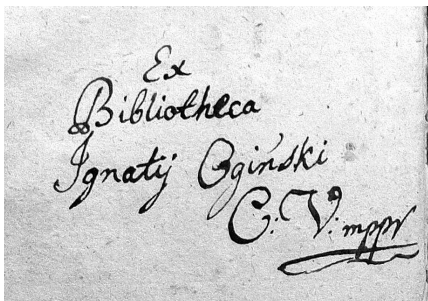

2 PAV. Knygos *Krikščioniškos sielos rojus* (Kelnas, 1683) antraštinis lapas. VUB III 4901.

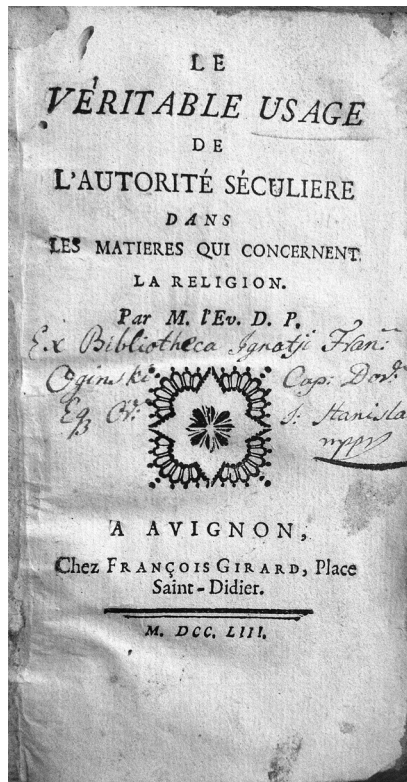

3 PAV. Knygos *Krikščioniškos sielos rojus* (Kelnas, 1683) antras antraštinis lapas su Trakų bernardinų vienuolyno bibliotekos nuosavybės įrašu. VUB III 4901.

4 PAV. Ignoto Oginskio nuosavybės įrašas knygoje *Krikščioniškos sielos rojus* (Kelnas, 1683). VUB III 4901.

jus (Kelnas, 1683) (2, 3 iliustracijos), kurioje liko I. Oginskio ranka užrašyta malda, matome ekslibriso formos rankraštinių įrašų *Ex Bibliotheca Ignatij Ogiński C[apitanei] V[eigovensis] m[anu] p[ro]p[ri]a*.⁹⁹ (4 iliustracija). Atrodo, kad tai vienas ankstyviausių proveniencinių įrašų. Pijoro Bernardo Siručio išverstoje *Rusijos valstybės istorijoje* (T. 2, Vilnius, 1781) (S. 1, nr. 124) liko įrašas I: O: Stta Dor: mppr., t. y. Ignacy Oginski Starosta Dorsuniscensis manu propria. Čia taip pat matome įrašą *Ex Biblioth[eca] C[on]n[ven]tus Trocen[sis] PP Bernardinorum*¹⁰⁰. O štai knyga *Tikėjimo tiesa* (Ženeva, 1730–1731) (S. 1, nr. 185) paženklinata kiek kitokiu įrašu: *Ex Bibliotheca Ignatij Francisci de Kozielsk Ogiński Capitanei Dorsuniscensis et Veigoviensis Aequitis S[ancti] Stanislai manu propria* (šalia liko ir tradiciniai Trakų bernardinų bibliotekos įrašai)¹⁰¹. Identiškas įrašas liko knygoje *Tikinčiojo skaitiniai* (Vilnius, 1772) (S. 1, nr. 81)¹⁰². Panašiai pasirašyta Žano Pominjono (Jean-Georges Lefranc de Pompignon) knygoje *Tikrasis pasaulietinės valdžios naudojimas religijos atžvilgiu* (Avignon, 1753)¹⁰³ (S. 1, nr. 195): *Ex Bibliotheca Ignatij Fran[cisci] Ogiński Cap[itanei] Dor[suniscensis] Aeq[uitis] Or[dinis] S: Stanislai mppr.* (5 iliustracija). Knygoje *Universalus žmogus* (Vilnius, 1762), kurią išvertė iš prancūzų į lenkų kalbą Povilas Ksaveras Bžostovskis, matome įrašus: 1. *Ex Libris Ignatij Ogiński Cap[itanei] Dor[suniscensis] mpp*; 2. *Ex Biblioth[eca] C[on]n[ven]tus Trocen[sis] PP. Bernardinorum*¹⁰⁴. Ekslibriso, regis, I. Oginskis neturėjo, taip pat nežymėjo knygų kainos ir įsigijimo aplinkybių. Kai kurie nuosavybės įrašai lakoniški – pavyzdžiui, knygoje *Tractatus historico-politicus de Polonia nunquam tributaria autore Johanne Schultzio* (Gedani: Imprimebant Haeredes

5 PAV. Ignoto Oginskio nuosavybės įrašas knygoje *Tikrasis pasaulietinės valdžios naudojimas religijos atžvilgiu* (Avignon, 1753). VUB IV 1942.

99 Vilniaus universiteto biblioteka (toliau – VUB) III 4901.

100 VUB IV 33757 T2 (3).

101 VUB IV 19467 SECT. 1-3.

102 VUB IV 22036.

103 VUB IV 1942.

104 VUB IV 21605, taip pat žr.: <http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/VUB/VUB01-000517101>.

David. Frid. Rhetii, 1694): *Ex Bibliotheca Inatij Oginski*¹⁰⁵. Keli įrašai teikia nuorodų į regioninę knygos kultūrą, ryšius su apylinkių bajorija. Antai knygoje *Laukinio amerikono nuotykių* (Sankt Peterburgas, 1773) (S. 1, nr. 87), be I. Oginskio nuosavybės ženklų, liko įrašai: *Ex Libris Antoni Woyciechowski Consiliari Babinovensis* ir *A. Mołochowcowna Strarościanka Bublewska*. Pirmame įrašė minimi Babinavičiai – tai miestelis dab. Baltarusijos teritorijoje, Vitebsko apskrityje. Prisimintina, kad čia Darsūniškio Oginskiai turėjo žemės valdų. Pažymėtina, kad Babinavičių seniūnu (1687) yra buvęs I. Oginskio prosenelis Boguslavas Oginskis. O štai Būbliai, 1782 m. buvę Žiežmarių parapijoje, ribojosi su Oginskių valdomis ir priklausė pono Malachovco seniūnijai. Kažkokiu būdu ši knyga (vienintelė knyga kirilikos šriftu) iš Būblių seniūnienės perėjo į I. Oginskio rankas, o paskui atsidūrė Trakų bernardinų vienuolyne. Taigi knygas I. Oginskis kaupė pasinaudodamas pažintimis, galbūt mainydamas. Intensyviai biblioteką komplektavo, kaip buvo minėta, paskutiniu gyvenimo tarpsniu. Apie pirkimus informacijos nepavyko aptikti. Galimas daiktas, dalį knygų paveldėjo iš tėvo. Neatmestina prielaida, kad dvasinių knygų, maldų, asketinės literatūros jam parūpindavo Trakų bernardinai. Svarstylini taip pat ryšiai su J. Rollay, komplektavusiu I. Oginskio uošvio A. Oginskio biblioteką.

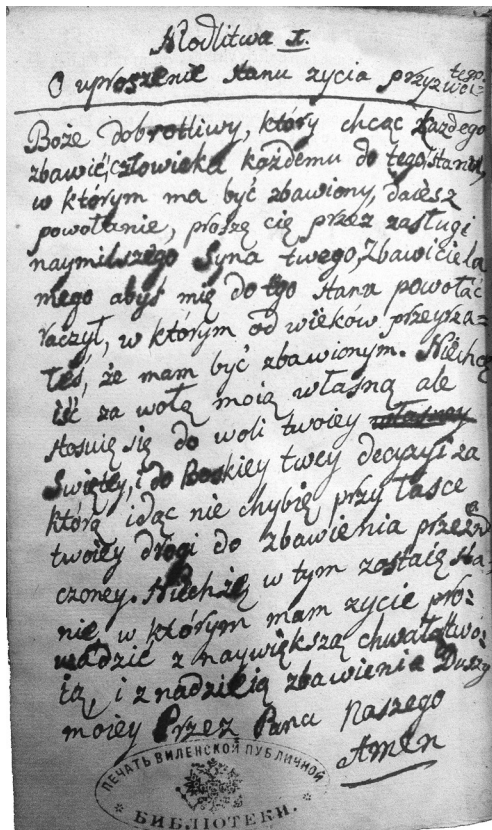
GIMINĖS ATMINTIES IR RELIGINĖS SAVIMONĖS ATSPINDŽIAI KNYGŲ RINKINYJE

I. Oginskio biblioteka – tai literatūros telkinys, atspindintis, be kita ko, Oginskių giminės genealoginę savimone, regioninį ir religinį tapatumą. Knygose, sprendžiant ne tik iš pavadinimų, bet ir dedikacijų, ikonografinės bei kitos informacinės medžiagos, gausu nuorodų į Oginskių giminės nuopelnus stiprinant Romos katalikų bažnyčią, prisidedant prie fundacijų ir mecenatystės. Antai knygoje *Mistinis fontanas, trykštantis iš Švč. Mergelės Marijos paveikslo, nuo 1684 m. garsėjančio stebuklingomis malonėmis Vilniaus Lukiškių Šv. apaštalo Pilypo ir Jokūbo dominikonų bažnyčioje* (Vilnius, 1737) (S. 1, nr. 39) aprašyti ne tik nuo 1684 iki 1689 m. dokumentuoti 173 stebuklai, bet ir pateiktame „Ap-lauze“ (Odgłos Jaśnie Wielmożnemu Fundatorskiemu Imieniowi, także Jaśnie Wielmożnym Łukiskiego Kościoła Kollatorom), pasitelkiant gamtos vaizdinius („Gdzie Neris Palemońska Giedyminowskie popioły, oraz Litewską Stolicę ciesz-y, płynąc za granicę“), dėkojama geradariams, tarp jų Oginskiams¹⁰⁶: „Porćie, transport wolny w świat cały, jest w OGINSKICH przy wiekopomney sławy płynącym reporcie.“ Atrodo, kad tarp tokių leidinių prioritetiniai savininkui buvo tie, kuriuose vienaip ar kitaip atsispindėjo I. Oginskio kunigaikštiškos

giminės Simono Karolio linijos istorija. Antai knyga *Krikščioniškojo gyvenimo taisyklės* (Vilnius, 1775) (S. 1, nr. 150), kurią išvertė matematikas Jokūbas Nakcionavičius SJ, buvo dedikuota Tadui ir Jadvygai Zaluskytei Oginskiams, Trakų vaivadoms, Rietavo seniūnams ir t. t. Beje, yra žinomos J. Nakcionavičiaus išleistos viešų matematikos egzaminų (*popis publiczny*) tezės, dedikuotos Andriui Oginskiui, *Illustrissimo Andreae in Kozielsk Ogiński sequentes propositiones mathematicas D. D. D* (Vilnius, 1760)¹⁰⁷. I. Oginskis taip pat turėjo T. Oginskio laidotuvėse, vykusiose 1784 m. balandžio 26 d., kun. Kazimiero Bukatos sakytą pamokslą (S. 1, nr. 79). O štai šeimos šventės, turinčias sąsają su citros natų rinkiniu, primena motinai A. Oginskienei varduvių proga skirtos eilės *Antaninos Oginskienės bruožų apibūdinimas* (Vilnius, 1779) (S. 1, nr. 57) (leidinys nefiksuojamasis žinomuose bibliografiniuose šaltiniuose). Yra knygų, kurias puošia Oginskių herbai – pavyzdžiui, kun. Jono Korsako parengtame veikale *Šventųjų Juozapo, Jokachimo ir Onos garbės punktyras* (Vilnius, 1750) (S. 1, nr. 120).

105 VUB III 6004. Įdomu, kad knyga neužfiksuota I. Oginskio perduotų Trakų bernardinams knygų sąrašė, o vėliau yra patekusi į Eustachijaus Tiškevičiaus rinkinį – galbūt todėl, kad prabangiai įrišta, auksuotu knygos bloku.

106 „J.W. Jmć Pani Anna z Uniechowskich Oginska (apie 1680–1736), Marszałkowa Kowieńska, znaczną na Kościoł Łukiski elemożny legowała“. 1719 m. ištekėjo už Boguslavo Kazimiero Oginskio (1669–1730), Kauno maršalkos, LDK stalininko. Šis buvo Ignoto Oginskio prosenelis,

6 PAV. Ignoto Oginskio malda Pilnaverčio gyvenimo prašymas, užrašyta knygoje *Krikščioniškos sielos rojus* (Kiolnas, 1683). VUB III 4901.

vedęs triskart: Polidorą Aurorą Wrangel (apie 1670–1708), paskui su antrąja žmona Elżbieta Eparyszanka (Kauno pastalininkaitė) susilaukė sūnaus Karolio, Darsūniškio seniūno (1710), o trečioji, Uniechovskytė, ir buvo minėto eiliuoto pasveikinimo herojė.

107 Ludwik Grzebień. Nakcjano-wicz (Nakcyano-wicz) Jakub h. własnego (1725–1777), prieiga per internetą: <<http://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/jakub-nakcjano-wicz-h-wlasnego>> [žiūrėta 2018 m. spalio 4 d.].

Kaip jau minėta, I. Oginskis – religingas ir pamaldus žmogus, ir šis pamaldumas, nuolatinis atgailavimas, sprendžiant iš didesnės bibliotekos knygų dalies, buvo betarpiškas, nuoširdus, neapsimestinis. Be to, buvo dievobaimingas, persirašinėjo maldų tekstus. Yra išlikusi malda, užrašyta I. Oginskio ranka, *Pilnaverčio gyvenimo prašymas* (O uproszenie stanu zycia przyzwoitego)¹⁰⁸ puošniai įrištoje knygoje paausintu bloku *Krikščioniškos sielos rojus* (Kiolnas, 1683), tapusioje savotišku maldynu (S. 1, nr. 60) (6 iliustracija). Knygos rodo, kad I. Oginskis daug dėmesio skyrė pranciškoniškai askezei, kontempliacijai, maldai (S. 1, nr. 11, 37, 49, 91, 121, 122, 133, 137, 152, 168), domėjosi basųjų karmelitų dvasinėmis pratybomis (S. 1, nr. 139, 167). Bibliotekos savininkas taip pat gilinosi į šventųjų gyvenimus (S. 1, nr. 22, 102, 120, 136, 141, 145, 151, 192), jį domino šventųjų paveikslų teikiamos malonės, stebuklai (S. 1, nr. 32, 35, 39, 41). Itin platus asketinės lektūros, kurios buvo gausiai ir Trakų bernardinų vienuolyne, sąrašas (S. 1, nr. 33, 45, 46, 60, 61–65, 80, 81, 97, 101, 114, 121, 142, 150, 153, 163 ir kt.). Apskritai I. Oginskį galima laikyti itin pamaldžiu bajoru, kurio trumpame gyvenime didelį vaidmenį suvaidino pranciškonai observantai.

Išvados

Aptartieji I. Oginskio asmenybės ir asmeninės bibliotekos raidos klausimai dar kartą patvirtina ligšiolinėje istoriografijoje menkai pabrėžiamą būtinybę knygos istoriją tirti išnaudojant ne tik bibliografinį ir proveniencinį, bet ir antropologinį komunikacinį metodologijos arsenalą. Šiuo tyrimu nustatyta, kad I. Oginskis, atstovaudamas garsiai giminei, yra išsiskirianti iš kitų jos narių asmenybė: buvo pasaulietis tretininkas, pamaldus, išsilavinęs, palaikė glaudžius ryšius su Trakų bernardinais, tapo jų sindiku, nors kaip uoliai ėjo šias pareigas, duomenų stinga. Galimas daiktas, kad atliktas 1781 metais finansinis užrašymas, taip pat progresuojanti liga paskatino bernardinus prikalbinti I. Oginskį tapti vienuolyno piniginių reikalų patikėtiniu, taip pat tretininku, o paskui testamente dar kartą patvirtinti minėtą 7 tūkst. auksinų legaciją ir užrašyti visą savo asmeninę biblioteką Trakų bernardinams. Išlikęs bibliotekos knygų sąrašas rodo joje buvus 201 vnt. knygų, kurių, galimas daiktas, jam parūpindavo Trakų bernardinai, neatmestina versija apie ryšius su J. Rollay, komplektavusiu uošvio Andriaus Oginskio biblioteką. Tarp sąrašė išvardytų knygų yra ne tik spaudinių, bet ir rankraštinių privatiems archyvams būdingų dokumentų (administravimo, finansinės apyskaitos knygų; dvaro rūmuose atliktų muzikos kūrinių natų, *silva rerum* raštijos). Atlikta bibliotekos knygų teminė ir

preliminari turinio analizė parodė, kad I. Oginskis kaupė įvairias knygas, neatsiribojo nuo Apšvietos epochos lektūros. Rinkinyje buvo ir mokyklinės literatūros, romanų, bet didžiausią dalį sudarė religinė asketinė lektūra, kuri I. Oginskiui padėjo išlaikyti dvasinę pusiausvyrą progresuojančios ligos, nuo kurios jis mirė sulaukęs vos 31 m. amžiaus, akivaizdoje. Biblioteka I. Oginskiui, kitaip nei žinomiems jo giminės atstovams politikams, buvo ne galios ir pasididžiavimo rodiklis, bet priemonė gilintis į religinius dalykus, geriau pažinti save ir pasirengti neišvengiamai mirčiai. Bibliotekos likučiai, saugomi VUB, rodo, kad I. Oginskis neturėjo ekslibriso, nors rankraštiniuose knygų nuosavybės įrašuose pažymėdavo einamas seniūno pareigas ir priklausymą Šv. Stanislovo ordino kavalieriams. Biblioteka atspindi I. Oginskio siekimą puoselėti ir palaikyti istorinę giminės atmintį, išlaikyti genealoginį tapatumą jį perduodant palikuonims. Bibliotekoje užčiuopiamas ir atskirais atvejais gana ryškus fundacinis-religinis I. Oginskio genealoginės savimonės ir tapatumo aspektas. Šiuo požiūriu I. Oginskis išsiskiria iš kitų Oginskių giminės atstovų, kurių genealogiją atspindinčiuose šaltiniuose fundacinis ir konfesinis genealoginės savimonės aspektas atsiskleidžia gana retai. Apskritai galima teigti, kad pasaulietinį patriotizmą I. Oginskio rinkinyje nustelbė bažnyčios puoselėjamos vertybės ir pamaldžiam vyrui skirta dvasinė, asketinė, kontempliacinė literatūra. I. Oginskis, lyg laukdamas stebuklingo išgijimo, persirašinėjo maldas, itin domėjosi šventųjų gyvenimais ir jų atvaizdais bei teikiamomis malonėmis. I. Oginskio biblioteką galima laikyti kilmingos giminės atstovo knygų rinkiniu, atspindinčiu vėlyvojo baroko krikščioniškos kultūros vertybes, būdingas XVIII a. antrosios pusės Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės išsilavinusiai bajorijai.

108 *O uproszenie stanu życia przyzwoitego.* Boże dobrotliwy, który chcąc każdego zbawić człowieka każdemu do tego stanu, w którym ma być zbawiony, daiesz powołanie, proszę cię przez zasługi najmilszego Syna twego, Zbawiciela mego abyś mię do tego stanu powołać raczył, w którym od wieków przeyrzałeś, że mam być zbawionym.

Niechcę iść za wołą moją własną ale stosuię się do woli twoey deczyzi za którą idąc nie chybię przy łasce twoeey drogi do zbawienia przer[ze]czoney. Niechżę w tym zostaię stanie, w którym mam życie prowadzić z naywiększą chwałą twoią, i z nadzieją zbawienia Duszy moeey przez Pana Naszego. Amen.

Archyviniai šaltiniai

1. *Akt wizyty Kościoła i klasztoru XX. Bernardynów Nowo-Trockich*, 1821. VUB RS, F. 4-A2115.
2. *Applicati s[unt] Libri Bibliothecae nostrae C[o]n[ven]tus Troc[ensis] Post fata P[ia]e M[emoriae] D[omi]ni F[ratri] Ignat[i]i Oginski, Capitanei Dor[suniscensis], Equitis Ord[inis] S[ancti] Stanislai E[piscopi] Mar[tyris], Sindici Apostolici, ac munificentissimi benefactoris, sequentes*. VUB RS, F3, b. 145, lap. 13r–17r.
3. *Catalogus Fratrum et Sororum tercij Ordinis de poenitentia et ad Beneficia ordinis susceptor[um]*, 1775–1806. VUB F5-F-33018.
4. *Ignoto Oginskio testamentas*, 1786 m. kovo 29 d. Lietuvos valstybės istorijos archyvas (LVIA), F. 1177, ap. 1, b. 456, lap. 2r–6v.
5. *Legacijų, metinių pajamų iš jų ir fundacijų tvarka, skirta bernardinų vienuolių bendruomenei ir JM Ponams apaštališkiesiems sindikams, geradariams ir gynėjams*. VUB RS F4-37411 (A-4378).
6. *Memoires de Michel Oginski sur la Pologne et les Polonais*. Paris, 1826. VUB RS, F1-D170.
7. *Opisanie Kosciola y Klasztoru XX Bernardynow Nowo-Trockich w Ru 1804 Mca 7bra 12 dnia w czasie Generalney Wizyty*. VUB RS, F4-39749 (A2014).
8. *Regestra Bibliothecae C[o]n[ven]tus Tr[o]cen[sis] Ord[o] Min[orum] Observ[antium] A[n]no 1787 D[ia]e 6. 7[eptem]bris*. VUB RS, F3, b. 145.
9. *Regestra Conventus Trocensis ad Sanctum Nicolaum pro elemosi expensa Anno 1779 die 4 Septembris*. VUB F 4-35825 (A2489).
10. *Regestra Eleemosynae Expensae Conventus Trocensis sub Anno 1770*. VUB F4-35881 (A2546).
11. *Wiadomość o ilości Kościołów etc. XX. Bernardynów w Dyecezyi Wileńskiej*, 1822. VUB RS, F. 4-A2982.
12. *1778 m. vasario 25 d. Livonijos vyskupo, prelato, LDK raštinininko Juozapo Kazimiero Kosakovskio patentas Strėvininkų kopyčiai*. LVIA, ap. 1, b. 422.

Literatūra

1. Bernardinų vienuolynas, internetinis išteklius: <<http://www.voruta.lt/bernardinu-vienuolynas/>> [žiūrėta 2018 m. spalio 4 d.].
2. BRAZIŪNIENĖ, Alma. Bibliotheca Sapiehana – europinės LDK kultūros veidrodis. Iš *Bibliotheca Sapiehana*: Vilniaus universiteto bibliotekos rinkinys. Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2010, p. VII–XLIII. <https://doi.org/10.15388/litera.2006.1.8091>
3. BRAZIŪNIENĖ, Alma. Kai kurie probleminiai asmeninių bibliotekų teorijos klausimai. *Knygotyra*, 2015, t. 65, p. 7–24. <https://doi.org/10.15388/kn.v65i0.8450>
4. BRAZIŪNIENĖ, Alma. Senujų asmeninių Lietuvos bibliotekų tyrimai: *status quo*. Iš *Bibliotheca Lituana*. T. 2: Atminties institucijų rinkiniai. Sudaryt. Arvydas Pacevičius. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012, p. 33–65.
5. [CHARKIEWICZ, Juwenalis]. *Przewodnik do Oyczyzny Niebieskiej zawierający w sobie Regulę Trzeciego Zakonu O.S. Franciszka Braći Pokutujących podany od Prowincyj Litewskiej OO. Obserwantów, nazwanych w Polsce y Litwie Bernardynów*. W Wilnie: w Drukarni J. K. M. Akademickiej Societatis Jesu, [1758].
6. DARNTON, Robert. Kas yra knygos istorija? Iš anglų kalbos vertė R. Kriauciūnienė ir A. Navickienė. *Knygotyra*, 1998, t. 34, p. 134–154.
7. DARNTON, Robert. What is the History of Books? *Daedalus*. Representations and Realities. 1982, vol. 111, no. 3, p. 65–83.
8. DARNTON, Robert. „What is the history of books?“ Revisited. *Modern Intellectual History*, 2007, t. 4 (3), p. 505.
9. FERRARI, Lucio. *Prompta Bibliotheca Canonica, Juridica, Moralis, Theologica nec non ascetica, polemica, rubricistica, historica*. T. 1–5. Venetiis: Typis Modesti Fentii, 1778.
10. GELŽINIS, Arvydas. Lietuvos bernardinų (pranciškonų observantų) provincijos studijų sistema XVIII a. pab.–XIX a. pr. *Lietuvių*

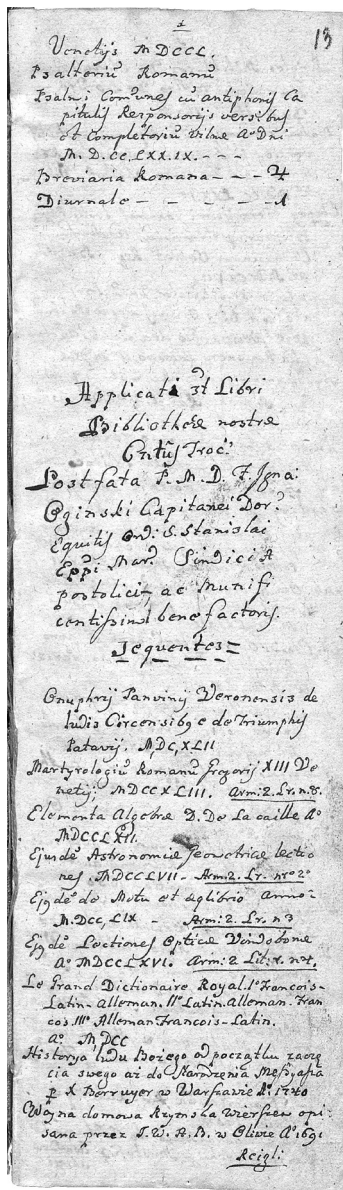
- katalikų mokslo akademijos metraštis*, 2000, t. 17, p. 75–92.
11. GRZEBIEN, Ludwik. Nakcjanowicz (Nakcyanowicz) Jakub h. własnego (1725–1777). Internetinis išteklius: <<http://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/jakub-nakcjanowicz-h-wlasnego>> [žiūrėta 2018 m. spalio 4 d.].
  12. GUDAS, Eimantas. Šv. Stanislovo ordinas Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje: kavalieriai ir jų dokumentai. *Lietuvos bajoras*, 2016, nr. 22, p. 18–35.
  13. JANONIENĖ, Rūta. *Bernardinų bažnyčia ir konventas Vilniuje*. Vilnius: Aidai, 2010.
  14. KAUNAS, Domas. Ar Kristijonas Donelaitis turėjo asmeninę biblioteką? *Knygotyra*, 2015, t. 64, p. 44–62. <https://doi.org/10.15388/kn.v64i0.8213>
  15. KAUNAS, Domas. *Bibliotheca Georgii comitis de Plater*. Jurgio Platerio biblioteka – Lietuvos knygos kultūros ir mokslo paminklas. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012. <https://doi.org/10.15388/kn.v56i0.1500>
  16. LEBEDYS, Jurgis. *Lietuvių kalba XVII–XVIII a. viešajame gyvenime*. Vilnius: Mokslas, 1976.
  17. LIEPAITĖ, Inga; VERBICKAS, Antanas. *Antano Baranausko asmeninė biblioteka*. Anykščiai: Antano Baranausko ir Antano Vienuolio-Žukausko memorialinis muziejus, 2016. <https://doi.org/10.15388/knygotyra.2015.65.8454>
  18. MIKULIONIS, Stanislovas. Trakų Šv. Mikalojaus Vyskupo bažnyčios ir bernardinų vienuolyno statybos istorija. *Vilniaus dailės akademijos darbai*. T. 1. Vilnius: VDA, 1993.
  19. Oginskis Ignatas. Iš *Kaišiadorių enciklopedija*. Prieiga per internetą: <http://www.kaisiadoriumuziejus.lt/enciklopedija/index.php?title=Oginskis_Ignatas> [žiūrėta 2018 m. spalio 2 d.].
  20. NARBUTIENĖ, Daiva. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos oginskiana. Iš *Kunigaikščiai Oginskiai Lietuvos istorijoje*: Kultūrinės veiklos pėdsakais – 2. Sud. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė. Vilnius, LII leidykla, 2015, p. 245–364. <https://doi.org/10.15388/knygotyra.2015.65.8456>
  21. NARBUTIENĖ, Daiva. Oginskiai ir knyga: iš Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos fondų. Iš *Kunigaikščiai Oginskiai Lietuvos istorijoje*. Kultūrinės veiklos pėdsakais. Sud. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė. Vilnius: LII leidykla, 2010, p. 77–90. <https://doi.org/10.15388/knygotyra.2015.65.8456>
  22. PACEVIČIUS, Arvydas. Kazimiero Kontrimo biblioteka. *Žemaičių bibliofilas*, 2014 m. lapkričio 8 d., nr. 6, p. 12–13.
  23. PACEVIČIUS, Arvydas; KOWKIEL, Lilia; PIETRZKIEWICZ, Iwona. Ręko-pišmienne katalogi i inwentarze ksiązek z ziem Dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego – wybrane problemy zasad publikowania. Iš *Bibliotheca Litwana*. T. 2: Atminties institucijų rinkiniai. Sudaryt. Arvydas Pacevičius. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012, p. 107–121.
  24. PACEVIČIUS, Arvydas. Mecenatystės slėpiniai. Iš *Pamirštoji mecenatystė*. Dovanų Vilniaus universiteto bibliotekai knyga, 1792–1832. Vilnius: Daba Expo, 2010, p. 160–235.
  25. PACEVIČIUS, Arvydas. *Vienuolynų bibliotekos Lietuvoje 1795–1864 m.* Dingęs knygos pasaulis. Vilnius: Versus Aureus, 2005.
  26. PASZKIEWICZ, Urszula. *Inwentarze i katalogi bibliotek z ziem wschodnich Rzeczypospolitej do 1939 roku*. Suplement 1. Warszawa: Wspólne dziedzictwo, 2000.
  27. *Praemiando incitat: Šventojo Stanislovo ordinas*. Tarptautinės parodos katalogas, 2016 m. vasario 15 – gegužės 8 d. Sud. Vydas Dolinskas, Eimantas Gudas, Gintarė Skujutė. Vilnius: Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai, 2016.
  28. *Pranciškonai Lietuvoje*. Sudarė Lijana Birškytė-Klimienė. Vilnius: LNM, 2017.
  29. PROKOP, Krzysztof. Kronika bernardynów wileńskich z lat 1761-1795. *Litvano-Slavica Poznaniensia*. Studia Historica. T. XVI (1). Redaktor tomu Rafał Witkowski. Poznań: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2013, s. 61–106.

30. RAILAITĖ-BARDĖ, Agnė. Oginskių genealoginės savimonės atspindžiai XVII–XVIII a. proginiuose leidiniuose. Iš *Kunigaikščiai Oginskiai Lietuvos istorijoje*: Kultūrinės veiklos pėdsakais – 2. Sud. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė. Vilnius, LII leidykla, 2015, p. 35–57.
31. STANKEVIČ, Adam. *Merkinės seniūnas Matas Oginskis (1738–1786): ūkinė ir politinė veikla Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje*. Internetinis išteklius: <file:///C:/Users/User/Desktop/2018spalis/OGINSKIUI/Matas_Oginskis_A_Stankevic_str.pdf>.
32. STANKEVIČ, Adam. Merkinės seniūno Mato Oginskio kasdienybė: ūkinių ir teisminių reikalų verpetuose. Iš *XVIII amžiaus studijos*. T. 4: Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė. Visuomenė. Kasdienybės istorija. Vilnius, LII, 2018, p. 98–114.
33. ŠMIGELSKYTĖ-STUKIENĖ, Ramunė. Trakų vaivados Andriaus Oginskio biblioteka – didiko akiračio veidrodis. Iš *Kunigaikščiai Oginskiai Lietuvos istorijoje*: Kultūrinės veiklos pėdsakais – 2. Sud. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė. Vilnius, LII leidykla, 2015, p. 302–341. <https://doi.org/10.16926/zh.2017.16.28>
34. URUSKI, Seweryn. *Rodzina. Herbarz Szlachty Polskiej*. T. XII. Warszawa: Skład Główny Księgarni Gebethnera i Wolfa, 1915.
35. *Vyskupo Ignoto Jokūbo Masalskio Kauno dekanato vizitacija 1782*. Sudarė ir parengė Vytautas Jogėla. Vilnius: LKMA, 2001. <https://doi.org/10.15290/rtk.2003.02.14>
36. WITKOWSKI, Rafał. Katalog biblioteki księcia Aleksandra Ludwika Radziwiłła w Nieświeżu (1651). Iš *Bibliotheca Litwana*. T. 2: Atminties institucijų rinkiniai. Sudaryt. Arvydas Pacevičius. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012, p. 329–427.
37. WOLFF, Józef. *Kniazowie Litewsko-Ruscy od końca czternastego wieku*. Warszawa: Drukiem J. Filipowicza, 1895.
38. ŻYCHLIŃSKI, Tadeusz. *Złota księga szlachty polskiej*. T. 5. Poznań: Jarosław Leitgeber, 1883.
39. *XVIII a. Lietuvos knygos lenkų kalba*. Kontrolinis sąrašas. Sudarytojos Marija Ivanovič ir Karina Basiul. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2015, p. 632–633. <https://doi.org/10.15388/proceedings/lnfk.41>

7 PAV. Trakų bernardinų vienuolyno bibliotekos katalogo viršelis, 1787 m. rugsėjo 6 d. VUB RS, F. 3-145.

8 PAV. Ignoto Oginskiego knygu, dovanotu Trakų bernardinų vienuolynui, sąrašo pradžia. VUB RS, F. 3-145, lap. 13r.

Lap. 13

- [1] Onuphrij Panvinij Veronensis de ludis Circensibuq e[t] de Triumphis. Patavij MDCXLII¹¹⁰
- [2] Martyrologium Romanum Gregorij XIII. Venetij MDCCXLI¹¹¹. Arm. 2. Lr. n. 8.
- [3] Elementa Algebra D. De La Caille A[nn]o MDCCLXII¹¹²
- [4] Ejusdem Astronomiae Geometricae lectiones. MDCCLVII¹¹³. Arm. 2. Lr. Nro 2o.
- [5] Ejusdem de Motu et aeq[ui]librio Anno MDCCLIX¹¹⁴. Arm: 2. Lr. n 3.
- [6] Ejusdem Lectiones Opticae. Vindobonae A[nn]o MDCCLXVI¹¹⁵. Arm:2 Lit. R. n. 4.
- [7] Le Grand Dictionaire Royal. I[im]o François-Latin-Alleman. II[und]o Latin-Alleman-François. III[erti]o Alleman-François-Latin. A[nn]o MDCC¹¹⁶
- [8] Historia ludu Bożego od początku zaczečia swego aż do Narodzenia Messyasza p[rzez] X Berruyer. W Warszawie A[nn]o 1740117
- [9] Woyna domowa Rzymska wierszem opisana przez I[ana] W[ielebnego] A[łana] B[ardzinskiego]. W Oliwie A[nn]o 1691¹¹⁸

Lap. 13v

- [10] Reigles Militaires Du Chevalier Frere Louis Melzo, De L'ordre De Malte. 1625¹¹⁹
- [11] Psalmi com[m]unes cu[m] antiphonis capitulis versibq j[uxta] Breviarium[m] Seraphico Romanum[m] S. P. Francisci Observ[antiae]. Vilnae A[nn]o MDCCLXXIX¹²⁰
- [12] Clypeq Serenissimi Joannis Tertij Regis Polonia[rum] p[er] Stanislaw[m] Adalbertu[m] Chruscinski Secret[arij] Reg[is]. Brig[ae] A[nn]o MDCCXVII¹²¹
- [13] Genealogiae Reg[um] Elector[um], Ducu[m], Principu[m] atq[ue] Comitu[m], q[ui] Originis suas a Saxonu[m] Rege Wedekindo deducunt, auctore Elia Reusnero Leorino. A[nn]o MDCX¹²²
- [14] Hystorya Rewolucyj Rzymskiey p[rzez] JW. Jana Sapiehę¹²³ Kancl[erza] W[ielkiego] W[ielkiego] X[ięstwa] Lit[ewskiego]. W Warsz[awie] 1736¹²⁴

109 Po šventos atminties Pono Brolio Ignoto Oginskio, Darsūniškio seniūno, Šv. vyskupo ir kankinio Stanislovo ordino kavalieriaus, apaštališkojo sindiko, dosningojo geradarijo mirties prijungtų prie mūsų Trakų konvento bibliotekos knygų sąrašas [Applicati s[unt] Libri Bibliothecae nostrae C[o]n[vent]us Troc[ensis] Post fata P[ia]e M[emorie] D[om]ini F[ratris] Ignat[i]i Oginsk[i], Capitanei Dor[suniscensis], Equitis Ord[inis] S[ancti] Stanislai E[pi]scopi Mar[tyris], Sindi-

ci Apostolici ac munificentissimi benefactoris, sequentes. In: Regesta Bibliothecae C[o]n[ven]tus Tr[o]cen[sis] Ord[inis] Min[orum] Observ[antium] A[nn]o 1787 D[ie] 6 Septembris]. VUB RS, F. 3-145, lap. 13r.

110 Onofrio Panvino, Giovanni Argoli, Niccolo Pinelli, *De ludis circensibus, libri II. De triumphis, liber unus. Quibus universa ferè romanorum veterum sacra ritusq. declarantur, ac figuris aeneis illustrantur*, Patavii: Typis Pauli Frambotti bibliopolæ, 1642.

- 111 *Martyrologium Romanum Gregorii XIII. jussu editum, et Clementis X. auctoritate recognitum accessit huic editioni eorum memoria, qui à summis Pontificibus usque ad hanc diem in Sanctorum numerum relati sunt.* Venetiis: Ex Typographia Balleoniana, 1743.
- 112 Nicolas Louis de La Caille, Karl Scherffer, *Lectiones Elementares Mathematicae, seu Elementa Algebrae, et Geometriae*, Viennae, Pragae et Tergesti: Typis et sumtibus Joannis Thomæ Trattner, 1762.
- 113 Nicolas Louis de La Caille, *Lectiones elementares astronomie, geometricae, et physicae*, Viennae et Pragae: Typis et sumtibus Joannis Thomæ Trattner, 1757.
- 114 Nicolas Louis de La Caille, *Lectiones elementares mechanicae, seu brevis tractatus motu, et aequilibrio. Ex editione Parisina Anni MDCCLVII in Latinum tractatus*, Viennae, Pragae et Tergesti: Typis Joannis Thomae de Trattner, 1759.
- 115 Nicolas Louis de La Caille, Joseph Boscovich, *Lectiones elementares opticae ex editione Parisina anni MDCCLVI in Latinum traductae a C. S. e S. J. quibus accessit Brevis theoria micrometri objectivi a r.p. Rogerio Josepho Boscovich*, Vindobonae: Typis Joannis Thomae de Trattner, 1766.
- 116 François Pomey, *Le Grand Dictionnaire Royal. I., François-latin-alleman. II., Latin-alleman-françois. III., Alleman-françois-latin. Accompagné de 50 descriptions de diverses choses tout-a-fait admirables et d'un petit traité fort-curieux de la venerie et de la fauconnerie*, Francfort-sur-le-Mein: Aux dépens de J.M. Bencard pour J.P. André, 1700.
- 117 Izaak Józef Berruyer, *Historia ludu bozego od początku zaczęcia swego aż do Narodzenia Messyasa, wzięta z samych Xiąg świętych albo textow świętych Starego Testamentu w iedno corpus historyi zebrana.* [Tłomaczył Michał Korybut Wiszniowiecki], Warszawa: U Piiarów, 1740.
- 118 [Marcus Anneus Lucanus], *Odrodzona w oyczystym języku Farsalia Lukana, to jest woyna domowa Rzymska z argumentami Sewera Sulpijusza, y Supplementami różnych ofiarowana Jaśnie Wielmożnemu Jegomci Panu P. Władystawowi z Krzywonogi Łosiowi Woiewodzie Pomorskiemu.* [Tłomaczył Jan Alan Bardziński OP], Oliwa: Joannes Jacobus Textor, 1691.
- 119 Louys Melzo, *Reigles militaires du Chevalier Frère Louys Melzo, de l'Ordre de Malte, sur le gouvernement et service particulier et propre de la cavallerie*, Frankfurt: Gaspar RödteI in Verlegung Peter Mareschal, 1625.
- 120 *Psalmi communes cum antyphonis, capitulis, responsorijs, versibus ad primam, tertiam, sextam, nonam, vespervas et completorium juxta breviarium Seraphico-Romanum pro usu Fratrum Minorum regularis observantiae s. p. Francisci provinciae M.D. Litvaniae S. Casimiri.* Vilnae: typis S.R.M. et Reipublicae apud PP. Sholarum Piarum, 1779. – Saugomas LMAVB, L-18/2-19, skaitmena: <http://elibrary.mab.lt/handle/1/782>.
- 121 Stanislaus Adalbertus Chruscinski, *Clypeus serenissimi Joannis tertii, regis Poloniarum Jacobo Ludovico regio Poloniae et magni ducatus Lithuaniae principi chronologica descriptione praesentatus*, Brigâe: G. Trampusius, 1717.
- 122 Elias Reusner, *Genealogie Regum, Electorum, Ducum, Principum, at[que] Comitum, qui origines suas a Bellicosissimo Saxonum Rege, Wedekindo Deducunt [...]: Acceffit Stemmographia Illustrissimorum Ducum Saxoniae Ad XXXII. Tritavos Totidemq[ue] Tritavias deducta: Item Prosopographia Regum, Electorum, Principum ac Ducum Saxoniae cum eorundem Elogiis & anagrammatis Nicolai Reusneri Leorini, Comitiss Palatini, Casarei, & quondam Consiliarii Saxonici*, Leipzig: Grosse Henning, 1610. Skaitmena: <https://fb.c.pionier.net.pl/details/nn5wrs2>.
- 123 Sapieha Jan Fryderyk Łukasz (syn Kazimierza, ur. 1680, sta brzeski, kaszt. trocki, marsz. Tryb., od r. 1735 kanclerz w. lit., † 1751).
- 124 René Aubert Vertot, *Historia Rewolucyi Zaszłych w Rządach Rzeczypospolitey Rzymskiej. Przez Jaśnie Wielmożnego Jmści Pána Jana Fryderyka na Kodniu Sapiehę Kanclerza Wielkiego W. X. Lit: Siarostę Brześcińskiego, Po Polsku Wyłożona*, Warszawa: w Drukarni J. K. Mości Kol. Soc. Jesu, 1736.

- [15] Panegiryki y kazania różne
- [16] *Historia Angielska Politico-moralis Hipp[olita] Mil[l]orta z Duglas awantury p[rzez] Raczynskiego R[ok]u 1756*¹²⁵
- [17] *Annaliu[m] Poloniae Climacter Auctore Vespasiano a Kochow Kochowski Equite Polono. Cracoviae MDCLXXXVIII*¹²⁶
- [18] *Pub[lii] Ovidij Nasonis Operu[m] interp[re]ta[ti]one et notis illustravit Helvetiq. Lugduni A[nn]o MDCLXXXIX*¹²⁷
- [19] *Cl[audiani] Claudi Opera interp[re]ta[ti]one et annota[ti]onibq illustravit Pyrrho. Paris A[nn]o MDCLXXVII*¹²⁸
- [20] Gura Tabor dla bawiących się przez dni 10 bogomyślnością p[rzez] Karola Andrzejowskiego. W Wilnie 1764¹²⁹
- [21] *Historiae Domus Sapiehanae authore Misztolt. Vilnae 1724*¹³⁰
- [22] *Życie S[więtego] Kazimierza Krulewica Opisane R[ok]u 1752*¹³¹
- [23] *Historiae de rebq Lituanor[um] ante susceptu[m] Xr[is]tiana[m] Religione[m] auctore Kojałowicz. Dantisci 1650*¹³²
- [24] *Ius publicu[m] Regni Poloniae p[er] Nicolau[m] De Chwalkowo Chwalkowski 1684*¹³³
- [25] *Gesta Vladislai Regis Authore Wassenbergio. Gedani 1643*¹³⁴
- [26] *Index Philosophicq ad historia[m] Sapiehanae domq authore Misztolt Vilnae A[nn]o 1724*¹³⁵
- [27] *Corona australis seu virt[u]tes Reginar[um] Poloniae e stirpe Austriaca p[er] Turłay Vilnae A[nn]o [1704]*¹³⁶
- [28] Ejudem ----//---- 1
- [29] *Wiara Prawosławna p[rzez] X. Kuleszę w Wilnie 1704*¹³⁷
- [30] *Legacya Zbaraskiego do Sołtana Cesarza Tureckiego Mustafy p[rzez] Twardowskiego w Krakowie*^{138 1706}¹³⁹

125 Marie-Catherine Aunoy, *Historia Angielska Politico-moralis, Hippolita Millorta z Duglas, z Julią corką Hrabi z Warwiku, awantury przyjazni opisująca, z angielskiego języka na francuzki, z francuzkiego na polski przetłumaczona przez J. P. Jozefa Jana Nepomucena Raczynskiego Podczaszycy Wielunskiego*, [s.l.: s.n.], 1756. Skaitmena: <http://www.dbc.wroc.pl/dlibra/docmetada-ta?id=15806&from=publication>.

126 Wespazjan Hieronim Kochowski, *Annalium*

Poloniae Climacter secundus. Bella Sueticum, Transylvanicum, Moschoiticum aliasq res gestas ab Anno 1655 ad Annum 1661 inclusive continens, Cracoviae: Officina Typographica Nicolai Alexandri Schedel, 1688.

127 Publius Ovidius Naso, *Operum Interpretatione et notis illustravit Daniel Crispinus, Helvetius, jussu christianissimi regis; ad usum serenissimi Delphini*. Quatuor tomis comprehensa [T. 1-4], Lugduni: Apud Anissonios, Joannem Posuel et Claudium

Rigaud, 1689. Skaitmena: <https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=mdp.39015074724066;-view=1up;seq=16>.

128 Claudius Claudianus, *Opera quae exstant, interpretatione et annotationibus illustravit Guilielmus Pyrrho, in Academiâ Cadomensi doctor eloquentiae, consiliariusque & professor regius: Jussu Christianissimi Regis, in usum Serenissimi Delphini*, Parisiis: Apud Fredericum Leonard, 1677.

129 Karol Andrzejowski, *Góra Tabor dla bawiących się przez dni X. Bogomyślnością, pracą pewnego Benedyktyna dla łatwiejszego widzenia Boga usypana a teraz dla pożytku zbawiennego Polskim językiem z Łacińskiego przeniesiona*, Wilno: W drukarni Scholarum Piarum, 1764. – 2016 m. Vilniaus antikvarinių knygų rinkoje įkainota 750 Eur, žr.: XL Vilniaus aukcionas, 2016 m. vasario 28 d. Vilniaus knygų mugė, Litexpo rūmai, Vilnius: Meno rinkos agentūra, 2016, p. 9.

130 Antonius Aloyzys Misztołt, *Historia illustrissimae domus Sapiehanae ab origine et antiquitate sua genealogico syllabo per gloriosos heroum ejusdem ac connexarum familiarum progressus in praesens saeculum deducta*, Vilnae: Typis Akad. S. J., 1724.

131 Antoni Dominik Tyszkiewicz, *Krolewska Droga do Nieba albo Życie S. Kazimierza Krolewica Polskiego y W.X.L. opisane*, Warszawa: W drukarni J.K.Mci y Rzeczypospolitey in Collegio Scholarum Piarum, 1752.

132 Albert Wijuk Kojalowicz, *Historiae Litvaniae Pars Prior de rebus Lituanorum ante susceptum Christianam Religionem, conjunctionemque Magni Lituaniae Ducatus cum Regno Poloniae Libri Novem*, Dantisci: Sumptibus Georgii Försteri, 1650.

133 Nicolaus Chwalkowski, *Regni Poloniae ius publicum a Nicolao de Chwalkowo Chwalkowski per alteram Editionem auctius exhibitum*, Regiomonti: Typis Reuserianis, 1684.

134 Everhard Wassenberg, *Gestorv Vladislai IV Poloniae et Sveciae Regis Pars I-[II] principem panegyricae repraesentans authore E. Wassenbergio S. R. M. historiographo. Editio secunda correctior*, Gedani: Typis Hünefeldianis, 1643.

135 Rodyklė buvo pridėta A. A. Misztołto knygoje [žr. Sarašo nr. 21] po rodyklių, žr. Index Philosophicus ad historiam illustrissimae domus Sapiehanae Munificentissimas gratias Illustrissimi Domini Domini Antonii Casimiri Sapieha Comitis in Bychow, Zaslav, Dąbrowna, Hory, Horki et Łojow, Capitanei Mercensis etc., Tribunalis M.D.L. Supremi Mareschalli, Patroni Colendissimi et Laureas Philosophicas recensens quando quod..., <http://www.lietuvosmenas.lt/artwork/641>.

136 Michał Suffczyński, [Vladislaus Turlo], *Corona Australis in polo Poloniae inter, tergemina diademata avgustissima constellatione refulgens sive Serenissimarum, e stirpe avgustissima Austriaca reginarum Poloniae immortales virtutes ethicas, politicis, historicis observationibus, orbi in cultum, principibus in exemplum, propositae per Vladislavm Tvrlay, equitem Litvanum, notarium castrensem palatinates Trocensis*, Vilnae: Typis Academicis Societatis Jesu, 1705. VUB IV 22035.

137 Jan Alojzy Kulesza, *Wiara Prawosławna Pismem Świętym, Soborami, Oycami Świętymi mianowicie Greckimi y Historią Kościelną Obiasniona Od przyiętyej Unij Boga z Człowiekiem Roku*, W Wilnie: w Drukarni Akademickiej S. I., 1704 – 1200 zł. Varšuvos antikvariate, žr. <http://antykwariatpolski.pl/wycena-kulesze-wiara-prawoslawna-pismem-soborami-1704.html>.

138 Katalogo sudarytojas suklydo ir nurodė ankstesnę knygos leidimo vietą 1633, 1639 metais – Krokuva.

139 Samuel Twardowski, *Przeważna legacya Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Krzysztopha Zbarskiego Koniuszego Koronnego, Krzemienieckiego, Soleckiego, Wiślickiego, Rubieszowskiego Starosty od Najjaśniejszego Zygmvnta III., Krola Polskiego y Szwedzkiego, do Naypotężniejszego Sohtana Cesarza Tureckiego Mustafy w Roku 1621 ná Pięć rozdzielona Punktow, z dodatkiem krotko przez ućieszne digressyie Stanu pod ten czas, Rządow, Ceremoniy, y zwyczaiow Poganskich*, Wilno: W Drukarni Akademickiej Soc: Jesu, 1706.

Lap. 14r

- [31] Historia o początku odszczepieństwa kościoła Anglikańskiego y weyscia do niego Herezji kalwińskiej, y innych sekt p[rzez] X. Poszakowskiego, w Warszawie R[ok] u 1748¹⁴⁰
- [32] Zebranie ozdób N. P. w Obrazie kodeńskim za staraniem X. Stawskiego do druku podane w Warsz[awie] R[oku] 1723¹⁴¹
- [33] Traktat o miłości Boskiej p[rzez] S. Franciszka de Salez w Warsz[awie] 1750¹⁴²
- [34] Sposoby leczenia różnych chorób, pisana¹⁴³
- [35] Cuda N. P. Boruńskiego. 1712 w Supraslu¹⁴⁴
- [36] Anatomia Rzeczy Pospolitey Polskiej ku przestradze y poprawie synom Oyczyny p[rzez] Garczynskiego Wojewodę Kaliskiego [Warszawa 1750]¹⁴⁵
- [37] Żywoy Joanny Zakonnicy S. Klary Zakonu w Burgu p[rzez] pewnego osobliwego przyjaciela zakonu O[yca] Seraficznego Franciszka S. Polskim stylem wydana w Wilnie 1699¹⁴⁶
- [38] X. Załuskiego dwa miecze przeciw dyssydentom w Warszawie MDCCXXXI¹⁴⁷
- [39] Cuda N. P. Łukiskiego w Wilnie Apostołów Filipa y Jakuba Zakonu Kaznodziejow. W Wilnie 1737 p[rzez] X. Smiarowskiego Przeora Łukiskiego¹⁴⁸
- [40] Victor et Victus seu victricia et victa Regna Poloniae Lithuaniae Moschoviae p[er] Michaélon Węsławski 1691¹⁴⁹
- [41] Cuda y łaski Jozefa S[więtego] przy Obrazie tegoż S[więtego] w kollegiacie kaliskiej p[rzez] X. Kłossowskiego tey kollegiaty kustosza. W Kaliszu 1780¹⁵⁰
- [42] Dziejow w Koronie Polskiej p[rzez] Gornickiego od R[oku] 1538 do R[oku] 1572¹⁵¹

140 Jan Antoni Poszakowski, *Historja o początku odszczepieństwa Kościoła anglikańskiego y weysciu do niego herezy kalwińskiej y innych sekt, z Mikołaja Sandera, Edwarda Rychtona y z inszych pisarzow dziejow angielskich zebrana, łaskawą promocyą Jana Chreptowicza do druku podana, część wtora Historji kalwińskiej*, Warszawa: w Drukarni J.K.Mci y Rzeczypospolitey Societatis Jesu, 1748.

141 Jan Fryderyk Łukasz Sapieha, Albrycht Stawski, *Monumenta albo zebranie starożytnych ozdób Przenajświętszey Bogarodzicy Panny Maryi w dawnym wielce obrazie Kodeńskim de Gwadalupie rzeczonym, z rozkazu Ś. Grzegorza Wielkiego Papieża ręką B. Augustyna Rzymskiego odmallowanym, przez J. W. Pana Jana Fryderyka Łukasza Hrabie Sapiebę kasztelana Trockiego, starostę Brzeskiego, Z Archiwu Kościoła Infułatnego pod tytułem S. Anny tegoż miejsca za staraniem zaś X. Albrychta Stawskiego do druku podana. Część pierwsza,*

Warszawa: Typ. Coll. S. J., 1723. – Antroji dalis panašiu pavadinimu pasirodė tais pačiais metais Sandomire: *Memoryał starożytnych ozdób Bogarodzicy Panny Maryi obrazu de Gwadalupie Kodeńskiego z oryginalnej historyi po łacinnie i polsku świeżo wydanej krótko wykonotowany przez X. Albrychta Stawskiego. Część wtora, Sandomierz: w drukarni Koll. Soc. Jesu, 1723. – Taigi, paveikslo istoriją lotynų kalba parengė Jonas Fridrikas Lukas Sapiega, o išvertė į lenkų kalbą Albertas Stavskis.*

142 Franciszek Salezy św., *Traktat Miłości Boskiej we Dwunastu Xiegach Przez Świętego Franciszka de Sales Biskupa y Xiążęcia Genewęskiego zawarty w nieoszacowanym Serc Archiwum Jaśnie Wielmożnego JMci Pana Michała Stanisława Kaminskiego, Generała Majora Woysk Koronnych, Boreckiego, Suraskiego &c. &c. Starosty y Jaśnie Wielmożney JMści Pani Maryanny z Kuczynskich Generałow, Boreckiej, Suraskiej &c. &c. Starosciny na Konserwacyą Zło-*

zony. Przez X. Waleryána Wyszyńskiego, Scholarum Piarum, ná styl Polski przetłumaczony. W Warszawie: w Drukarni J. K. Mci y Rzpety, XX. Scholarum Piarum, 1750.

143 *Ivairių ligų gydymo priemonės, rankraštis.*

144 Leon Kiszka, *Morze łask i szcudroblowości boskich w Puszczy Boruńskiej płynące, to jest cuda Najśw. Panny Boruńskiej w Borunach doznane, a przeze mnie biskupa włodziemierskiego i brzeskiego, opata supraślskiego, prowincjała zakonu Bazylego Wielkiego na widok światu wystawione cum gratia et privilegio S.R. Maiestatis.* W Supraślu: w druk. WW. OO. Bazylianów Unitów, 1712.

145 Stefan Garczyński, *Anatomia Rzeczypospolitey – Polskiej synom Oyczyzny ku przestrodze y poprawie tego co z kłuby wypadło mianowicie, o sposobach zamnożenia Polskę ludem pospolitym, konserwowania dziatwy wieiskiej, przez niedostatek y niewygody marnie ginącey, y wprowadzenia handlów y manufaktur zagranicznych dawniej spisana, z przydatkami teraz wydana.* B.l.m.v. [Warszawa, 1750]. – Buvo keletas šios knygos leidimų (1742, 1750, 1751, 1753), bet autoriaus kaip Kališo vaivados pavardė nurodyta 1750 m. Varšuvos leidimo dedikacijos pabaigoje.

146 Francisco de Ameyugo, *Nowe Łask Cvdó Żywot Wielebney Mátki Siostry Ioanny od Iesus Marya Zakonnicy przedniego S. Klary Klasztoru w Burgu. pierwey Hiszpańskim ięzykiem spisany, potym po Niemiecku, po trzecie po Łacinie, naostattek teraz nowo przez iednego osobliwego przyjaciela Zakonu Oyca Seraficznego Franciszka S. polskim stylem wwieńczony. maiący w sobie niesłychane y cudowne dzieie, które Czytelnika duchownie wćieszą.* Wilno: w Drukarni Akademickiej Societatis Iesv, 1699.

147 Józef Andrzej Załuski, *Dwa miecze przeciwko dysydentom w Królestwie Polskiem wydobyte.* Warszawa: W drukarni Pijarskiej, 1731.

148 [Remigiusz Smiarowski], *Fontanna mi-styczna z Obrazu Nayśw. Panny Maryey od Roku 1684. Cudownymi Łaskami w Kościele Wileńskim Łukiskim SS: Apostolów FILIPPA y JAKUBA zakonu Kaznodziejskiego Prowincyi Litewskiej słynącego wytryskaiąca duktem pasterskim łaski J. W. J Mci X. Bogusława Korwina Gosiewskiego Smoleńskiego, Siewierskiego, y Czernie-*

chowskiego Biskupa, Dziekana Prałata przeświętny Kapituły Wileńskiej, Proboscza Oszmiańskiego & c. & c. Całemu W. X. L. od Marsowych Pożarów, Palemońskiej Metropolij od Zageszczoney Konflagracyi, za pewną obronę y Ochronę na Świętą oschłych Serc Ludzkich ku pomienionemu Obrazowi w Dewocyą odwiż z pod Drukarskiej Pracy Wywiedzona Roku Ziawionego na Świećie Zrodła Wody Wytryskaiącey na Żywot Wieczny. W Wilnie: w Drukarni Akademickiej Soc: Jesu, 1737. – VUB 22807 (2) (yra ePavelde).

149 Samuel Węśławski, Michael Węśławski, Victor et Victus Vincentius Corvinus Gosiewski. *Supremus M. D. L. Thesaurarius et Campi Marschalcus, Wielisiensis, Puniensis, Marcoviensis, Łozdzieiēnsis Capitaneus: Oeconomiarum Mobilioviensis, Graudentensis, et Olitensis Administrator, repraesentatus, a Samvele Węśławski Ioannis Casimiri Poloniae et Sveciae Regis Notario M. D. L. et Cubiculario. Tribuno Vpitiensi 1664. atque inter suas revolutiones Victricia et Victa Regna Poloniae, Litvaniae, Moschoviae nunc primum in lucem producuntur a Michaele Węśławski Tribunida Vpitiensi Academico Vilmensi, anno 1691.* [Vilnae: Typis Academicis S.J.], 1691]. – Gonsievskio biografija. Yra ePavelde: <http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/LNB/C1B0001169309>.

150 Stanisław Józef Kłossowski, *Cuda y łaski za przyczyną y wzywaniem mniemanego Oyca Jezusowego Józefa Świętego przy obrazie tegoż Świętego patriarchy w kolegiacie kaliskiej p[rzez] X. Stanisława Józefa Kłossowskiego tey kolegiaty kustosza zebrane.* W Kaliszu: W drukarni Jego Krolewskiej MCI i Rzeczypospolitey, 1780.

151 Galbūt: Łukasz Górnicki, *Dzieje w Koronie Polskiej za Zygmunta I y Zygmunta II Augusta, aż do śmierci iego, z przytoczeniem niekatorych postronnych Rzeczy od Roku 1538, aż do Roku 1572 przez JMCJ Pana Łukasza Gornickiego Tykocińskiego y Waśilkowskiego Starostę spisane, a teraz nowo wydane przez J.Z.R.K.* Warszawa: Drukarnia JKM i Rzeczypospolitey Coll: XX. Scholarum Piarum, 1750. Arba: Łukasz Górnicki, *Dzieie w Koronie Polskiej za Zygmunta I y Zygmunta Augusta aż do*

- [43] Jus terrestre Nobilit[at]is Prussiae Dantisci A[nn]o MDCCXXVIII¹⁵²
- [44] Zbior różnych modlitw pisane Roku 1751 D[ia]e 11 Martij¹⁵³
- [45] Litosci przedwieczne w sprawie zbawienia Zbawiciela P[ana] wierszem wyłożone. W Wilnie 1784¹⁵⁴
- [46] Manna A[nim]ae seu exercitiu[m] a P. Segneri p[er] Joanne[m] Bencard A[nn]o MDCCXLI¹⁵⁵
- [47] De Polonia sine titulo
- [48] Prawdy nieomyłne seu exercycya własnego zbawienia szukającym p[rzez] pewnego kapłana w Wilnie R[oku] 1754¹⁵⁶
- [49] Kazania postne w Krakowie miane w kollegiacie WW SS p[rzez] X. Korczyńskiego Franciszkana. 1757¹⁵⁷
- [50] Tarcza przeciwko trudnościom Dyssydentskim p[rzez] X. Jana a JESU de Redemptione captivor[um] we Lwowie R[oku] 1731¹⁵⁸

Lap. 14v

- [51] Institu[ti]onu[m] Physicae Pars 1ma a Scherfer Vindobonae MDCCCLXIII¹⁵⁹
- [52] Ejusde[m] P[ars] 2da Physicae Particularis¹⁶⁰
- [53] Ejusde[m] institutiones Logicae et Metaph[ysicae]¹⁶¹
- [54] Dykcyonarz Starożytności w Warszawie 1779¹⁶²
- [55] Szkoła Świata albo nauka Oyca dana Synowi swemu tomik 1wszy y 2gi p[rzez] Dusiatkiego Rudominy¹⁶³ w Krulewcu R[ok]u 1755¹⁶⁴
- [56] Ejqde[m] tomik III. y IV. 1761¹⁶⁵
- [57] Wyras Przymiotow Antonini Oginskiey Starosciny Dorsun[iskiey] na Dniu Imienin wiersze[m] ułożony p[rzez] X.W.I.A.P. R[ok]u 1779¹⁶⁶
- [58] Babuk albo świat jak się obraca w Lipsku¹⁶⁷ 1785¹⁶⁸
- [59] Akty różne. Pisane
- [60] Paradisq a[nim]ae X[ri]stianae studio Jacobi Merlo Horstij Eccle[si]ae B[eat]ae M.V. in Pasculo Pastoris 1683¹⁶⁹

śmierci iego, z przytoczeniem niektórych postronnych Ciekawości, od Roku 1538 aż do Roku 1572 przez Łukasza Gornickiego Tykoćńskiego y Wasilkowskiego Starostę, spisane za staraniem Franciszka Bielińskiego Marszałka Wielkiego Koronnego teni czasy powtornie przedrukowane. W Warszawie: W Drukarni J.K.M. y Rzeczypospolitey Coll: XX. Scholarum Piarum, 1754. – Pirmas leidimas Krokuvoje 1637 m.

152 *Jus Terrestre Nobilitatis Prussiae Correctum. Impressum MDCCXXVIII. Dantisci: Typis Ulrici Krossii, 1728.*

153 Rankraštinis įvairių maldų rinkinys, 1751.

154 *Litosci przedwieczne w sprawie zbawienia narodowi ludzkiemu oświadczone, w życiu y śmierci Zbawiciela Pana dopełnione wierszem ku pożytkowi wiernych wyłożone roku. W Wilnie: W drukarni J. K. Mci y Rzeczypospolitey XX. Scholarum Piarum, 1784.*

155 *Paulo Segneri, Manna animae seu exercitium facile simul et fructuosum illis, qui quoquo modo vacare orationi desiderunt. Propositum pro omnibus anni diebus. Augustae Vindelicorum et Dilingae: Typis et sumpt. Joannis Caspari Bencard, viduae et Consortum, 1741.*

- 156 Ignacy Loyola, *Prawdy nieomylnie z pierwszego tygodnia exercycyów świętego Ignacego wyjęte, szkolney młodzi do zbawienney uwagi podane od pewnego kapłana Societatis Jesu roku 1731 po łacinie a teraz z łacińskiego na polski język przez pewnego teologa Societatis Jesu Prowincyi Litewskiej przetłumaczone*. Wilno: W Drukarni J.K.M. Akademic: Societat. Jesu, 1754.
- 157 Kasjan Korczyński, *Kazania Pokazujące Jedność, Prawdę, Świętobliwość, Powszechność, Apostolstwo, Chrystusa Wiary, Jak w pierwszych Wiekach, tak zawsze w Kościele Rzymskim kwitnącej miane w Krakowie w Kollegiacie WW. SS. pod czas czterdziesto-dniowego Postu, a potym w Reçe Janowi Alexandrowi na Czyzowie Zaklika Czyzowskiemu ofiarowane*. W Krakowie: w Drukarni J. O. X. Jmci Biskupa Krakowskiego, przy Administracyi Józefa Hajka, 1757.
- 158 Jan Zelechowski, *Tarcza przeciwko trudnościom Dysydentskim przez X. Jana a JESU de Redemptione captivorum*. We Lwowie: W drukarni Colegium Societat. Jesu, 1731.
- 159 Karl Scherffer, *Institutionum physicae. Physica generalis, conscripta in usum tironum philosophiae*. Pars prima. Vindobonae: Typis Joannis Thomae Trattner, 1763.
- 160 Karl Scherffer, *Institutionum Physicae. Physica Particularis, Conscripta In Usum Tironum Philosophiae*. Pars secunda. Editio altera. Vindobonae: Typis Joannis Thomae Trattner, 1763.
- 161 Karl Scherffer, *Institutiones Logicae, et Meta-physicae duabus partibus comprehensae, conscriptae in usum Tironum Philosophiae*. Vindobonae: Typis Joannis Thomae Trattner, 1763.
- 162 Grzegorz Piramowicz, *Dykyonarz Starożytności dla szkół narodowych*. W Warszawie: W Drukarni J.K. Mci y Rzeczypospolitey uprzywieleiowaney Gröllowskiej, 1779.
- 163 Mikołaj Dusiatki Rudomina sędzia Trybun. główn. W. X. Lit. i Pisarz kadencyi Ruskiej, podstarości sądowy powiatu Braclawsk., starosta Lubocki.
- 164 Eustache Le Noble, Mikołaj Rudomina Dusiatki, *Szkola świata, albo nauka iednego oycy, dana synowi swemu, iak ma żyć i postępować na świecie, na rozmowy podzielona, po francusku spisana, a dla pożytku powszechnego młodzi polskięy, po polsku przetłumaczona przez Mikołaja Dusiatkiego Rudominę, na żądanie wielu do druku podana*. T. I, Cz. I i II. W Królewcu w Drukarni Jana Henryka Hartunga, 1755.
- 165 Eustache Le Noble, Mikołaj Rudomina Dusiatki, *Szkola świata, albo nauka iednego oycy, dana synowi swemu, iak ma żyć i postępować na świecie, na rozmowy podzielona, po francusku spisana, a dla pożytku powszechnego młodzi polskięy, po polsku przetłumaczona przez Mikołaja Dusiatkiego Rudominę, na żądanie wielu do druku podana*. T. II, Cz. III i IV. W Królewcu: Naśladowcy Jana Henryka Hartunga, 1755.
- 166 Leidiny nefiksuojamās žinomuoše bibliografiniuose šaltiniuose, taigi čia įrašyta knyga yra greičiausiai rankraštis. I. Oginskio tėvo Juozapo Oginskio pirmoji žmona Elena mirė Strėvininkuose 1751 m. balandžio mėn. Dar tais pačiais metais (1751 m. rugsėjo 15 d.) jis vedė Antaniną Bialozoraitę, Kernavės seniūno Motiejaus Bialozoro ir Onos Oginskaitės dukterį. Juozapas Oginskis mirė 1776 m. sausio 21 d., palaidotas tų metų kovo 28 d. Šv. Dvasios bažnyčioje Vilniuje. Našle likusi Antanina Oginskienė mirė 1812 m. gegužės 21 d. Strėvininkuose, būdama 84 metų amžiaus, žr.: http://www.kaisiadoriumuziejus.lt/enciklopedija/index.php?title=Oginskis_Juozapas. Yra išlikęs Jakóbo Ręczyński pamokslų, sakytų 1775 m. sausio 17 d., rinkinys, skirtas Kotrynai Oginskaitėi, Darsūniškio seniūnaitei, jos įvilktuvių proga (taigi, buvo tretininkė) Kauno benediktinių vienuolyne ir Antaninai Oginskienei, Darsūniškio seniūnienėi. Kotryna Oginskaitė (1720–?), regis, buvo Trakų vaivados (1730) Juozapo Tado Oginskio (1700–1736) dukra, ištekėjusi už Antano Pšezdeckio (1718–1772), su juo susilaukusi 5 vaikų.
- 167 Leidimo vieta išgalvota, taigi šis leidinys yra kontrafakcinis.
- 168 Voltaire, *Babuk Albo Swiat Jak Się Obraca. Przypowieść Obyczajna z Francuzkiego*. W Lipsku, 1785.
- 169 Jacob Merlo-Horstius, *Paradisus animae*

- [61] Rozga sprawiedliwości Boskiej nad grzesznikami czująca p[rzez] X. Goltwalta za-
konu S. Pawła 1wszego Pustelnika w Kaliszu 1779¹⁷⁰
- [62] Ejusdem T. 2gi¹⁷¹
- [63] Ejusde[m] T. 3ci¹⁷²
- [64] Ejusde[m] T. 4ty¹⁷³
- [65] Ejusde[m] T. 5ty¹⁷⁴
- [66] Dykcyonarz Filozoficzny Religij z Francuskiego p[rzez] X. Brzozowskiego T. 1
wszy w Wilnie 1782¹⁷⁵
- [67] Ejusdem Tom 2gi¹⁷⁶
- [68] Ejqde[m] 3ci¹⁷⁷
- [69] Ejqde[m] Tomik 4ty¹⁷⁸
- [70] Historia o krucyatach na wyzwolenie ziemi S. z Francuskiego p[rzez] X. Andrzeja
Ustrzyckiego Proboszcza katedralnego Przemyskiego w Poznaniu R[oku] 1768¹⁷⁹
- [71] Ejqdem T. 2dq.¹⁸⁰
- [72] Ejqde[m] 3tiq.¹⁸¹
- [73] Ejqde[m] T. 4tq.¹⁸²
- [74] Compendi[ar]a Logicae P[er] Mako¹⁸³ Vindobonae A[nn]o MDCCLXIX¹⁸⁴
- [75] Ejqde[m] Metaphysicae¹⁸⁵
- [76] Historia o Podróżach z rozkazu J. X. M[ci] z Francuskiego na Polski język przetłu-
maczone Tom. 1. W Warszawie A[nn]o 1783¹⁸⁶
- [77] Tegoż Tomik 2gi¹⁸⁷
- [78] Katechizm Filozoficzny z Francuskiego p[rzez] X. Waluszewicza tom 2gi w Wilnie¹⁸⁸
- [79] Kazanie na Pogrzebie JW. Ogińskiego W[o]je[w]o[dy] Trock[iego] w Wilnie 1784¹⁸⁹

Lap. 15r

- [80] Zegar Czyscowy, albo za Dusze w Czyscu cierpiące codzienne godzinki w Kaliszu
1784¹⁹⁰
- [81] Czytania pobożne na każdy dzień Miesiąca z Francuskiego p[rzez] X. Łopacinskie-
go koadjutora scholastyka Wilen[skiego] w Wilnie 1772¹⁹¹
- [82] Obyczaje Izraelitow z Francuskiego p[rzez] X. Fleurego 1783¹⁹²
- [83] Magazyn Warszawski Cz[ęść] 2ga w Warszawie 1784¹⁹³

*christianae, lectissimis omnigenae pietatis delitiis
amoenus, studio et opera Jacobi Merlo Horstii,
Ecclesiae B. Mariae Virginis in Pasculo pastoris.
Coloniae Agrippinae: Sumpt. Balth. ab Egmond et
Sociorum, 1683.*

170 Olaf Józef Gottwald, *Rozga Sprawiedliwosci
Boskiej Okiem Niezasypiającym Nad Grzesznika-
mi Czuiąca Wszystkim Kazdego Stanu Y Kondycyi*

*Ludziom w Historyach Y Wielorakich Naukach
do dobrego zachęcających które podczas Jubileuszu
kaznodzieiom, Katechistom, i spowiednikom dobrze
się przysłużą. T. 1. W Kaliszu: Drukarni J. K. Mci
i Rzeczypospolitej, 1779.*

171 Olaf Józef Gottwald, *Rozga Sprawiedliwosci
Boskiej Okiem Niezasypiającym Nad Grzesznika-
mi Czuiąca Wszystkim Kazdego Stanu Y Kondycyi*

- Ludziom w Historyach Y Wielorakich Naukach* [...]. T. 2. W Kaliszu: W Drukarni J. K. Mci i Rzeczypospolitej, 1780.
- 172 *Idem, ibidem*, 1780?
- 173 *Idem, ibidem*, 1780?
- 174 *Idem, ibidem*, 1781.
- 175 Claude François Nonnotte, *Dikcyonarz Filozoficzny Religii, w którym gruntuja się wszystkie wiary świętej artykuły łzone od niewiernych i odpowiada się na wszystkie ich zarzuty, wydany w francuskim języku a teraz na polski język przez J. X. Tadeusza Brzozowskiego prof. języka francuskiego w szkołach Mińskich wytłumaczony*. T. 1. Wilno: druk. J.K.M. przy Akad., 1782.
- 176 *Idem, ibidem*, 1782.
- 177 *Idem, ibidem*, 1782.
- 178 *Idem, ibidem*, 1782.
- 179 Louis Maimbourg, *Historia O Krucyatach Na wyzwolenie Ziemi Świętej*. Przez X. Ludwika Maimburga Przedym Francuskim językiem Opisana, na Polski przez Andrzeia Wincentego z Unichowa Ustrzyckiego Przełożona. W Krakowie Roku 1707 nayprzód wydana, a teraz Przedrukowana. T. 1. W Poznaniu: w Drukarni J. K. M. i Rpltey Soc. Jesu, 1768.
- 180 *Idem, ibidem*, 1768.
- 181 *Idem, ibidem*, 1769.
- 182 *Idem, ibidem*, 1769.
- 183 Paul Makó de Kerek Gede SJ (1724–1793), vengrú matematikas, désté Vienoje imperatorés Teresés kolegijoje (Theresianum).
- 184 Paul Makó de Kerek Gede, *Compendiaria logicae institutio: quam in usum candidatorum philosophiae elucubratus est*. Vindobonae: Typis Ioannis Thomae nob. de Trattnern, 1769.
- 185 Paul Makó de Kerek Gede, *Compendiaria metaphysicae institutio, quam in usum auditorum philosophiae elucubratus est edition tertia ab autore emendata*. Vindobonae: Typis Ioannis Thomae nob. de Trattnern, 1769 (arba 1761, 1766, 1773 m. leidimas).
- 186 Jean François de La Harpe, *Historia o Podrozach skrócona, Zawierająca Odkrycie kraioŵ dawniey nieznaioomych oraz obyczaie, religij, rząd i handel obywatelow, z rozkazu J. K. Mci na Polski język Przełożona*. T. 1. W Warszawie : w Drukarni Nadworney Królewskiej, 1783.
- 187 *Idem, ibidem*, 1784.
- 188 François Xavier de Feller, *Katechizm Filozoficzny Czyli Zbiór Dowodow Służących Na Obronę Wiary Chrześcianskiej Przeciwo Nieprzyjaciolom Jey w Języku Francuskim Napisane, tłumaczone Przez X. Th. Waluszewicza*. T. 2. W Wilnie : w Drukarni Królewskiej Przy Akademii, 1784.
- 189 Kazimierz Alojzy Bukaty, Kazanie pogrzebowe na uroczystym obchodzie ostatniej posługi J. W. w Bogu zeszęmu Tadeuszowi z Kozielska hrabi Ogińskiemu Wojewodzie Trockiemu, kawalerowi orderu orła białego Starości Rettowskemu przez X. Kazimierza Aloizego Bukatego prałata koadjutora kustosza katedry Żmudzkiej proboszcza Szawelskiego miane w kościele parafialnym Wileńskim Świętego Jana r. 1784. mca Kwietnia 26 dnia. W Wilnie: W drukarni królewskiej przy Akademii, 1784.
- 190 *Zegarek Czyscowy Albo Za Dusze w Czyscu Cierpiące Codzienne godzinki na dostapienie W ostatniej życia Świętego w Bogu dokonania Wierny Godzinnik Od iedney Pobożnościq znaczenie zacney Pani Złożony y Używany*. W Kaliszu : w Drukarni J. K. M. i Rzeczypospolitej, [1784]. (bibliografijose fiksuojamas 1779 m. leidimas)
- 191 *Czytania pobożnena każdy dzień miesiąca wielce pożyteczne dla ludzi wszelakiego stanu, wieku, płci y kondycyi z francuzkiego na oyczysty język przełożone przez X. Józefa Łopacińskiego Koadjutora Schol. Wileńskiego, Kanonika Żmudz.* W Wilnie: w Drukarni Schol. Piarum, 1772.
- 192 Claude Fleury, *Obyczaie Izraelitow z Języka Francuzkiego przetłumaczone*. [Supraśl]: w Drukarni Supraślskiej J. K. Mci u XX. Bazylianow, 1783.
- 193 [Piotr Świtkowski], *Magazyn Warszawski, pięknych nauk, kunsztów i różnych wiadomości dawnych i nowych, dla zabawy i pożytku osób obojej płci, wszelkiego stanu i smaku*. P.A.P.H.P. [Przez Autora Pamiętnika Historyczno-Politycznego]. Kwartalnik. R. 1784 Cz. 2. Warszawa: Druk. Michał Gröll, 1784.

- [84] Święte drogi krzyża z Fancuskiego w Poznaniu 1760¹⁹⁴
- [85] Goffred albo Jeruzalem wyzwolona p[rzez] Kochanowskiego w Warszawie 1772¹⁹⁵
- [86] Compendiu[m] Th[eo][o]giae Moralis universae P. Pauli Antoine Tom 2dus Vilnae 1784¹⁹⁶
- [87] [Иоганн Пфейль]¹⁹⁷, ПОХОЖДЕНИЯ ДИКАГО АМЕРИКАНЦА Idiomete Ruteno seu Rossico¹⁹⁸
- [88] Awantury Arabskie Tomik 10ty w Warszawie 1774¹⁹⁹
- [89] Przypadki Hrabiego Alfonsa de Askoli z Niemieckiego w Warszawie 1778²⁰⁰
- [90] Uwagi pewney Matki Cor[ce] w Kaliszu 1783²⁰¹
- [91] Rekollekcye duchowne p[rzez] X. Przyłęckiego Deffinitora Generalnego Z. Ś. Franciszka Obs[ervantium] powtornie do druku podane w 1770 w Nieświżu²⁰²
- [92] Historia o Othonie Cesarzu Rzymkim w Lwowie 1766²⁰³
- [93] Tajemnica Świata z Francuskiego p[rzez] X. Andrzeja Cyankiewicza Profesora akademij Krako[wskiej] w Krakowie 1778²⁰⁴
- [94] Directoriu[m] recitandi Di[vi]ni officij Vilnae A[nn]o 1786²⁰⁵
- [95] Czary komedyja 1775²⁰⁶
- [96] Symona Symonidesa Joel Prorok Starozakonny wierzem Polskim w Warszawie 1772²⁰⁷
- [97] Reguły albo sposoby nieomylnie do nabycia w każdy[m] stanie doskonałości Xrz[ę]scianskiej z Francuskiego p[rzez] JW Hylzena Pisarza WX Lit[ewskiego] Proboszcza Inflantskiego w Wilnie 1741²⁰⁸
- [98] Zabawa Duchowana nadgrodenia ujętey Czcí przez niezbożnych NayS[więtemu] Sakramentowi z Francuskiego R[ok]u 1733 w Warszawie²⁰⁹
- [99] Nabożeństwo do N. P. Niepokalanie Poczętey w Wilnie 1772²¹⁰
- [100] Nabożeństwo do S. Alojzego w Warszawie R[ok]u MDCCLXVIII²¹¹
- [101] Rozmyślania o Męce P. p[rzez] X. Morawskiego w Poznaniu 1772²¹²

194 Henri-MarieBoudon, *Święte Drogi Krzyża : Gdzie rzez iest o wielu utrapieniach wewnętrzných i powierzchowných, i o sposobach, ktoremi ie po Chrześciańsku znosić trzeba w Lugdunie Roku 1679. w Francuskim ięzyku Ukazane, Teraz Od Osoby w tych Święt: Krzyża drogach kochaiącey się W rodowitym ięzyku Odkryte, Roku Pańskiego 1760.* W Poznaniu: w Drukarni J. K. M. Collegium Soc: Jesu, [1760].

195 Torquato Tasso, *Goffred Abo Iervzalem Wyzwolona przekładania Piotra Kochanowskiego Ieo K. M. Sekretarza za pozwoleniem Zwierzchności przedrukowana.* W Warszawie: [s.n.], 1772.

196 Paul Gabriel Antoine, *Compendium theologiae*

moralis universae. Tomus II. Vilnae: Typis S.R.M. et Reipublicae Schol. Piarum, 1784.

197 Johann Gottlob Benjamin Pfeil, 1732-1800.

198 Иоганн Готтлоб Беньямин Пфейль (Johann Gottlob Benjamin Pfeil), *Похождения дикаго Американца переведены Иваномъ Богаевскимъ Издивением Общества Старающагосяо Напечатании Книг.* Санкт Петербург: Типография Академии Наук, 1773.

199 Antoine Galland, *Awantury arabskie lub Tysiąc nocy y iedna w języku francuzkim przez J. M. P. Galand wydane, a świeżo na język polski dla publiczney satysfakcyi przetłumaczone [przez Łukasza Sokołowskiego S.P.].* T. 10. W Warszawie:

- Nakładem Mich. Grela J. K. M. Komiss. y Bibliopoli, 1774. – Iš viso buvo išleista 12 tomų.
- 200 *Przypadki hrabiego Alfonsa de Askoli y Izabelli macochy jego, z niemieckiego na oyczysty język przetłumaczone*. W Warszawie: U Jana Augusta Posera, 1778.
- 201 Barbara Urszula Sanguszkowa z Duninów, *Uwagi pewney chwalebney matki, godney corce swoiey gdy ią za mąż wydawała, na pożegnanie podane, czwarty raz za naleganiem y nakładem wysoce godney osoby przedrukowane*. Kalisz: w druk. JOX. Prymasa, 1783.
- 202 Franciszek Przyłęcki, *Rekolleksye Duchowne Na ośm dni rozłożone, lubo wszelkiego stanu pobożnym Katolikom, osobiwie jednak Zakonnym Osobom Zakonu Oycy S. Franciszka Służące, dla pociechy y pożytku Duszy na pustyni z Bogiem rozmawiającej Przez X. Franciszka Przyłęckiego powtórnie do Druku Podane*. W Nieświżu : w Drukarni J. X. Mości Soc. Jesu, [1770].
- 203 *Historia piękna y krotofilna o Othonie Cesarzu Rzymskim y małżonce jego, którą ze dwiema synami z Ziemię na puszczy wygnął z namowy matki swoiey, a iako potym dziwnym sposobem społem się naleźli i poznali*. We Lwowie: Cum Gratia et Privilegio S.R.M., 1766. – 1746 m. tokiu pačiu pavadinimu knyga išleista Krokuvoje. Tai riterių romanai, XVI a. išverstas į lenkų kalbą, galimas vertėjas Marcin Siennik (15...–ca 1588). Kartu buvo išleista: *Historia Prawdziwa O Hrabiney Altdoffskiey*. – Tokia literatūra, kartu su *Historia wdzięczna o szlachetnej i pięknej Meluzinie*, buvo populiarūs iki XX a. pradžios, antai Cz. Miłozas atsimeina apžiūrinėjęs kažkuria iš daugelio versijų Kaziuko mugėje. Daugiau žr. Krzysztof Biedrzycki, *Poezja i pamięć*. O trzech poematach Czesława Miłozsa, Zbigniewa Herberta i Adama Zagajewskiego, Kraków, 2008, s. 151.
- 204 Louis Antoine de Caraccioli, *Taiemnica Swiata z Francuskiego Na Oyczysty Język Przez X. M. Andrzejia Cyankiewicza Przelozona*. W Krakowie: w Drukarni Akademickiej, 1778.
- 205 Nepavyko identifikuoti, panašūs leidiniai Vilniaus akademijos spaustuvių leidinių kataloge, poz. 1485, 1486, 1487.
- 206 Franciszek Bohomolec, Czary: Komedya We Trzech Aktach. [Warszawa : s.n.], 1775.
- 207 Szymon Szymonowic, *Simona Simonidesa Joël Prorok Starozakonnny Do Klemensa VIII Papieza : Z Łacinskiego Wierszem Polskim Nie Rytmowym Przelozony*. W Warszawie: Nakładem Michała Grölla, 1772.
- 208 Lorenzo Scupoli, *Reguły albo sposoby nieomylnie do nabycia w każdym życia stanie doskonałości chrześcianskiej: według obszerniejszey o tym nauki w książkach o utarce duchowney, y o pokoju wewnętrznym od X. Jerzego Hylzena pisarza W.X.L. krotko zebrane z przydatkiem uwag chrześcianskich podczas choroby*. W Wilnie: w drukarni J.K.M. Akademickiej Societatis Jesu, 1741. Saugoma LMAVB L-18/178.
- 209 *Zabawa duchowna tym służąca duszom, ktore są wpisane w bractwie, nadgródzenia uieęty czci przez niezbożnych nayswiętszemu sakramentowi z francuskiego języka na polski przetłumaczona*. W Warszawie: w drukarni Soc. Jesu, 1733. Saugoma LMAVB XVIII/2239.
- 210 Nefiksuojama bibliografijoje. Minimas 1755 m. leidinys *Naboženstvo do Nayswietszey Maryi Panny na część jey Naysłod*. Imienia (Vilnius: Akad. Sp., 1755), XVIII a. Lietuvos knygos lenkų kalba, nr. 2548.
- 211 Minimas ankstesnis leidimas: *Caelestes gemini amica orbis sidera, Divinissimi Stanislaus Kostka et Aloysius Gonzaga in splendoribus sanctorum enitentes ad solennem Suae apotheosis festivitatem publica panegyri in templo Ravensi Societatis Jesu declarati ab uno eiusdem Societatis*. Varsaviae: typis Collegij Regij Societatis Jesu, [1727].
- 212 Galbūt: Jan Morawski, *Prawdziwy Boga Ukrzyzowanego Obraz przez nabożne, o Męce Panskiey na dni Czerdziesci Postu Rozmyslania, wystawiony przez X. Jana Morawskiego Societatis Jesu dwiemy w Poznaniu, teraz w Wilnie przedrukowany*. Wilno: w Drukarni J. K. M. i Rzeczypospolitey Akademic. Societatis Jesu, 1772. Źr.: <http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/VUB/VUB01-000530172>.

Lap. 15v

- [102] Życie S. Augustyna p[rzez] pewnego kapłana w Sandomierzu 1756²¹³
- [103] Quinti Curtij Rufi de Rebus Gestis Alexandri Magni latino et polonico idiomate²¹⁴
- [104] Życie Rzymian p[rzez] D'Arnay w Warszawie 1768²¹⁵
- [105] Hystoryczna wiadomość oblężenia miasta Kale z Francuskiego w Wilnie 1782²¹⁶
- [106] Woyna duchowna p[rzez] X. Skupulusa Teatyna w Warsz[awie] 1782²¹⁷
- [107] Człowiek uniwersalny Baltazara Gracyana w Wilnie 1762²¹⁸
- [108] Sposob postępowania cnotliwie dla młodych kawalerow po skonczoney edukacyi wychodzących p[rzez] X. Linowskiego w Warszawie 1770²¹⁹
- [109] Kancyonalik not cytrowych zebranych w r[oku] 1784 D[ia]e] 14 8brs w Strawien-
nikach²²⁰
- [110] Książka Jubileuszowa na Dyecezyą wileńską w Wilnie 1776²²¹
- [111] Geografia powszechna czasow terazniejszych, albo opisanie krutkie krajow całego świata p[rzez] X. Wyrwicza w Warszawie MDCCLXXIII²²²
- [112] Krotka specyfikacya medykamentow approbowanych p[rzez] Jana Zerener Medycyny Doktora w Hali Magdeburgskiej R[oku] 1760²²³
- [113] Prospekt Polaka Patryoty przez Patryotyzm pracujących w Warszawie MDCC-
LXXXIV²²⁴
- [114] Religia, Cnota y doskonałość X[rześ]ciańska p[rzez] X. Ubermanowicza w Kaliszu
1760²²⁵
- [115] Hystorya Litewska manu scripta²²⁶
- [116] Życie Papieża Klemensa XIV Ganganellego z Francuskiego 1778²²⁷
- [117] Historia o Rewolucyj Królestw Szwedzkiego y Duńskiego w Lublinie 1756²²⁸
- [118] Wyprawa człowieka do Domu wieczności²²⁹

213 Galbūt: *Augustyn Francuzki Miłosiernemu Zwycięzcy Bogu powinne poddaństwo z stateczną wiernością przyrzekaiaący, a z naywiekszym uszczęśliwieniem swoim heroicznie przed Niebem y całym Światem grzechy własne wyznaiący przez jednego Kapłana S.J. Prowincyi Polskiej z francuzkiego języka na polski przełożony*. Sandomierz: Drukarni J.K.M. Coll. Sandomierskiego S.J., 1756.

214 Quintus Curtius Rufus, *De Rebus Gestis Alexandri Magni = Kurcyusza Rufa O Życiu i Dzieiach Alexandra Wielkiego Łacińskim i Polskim Językiem [przez Andrzeja Wargockiego]*. T. 1-3. W Nieswieżu: w Drukarni Xiążęcey Coll. Soc. Jesu, 1763. Dedikacja Karolui Stanislovui Radvilai (Karol Stanisław Radziwiłł, 1734–1790). Rankraštine Aleksandro Didžiojo istorija buvo Žygminto

Augusto bibliotekoje. Dabar, galimas daiktas, saugoma Lenkijos nacionalinėje bibliotekoje (Rękopis Biblioteki Narodowej w Warszawie sygn. Cim. 79. Zawiera przełożony z łaciny pseudohistoryczny romans pt. *Historija Aleksandra Wielkiego, krola macedońskiego, o walkach*. Kopistą rękopisu (a może i tłumaczem) był Leonard z Bończy, który zakończył swą pracę w roku 1510). XVI a. viduryje buvo išspausdinta knyga su nauju vertimu į lenkų kalbą *Historia o żywocie Aleksandra Wielkiego* (Kraków: U Unglera, 1550).

215 Jean-Rodolphe d'Arnay, *Życie Prywatne Rzymian dla przysłużenia Publico na ojczysty język przełożone [przez Łukasza Sokółowskiego Sch. P.]*. W Warszawie: Nakładem Michała Grela, 1768.

216 Claudine-Alexandrine Guérin de Tencin,

- Oblężenie Miasta Kale Wiadomość Historyczna z Francuskiego przełożona przez Juliana Ursyna Niemcewicza.* W Wilnie: w Warszawie w księgarni Gröllowskiej i we Lwowie (skład), 1782. Yra VUB.
- 217 Lorenzo Scupoli, *Wielebnego Wawrzynca Skupulusa Teatyna Woyna Duchowna, Powiększona przydatkiem tegóż Dzieła iako też, Drogi Rayskiej i Sposobu Wspomagania Chorych.* W Warszawie: w Drukarni XX Missyonarzow, 1782. – Galimas daiktas, vertė Jurgis Mikalojus Hilzenas (Jerzy Mikołaj Hylzen), žr. L. Scupuli, *Wojna duchowna*, Wilno 1741.
- 218 Baltasar Gracián, *Człowiek uniwersalny francuzkiego przełożony [przez Paweła Ksawerego, Brzostowskiego].* W Wilnie: w drukarni J. K. M. Akademii Societatis Jesu Roku Pańskiego, 1762. – Antraštiniame lape įrašai: 1. Ex Libris Ignatij Oginski Cap: Dor: mpp; 2. Ex Biblioth. Cntus Trocens. PP. Bernardinorum, žr. <http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/VUB/VUB01-000517101>, VUB šifras IV 21605.
- 219 Zygmunt Linowski, *Sposob postępowania sobie cnotliwie y chwalebnie na swiecie we dwudziestu dwóch Naukach Moralnych y Politycznych dla młodych kawalerów po skończoney edukacyi wychodzących ułożony przez X. Zygmunta Linowskiego, Zakonnika Szkół Pobożnych. Za pozwoleniem Starszych do druku podany.* W Warszawie: w drukarni J. K. Mci y Rzeczypospolitey u XX. Scholarum Piarum, 1770. – Obejmuje nauk XXII treści pedagogicznej. Jeden rozdział poświęcony zachowaniu się w teatrze.
- 220 Greičiausiai rankraštinis kanklių ar gitaros natų, surinktų Strėvininkuose 1784 m. rugpjūčio 14 d., rinkinys-dainynas.
- 221 *Książeczka Jubileuszowanadycezyą Wileńską z rozkazu Jaśnie Oświeconego Pastęrza [Ignacego Massalskiego] Roku 1776.* W Wilnie: W drukarni J. K. Mci y Rzeczypospolitey XX. Scholarum Piarum, [1776].
- 222 Karol Wyrwicz, *Geografia Powszechna Czasow Terazniejszych Albo Opisanie krótkie krajów całego świata z najswieższych wiadomości, Kraiopisarzów, i Wędrowników Zebrana, Ku pożytkowi Młodzi Narodowej na szkoły publiczne* Wydana. W Warszawie : w Drukarni I. K. Mci i Rzeczypospolitey in Collegio Soc. Jesu, 1773.
- 223 Johann Nikolaus Zerener, *Krotka Specyfikacya Medykamentow approbowanych, z Informacyą należytą zażywania, y ich skutkow, Kiore nie tylko co dziennie [!] dla utrzymania zdrowia, ale też y w niebezpiecznych chorobach z skutkiem używane być mogą / Do Druku Podana Przez Jana Mikolaja Zerener Medicinæ Doctora.* W Hali Magdeburgskiej, 1760.
- 224 *Prospekt Polaka Patryoty, Dzieło Nowe Peryodyczne Towarzystwa Uczonych Przez Patryotyzm Pracujących.* W Warszawie: U Piotra Dufour Konsyliarza Nadwornego, 1784.
- 225 *Religia, Cnota y Doskonałość Chrześcijańska po Kaznodziejsku wyłożona przez W. X. Sebastjana Ubermanowicza, Soc: Jesu, Theologa y Kaznodzieię Najjasniejszego Krola Jmci Polskiego Xiążęcia Lotaryngii, y Baru, Stanisława I.* Tomu 1 cz.1. W Kaliszu: Druk. J.K.M. Collegium Soc. Jesu, 1760. – <http://bsdprz.one.pl/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=61245>.
- 226 Neidentifikuotas rankraštis.
- 227 Louis Antoine de Caraccioli, *Zycie Papiezza Klemensa XIV Ganganello w Francuskim Języku* przez JP. Caraccioli wydane, teraz przełożone na Polski. [Kraków]: Nakładem Jgnacego Grebla Bibliopoli J.K. Mci, 1778.
- 228 Jan Jakub Potulicki, *Historia O Rewolucyi Krolestw Szwedzkiego y Duńskiego Po Polsku Wyłożona powtornie przedrukowana.* W Lublinie: w Drukarni J. K. M. Coll. Soc. Jesu, 1756.
- 229 *Wyprawa człowieka do Domu wieczności albo Dyspozycya do dobrej y szczęśliwey smierci tak Kapłanom Chorych Dysponującym iako y tym co się na śmierć gotują Janowi y Maryannie z Komornickich Kruszewskim czesnikowu Ziemi Bielskiej, starostom Waśilkowskim pracą Drukarni Warszawskiej Societatis Jesu ofiarowana y wydana.* Warszawa: W Drukarni Societatis Jesu, 1750. – http://www.lti.lt/failai/e-zurnalai/SLL19/Vaicekauskas_str.pdf, p. 397.

- [119] Kaja Kryspa Sallustiusza o woynach p[rzez] X. Pilchowskiego w Wilnie A[nno] 1767²³⁰
- [120] Punkt honoru SS. Jozefa Joachima y Anny p[rzez] X. Korsaka 1750²³¹
- [121] Miasto uspokojenia Serc ludzkich p[rzez] X. Olszewskiego Profess[ora] Theol[ogiji] Wikarego Widziniskiego Kanonikow Regularnych BB. MM. De Poenite[nti] a 1755, w Wilnie²³²
- [122] Przewodnik do Oyczyzny Niebieskiej R[oku] 1772²³³

Lap. 16r

- [123] [Jean Rousset de Missy]²³⁴, Historia Państwa Rossyjskiego²³⁵
- [124] Historia Państwa Rossyjskiego p[rzez] Bernarda Syrućia Tom 2gi 1781²³⁶
- [125] Ejudsem Tom 3ci
- [126] Ejudsem Tom 4ty
- [127] Ejudsem Tom 5ty
- [128] O Życiu Alexandra Wielkiego Tom 1²³⁷
- [129] Ejudsem Tom 2gi²³⁸
- [130] Dzieje Rzeczy Pospolitey Rzymskiej p[rzez] Albertrandego w Warszawie 1768²³⁹
- [131] Ejudsem ----//----²⁴⁰
- [133] Miasto uspokojenia Serc ludzkich p[rzez] X. Olszewskiego 1755²⁴¹
- [133] Historia o Rewolucyach p[rzez] X. Tylkowskiego 1749²⁴²
- [134] Ejudsem²⁴³
- [135] Domowe wiadomosci o Wielkim X[ie]stwie Lit[ewskim] w Wilnie 1763²⁴⁴

230 Gaius Sallustius Crispus, *O Woynach Z Katyliną i Jugurthą przekładania X. Dawida Pilchowskiego*. W Wilnie: W Drukarni J.K.M. i Rzeczypospolitey Akademickiej Soc. Jesu, 1767.

231 Jan Korsak, *Punkt honoru SS. Józefa, Joachima y Anny, jako respektem ich godności drobny, tak do kamyka Danielowego podobny z punktu, w wielką górę całą ziemię napelniającą przemieniony, sławą, cnotami, cudami etc. wielkich tych Świętych świat litewski napelniający przez X. Jana Korsaka S. J. Prowincyi Litewskiej Teologa razem z prochem do nog tych wielkich Świętych upadającego w roku Jubileuszowym 1750 opisany*. W Warszawie: w Drukarni Kollegium S. Jesu, [1750] – Dedykacja do Sołohubów, herby Ogińskich i Radziwiłłów.

232 Michał Olszewski, *Miasto Uspokojenia serc ludzkich, zfatygowanych w drogach niespokojnego świata dla ukontentowania dusz ludzkich Otwarte, Albo Medytacye, na każdy dzień całego Roku*. W

Wilnie: w Drukarni J.K.M. WW. XX. Francisz., [1755]. – Knygoje gegużės 4 d. skiltyje rašoma: „Šiandien mūsų vienuolynas mini didžio šventumo vyrą, garbingąjį Mykolą Giedraitį, kuris, į vienuolyną įstojęs Lietuvoje, norėdamas atitolti nuo gimiinių išsiprašė į Krokuvą. Būdamas kunigaikščiu, vienuolystėje taip nusižemino, kad netapo kunigu, tačiau baigė mokslus Krokuvos akademijoje. Štai todėl Krokuvos akademikai švenčia jo mirties metines, sakydami oracijas Šv. Morkaus bažnyčioje, kur ilsisi garbingojo vyro palaikai.“

233 Juwenalis Charkiewicz, *Przewodnik do oyczyzny Niebieskiej zawierający w sobie Regulę Trzeciego Zakonu O. S. Franciszka Braci Pokutujących, Przywileje tego Zakonu y Odpusty, Roczny Kalendarz SS. niektórych teryczarzow, wiadomosc także o znaczných osobach w tym zakonie, z medytacyami na każdy dzień miesiąca, y nabożenstwem zwyyczajnym teryczarskim, Na trzy części rozdzielony,*

- a dla wygody tychże braci, y siostr w domach swych mieszkających, powtornie do druku podany od Prowincyi Litewskiej Zakonu Świętego Franciszka Obserwantow, w Polsce y Litwie nazwanych Bernardynow powtornie do druku podany. W Wilnie: w Drukarni J. K. M. y Reczyzosp. Schol. Piar., 1772. Apie Charkevičiaus ir kt. keliones žr.: Patryk Kurzyński, Percepcja sacrum w relacjach czterech polskich podróżników zakonników z 1768 roku, in *Sacrum w mieście 2: Epoka nowożytna i czasy współczesne*, redakcja Danuta Quirini-Popławska, Łukasz Burkiewicz, Kraków: Akademia Ignatianum, Wydawnictwo WAM, 2016, s. 105–120; publikacja Bogdan Rok, Juwenalis Charkiewicz i jego podróz po Europie, w: J. Charkiewicz, Dyjariusz podróży hiszpańskiej z Wilna do miasta Walencyi na Kapitulę Jenetalną Zakonu Mniejszych Braci św. Franciszka, to jest Bernardynów, odprawionej w roku 1768, oprac. B. Rok, Wrocław, 1998. – [domu, kad Charkevičius 1787 m., t. y. metai prieš mirtį, vadovavo Lietuvos provincijos kapitulai Trakuose.
- 234 Parrašė: *Mémoires du règne de Catherine, impératrice et souveraine de toute la Russie*, Amsterdam, 1728; *Mémoires du règne de Pierre le Grand, empereur de Russie*, Amsterdam, 1730.
- 235 Jean Rousset de Missy, *Historia państwa rosyjskiego* [tłumaczona z rosyjskiego przez Bernarda Syrućia z dedykacją Adamowi Kazimierzowi Czartoryskiemu]. T. 1–5. W Wilnie: [w Typografii J. K. Mci y Reczyzospolitey u XX. Schol: Piar], 1781.
- 236 Jean Rousset de Missy, *Historia Państwa Rosyjskiego napisana językiem oyczystym przez Iwana Nestesuranoja, wytłumaczona po polsku przez X. Bernarda Sirucia Scholarum Piarum*. T. 2. W Wilnie: w Typografii J. K. Mci y Reczyzospolitey u XX. Schol: Piar., 1781. Saugoma VUB IV 33757 T2 (3), plg. IV 9741.
- 237 Quintus Curtius Rufus, [Andrzej Wargocki], *O Życiu i Dzieiach Alexandra Wielkiego Łacińskim i Polskim Językiem*. T. 1. W Nieswieżu: w Drukarni Xiążęcy Coll. Soc. Jesu, 1763.
- 238 Quintus Curtius Rufus, [Andrzej Wargocki], *O Życiu i Dzieiach Alexandra Wielkiego Łacińskim i Polskim językiem*. T. 2. W Nieswieżu: w Drukarni Xiążęcy Coll. S. J., 1763.
- 239 Philippe Macquer, *Dzieie Reczyzospolitey Rzymskiej Od Założenia Rzymu Aż Do Cesarzow krotko porządkiem lat opisane*, Z Francuskiego Ięzyka Na Polski Przełożone Przez X. Iana Albertrandego, od ktorego przydane są obszerne przypiski nie tylko samą Historią, ale też Geografią dawną, Rzymian obyçzaie, rżady, obrządki, igrzyska, ofiary, urzędy &c. objaśniające. T. 1: Od Założenia Rzymu Do Konca Wieku Szostego. W Warszawie: nakładem Michała Grela, 1768.
- 240 Philippe Macquer, *Dzieie Reczyzospolitey Rzymskiej Od Założenia Rzymu Aż Do Cesarzow krotko porządkiem lat opisane*, Z Francuskiego Ięzyka Na Polski Przełożone Przez X. Iana Albertrandego, od ktorego przydane są obszerne przypiski nie tylko samą Historią, ale też Geografią dawną, Rzymian obyçzaie, rżady, obrządki, igrzyska, ofiary, urzędy &c. objaśniające. T. 2: Od Założenia Rzymu Do Konca Wieku Szostego. W Warszawie: nakładem Michała Grela, 1768.
- 241 Żr. ankstesnj 121 jraša: Michał Olszewski, *Miasto Uspokojenia serc ludzkich, zfatygowanych w drogach niespokojnego świata dla ukontentowania dusz ludzkich Otwarte, Albo Medytacye, na każdy dzień całego Roku*. W Wilnie: w Drukarni J.K.M. WW. XX. Francisz, [1755].
- 242 Wojciech Tylkowski, *Historye Z Osobliwszemi Rewolucyami Pod Tytułem Stoł Mądrosci Przez W. X. Woyciecha Tylkowskiego [...] Wydane, Naprzod w Drukarni Akademii Wileńskiej Societatis Jesu, A teraz w Drukarni Collegium Lubelskiego Societatis Jesu Przedrukowane*. [Lublin : Drukarnia Jezuitów], 1749.
- 243 Wojciech Tylkowski, *Historye Z Osobliwszemi Rewolucyami Pod Tytułem Stoł Mądrosci Przez W. X. Woyciecha Tylkowskiego [...] Wydane, Naprzod w Drukarni Akademii Wileńskiej Societatis Jesu, A teraz w Drukarni Collegium Lubelskiego Societatis Jesu Przedrukowane*. [Lublin : Drukarnia Jezuitów], 1749.
- 244 Franciszek Paprocki, *Domowe Wiadomości O Wielkim Xięstwie Litewskim z przyłączeniem Historyj Tegoż Narodu*. W Wilnie: w Drukarni J.K.Mści Akademickiej Societatis Jesu, 1763.

- [136] Żywot S. Wincentego Ferr[eriusza] p[rzez] XX. Missionarzow zakonu kazn[odziejskiego] 1761²⁴⁵
- [137] Głos synogarlicy to jest duszy X[rze]scianskiej rozmyślania p[rzez] pewnego X. Reform[ata] S. Franciszka Lublini 1758²⁴⁶
- [138] Książka nabożentwa sine titulo
- [139] Żal JEZUSA X[RISTU]SA w zbawiennych uwagach z łacinskiego p[rzez] X. Roberta od S. Ducha Karm[elity] Bosego w Grodnie 1777²⁴⁷
- [140] Nabożentwo do Serca Jezusowego sine titulo
- [141] Historia Damiana zawierająca okoliczności zaboystwa y kary 1757²⁴⁸
- [142] Uwagi zapamiętałego w nałogach grzesznika w Wilnie 1775²⁴⁹
- [143] Dyaryusz podrůży O.S. Piusa VI. Papieża do Wiednia. W Kaliszu 1782²⁵⁰
- [144] Historie Rzymkie 1776²⁵¹
- [145] Relacya o Męczeniu Prymusa y Felicjana 1754²⁵²
- [146] Opisanie Kru²⁵³lewstwa Portugalij w Lublinie 1754²⁵⁴
- [147] Godzinki o S. Fortunacie²⁵⁵
- [148] Różne nabożentwa 1713²⁵⁶
- [149] Obowiązki Damy X[rze]sciańskiej²⁵⁷
- [150] Reguły życia X[rze]sciańskiego tudzież uwagi²⁵⁸: Co pomoże Człowiekowi w Wilnie 1775²⁵⁹
- [151] Nabożentwa do Św. Tekli w Wilnie 1772²⁶⁰
- [152] Breviarium Romanum S. Francisci A[nno] MDCCLXXI²⁶¹
- [153] De tranquillitate animi Joh: Spinaei Andegavensis Genevae MDXCI²⁶²

245 Galbūt: *Anioł z ludzką twarzą albo anioł w ciele, apostoł w słowach, w dziełach osobliwy i wielki cudotwórca s. Wincenty Ferreriusz doświadczony i doznany patron Maryi Pannie w obrazie Różanostockim cudami słynący*. Supraśl: w druk. OO. Bazylianów, 1761; arba: Michał Żukowski; Michał Józef Antoni Dyaszewski, *Pobożna jedność y poratowanie braci y siostr kongregacyi świętego Wincentego Ferrerjusza Zakonu Kaznodziejskiego od O. S. Benedykta XIV ufundowana y uprzywilejowana w kościele Trojcy SS. WW. Oycow Dominikanow w Krakowie roku 1760, dnia 14.lutego*. [Kraków: : Michał Dyaszewski?, post 14 II 1760].

246 Owaniszewski Elekt, *Głos synogarlicy na pustyni świata tego ięczący, to jest duszy chrześciańskiej rozmyślania do Pana Boga Oblubieńca wiecznego wzdychania, y w Chrześciańskiej doskonałości ćwiczenia przez niektorego kapłana z Zakonu*

Serafickiego O. S. Franciszka Oycow Reformatow Mało-Polskiej Prowincji zebrane. Lublini: Typis Coll: Soc: JESU, 1758.

247 Joannes a Jesu Maria de Sancto Petro, *Żal Jezusa Chrystusa nad nieszczęśliwym stanem grzesznika nie pokutującego w zbawiennych uwagach z łacinskiego ięzyka na polski przez Xiędza Roberta od Ś. Ducha, Karmelitę Bosego przetłumaczonych, wyrażony z przydatkiem Solilokwiów, albo tajemnych z Panem Bogiem rozmów tegoż świętobliwego Męża Sługi Bożego*. W Grodnie: W drukarni J. K. Mci Roku, 1777.

248 *Historia zabóystwa i kary F. R. Damiana*. Warszawa: druk Gröll, 1757

249 *Przesilenie dnia z nocą albo uwagi zapamiętałego y zadawnionego w brzydkich nałogach grzesznikakrotkiemi słowami lecz iasnemi dowodami w czasie od pewnego Kapłana dla poprawy życia ro-*

- spustnego libertinow terazniejszego swiata napisane y do druku podane. W Wilnie: w Drukarni XX. Bazyljanow, 1775.
- 250 Jan Paweł Kollacz, *Dyaryusz Podrozy Oycy Świętego Piusa VI. Papieza Do Wiednia w Roku 1782. Odprawionej z Rożnych Publicznych Gazet Zebrany, Y dla przystugi chwalebney ciekawosci Ludzkiej Do Druku Podany*. Kalisz: Drukarnia Prymasowska, 1782.
- 251 *Historje rzymskie rozmaite z rożnych dzieiów, z wykładami obyczajnymi, krotko zebrane, uszelkiego stanu ludziom, dla mądrości y bogobojnych cnót nabywania wielce pożyteczne y potrzebne; a teraz z poprawą lepszą, polerowniejszemi y wyborniejszemi sło wy ku dobru pospolitemu, w druku powtórzone y wydane*. Lwów, 1776.
- 252 *Krotka Relacya Historyczna o MęczeniŃwie S[więtych] Obywatelow Rzymskich Prymusa y Felicjana Tudziej o Translacyi, Znalezieniu, y Podwyszczeniu ich Ciał Świętych w Kościele S[więtego] Szczepana in Monte Caelio w Rzymie Włoskiej Xiążeczki tłumaczył [Józef Andrzej Załuski] do druku podana R. 1754*. [Warszawa : s.n., 1754]
- 253 Taip originale – ne ó, bet u.
- 254 René Aubert de Vertot, *Opisanie Krolestwa Portugallii Y Historia Przedniejsze w sobie Państwa tego dziele Y Kilku wiekow rewolucye Zamykaiąca Z rożnych pisarzow Mianowicie z Skaunego Francuza Jmieniem L, Abbe de Vertot. Zebrana Y Dla pożytku Narodu Polskiego Wydana*. W Lublinie: w Drukarni J. K. Mci Soc[ietatis] Jesu, 1754.
- 255 Galbūt: Wiktor Stepurewicz, *Pobożność ku Świętemu Fortunatowi JWch Jadwigi z Załuskich y Tadeusza z Kozielska Ogińskich Woiewodow Trockich na Hanucie, Łuczaiu Mołodeczney etc. Hrabnow Retowskich Babiliskich etc. Starostow i t. d. przy uroczystem wprowadzeniu do Kościoła Siemnińskiego Relikwii tegoż Świętego Męcennika przez XX. Franciszkanow Litewskich imieniem Konwentu Siemnińskiego etc. Fundatorom ogłoszona*. W Wilnie w Drukarni J. K. M. XX. Franciszkanow, 1772.
- 256 Galbūt: Brzostowski Konstanty Kazimierz, *Homilia albo Kazanie przy publicznym akcie uroczystości Kanonizacyi S. Piusa V. Pápież a miáne w Kościele S. Ducha WW. OO. Dominikanów w Wilnie 5 Maij roku 1713*. W Wilnie: w Drukarni Akademickiej Societatis Jesu, [1713]. Arba Ewanielie y epistoly przez x. Jakuba Wuyka SJ. W Wilnie: druk. Akad. Soc. Jesu, 1713.
- 257 *Obowiazki Damy Chrcześcianskiej*. W Warszawie: nakładem Michała Grela, [post 12 I] 1769.
- 258 Org. Uwagi.
- 259 Jakub Nakcjjanowicz, *Reguły życia Chrcześcianskiego tudziej uwagi o wyroku Chrystusa Pana Co pomoże Człowiekowi wyięte z medytacyi W. X. Hektoreusza S.J. na polski przełożone z przydaną nauką o nachunku sumnienia, i niektořemi uwagami Augustyna Świętego*. Wilno: W Drukarni J.K.M. Akademickiej, 1775. Dedikacja Tadui ir Jadvygai Załuskytei Oginskiam, Trakų vaivadoms, Rietavo seniūnams ir t.t. Antraštiniame lape Trakų bernardinų vie nuolyno nuosavybės įrašas ir VVB antspaudas. Vidinėje 1 viršelio pusėje VVB lipdė, užden gianti įrašą „Izab...Hrehorowiczowna“. Mar murinis įrašas su monograminiu superekslibrisu. Saugoma VUB IV 22364. Suskaitmenintas išteklius: <http://www.epaveldas.lt/object/record-Description/VUB/VUB01-000517861>.
- 260 Galbūt: *Sposób czci dla Tekli Świętej pierwszej z Panien Męczenicy w Sercach prawowier nych wzniecony [...]*. Chełmo: [s.n.], 1772.
- 261 Galbūt: *Breviarium romanum ad usum fratrum minorum Sancti Francisci Conventualium, Monialium S. Clarae ac tertii Ordinis utriusque sexus; officiis sanctorum omnium ad hunc usque diem completum. Anno secundo Clementis XIV*. [Venetiis]: Ex Typographia Balle oniana, 1771.
- 262 Johannes Spinaeus Andegavensis, *De tranquillitate animi, libri vij, eruditissimi. Theodoro Gautero, Aureliensi, interprete. Quae accesserunt, ejusdem illius authoris et hujus inter pretis, sequens pagina declarat. Ex hac carpe rosas spina sine vulnere, Lector, Mentibus et suaves atque salutiferas*. Genève: Jacob Stoer, 1591. Antraštinis lapas: http://www.e-rara.ch/gep_g/ch16/content/pageview/1864708.

- [154] Antonij Mureti Ep[isto]liae Hymni Sacri Lugduni MDCVI²⁶³
 [155] Virgilij Maronis Georgicor[um] Liber Lipsiae A[nno] CCIOCCCLV²⁶⁴

Lap. 16v

- [156] M. Tullij Ciceronis Ora[ti]ones Lipsiae A[n]no 1751²⁶⁵
 [157] Ejusde[m] Lutetiae MDCCXXII²⁶⁶
 [158] Ejusdem MDCCXXXVII²⁶⁷
 [159] Ejusdem MDCCXXII²⁶⁸
 [160] Titi Livij Historiar[um] ab Urbe c[on]dita Parisijs M.DCC.XVIII²⁶⁹
 [161] Palestra piet[a]tis p[er] Morawski Posnaniae 1745²⁷⁰
 [162] Flora Litvanica Grodnae 1781²⁷¹
 [163] Officiu[m] Rakoczian[um] sive varia piet[a]tis exercitia Viennae 1763²⁷²
 [164] Thomae a Kempis de Im[m]ita[ti]one Xr[is]ti Venetijs MDCCLXI²⁷³
 [165] C. Crispi Sallustij Catilinarium Jugurthinu[m] bellu[m] Venetijs MDCCLXI²⁷⁴
 [166] Exercitiu[m] devotae a[n]im[ae] Vilnae 1784²⁷⁵
 [167] Paradisq[ue] Coelestis in alimentu[m] spirituale. Cracoviae MDCCXLIX²⁷⁶
 [168] Elementa Matheseos auctore Fortunato a Brixia²⁷⁷ Ord[inis] Min[orum] Prov[in]ciae Brixiae. MDCCLXIX²⁷⁸
 [169] Gram[m]atyka Francuska Scholar[um] Piar[um] w Wilnie 1776²⁷⁹
 [170] Ejusde[m]²⁸⁰
 [171] Traite des Livres de Comptes a parties Doublessine principio²⁸¹
 [172] Le Vicomte De Bariac. A Dublin MDCCLXXXIV²⁸²
 [173] Reglement Donne Par une Dame De Haute qualite sine princ[ipio]²⁸³
 [174] Histoire Des Revolutions de Pologne a Amsterda[m] MDCCXXXV²⁸⁴
 [175] Ejusdem Tom 2dq²⁸⁵
 [176] OEUVRES Diverses a Amsterda[m] MDCCLXVIII²⁸⁶
 [177] Ejqde[m] Tom: 2ndq²⁸⁷

263 Marc-Antoine Muret, *Epistolae, hymni sacri et poemata omnia. Editio ab authore emendata et integro epistolarum praefationumque libro jam recens adaucta*. Lugduni: Apud A. de Harsy, 1606.

264 Galbūt: [Georgica] Georgicorum P. Virgilij Maronis liber cu[m] nouo co[m]mentario Hermanni Torrentini. Lyptzk [Leipzig]: Melchior Lotter, 1503.v.

265 Marcus Tullius Cicero, *XII. Orationes Selectae*. Lipsiae: Moritz Georg Weidmann II. Erben, 1751.

266 Marcus Tullius Cicero, *Selectae Marci Tullii Ciceronis orationes: numeris distinctae, cum argumentis brevissimis, ad usum scholarum*. Lutetiae

Parisiorum: Apud Fratres Barbou, 1722.

267 Galbūt: Marcus Tullius Cicero, *Traduction du traite de l'orateur de Ciceron, avec des notes par M. l'Abbe Colin*. A Paris: Chez de Bure, 1737.

268 Žr. 157 įrašą.

269 Galbūt: Titus Livius Patavinus, *Historiarum quod exstat, cum integris Jo. Freinsheimii supplementis, recensuit et notulis auxit Jo. Clericus*. T. 1–3. Parisiis: J. et J. Barbou, 1718.

270 Jan Morawski, *Palestra christiana pietatis, continens documenta*. Posnaniae: [s.n.], 1745. – Knyga panašiu pavadinimu 1820 m. buvo Balstogės misionierių vienuolyno bibliotekoje.

- 271 Jean Emmanuel Gilibert, *Flora Litvanica Inchoata, Seu Enumeratio Plantarum. Collectio 1, Monopetale Non Figurata Quas Circa Grodnam collegit & determinavit Joannes Emmanuel Gilibert*. Grodnæ: Typis S.R.M., 1781; *Flora Litvanica Inchoata, Seu Enumeratio Plantarum. Collectio 2, Labiatæ et Ringentes Quas Circa Grodnam collegit et determinavit Joannes Emmanuel Gilibert*. Grodnæ: Typis S.R.M., 1781.
- 272 *Officium Rakoczianum Sive Varia Pietatis Exercitia Cultui Divino Magnæ Matris Mariæ, Sanctorumque Patronorum Honori Debita*. Vienne: J. T. Trattner, 1763.
- 273 Thomas à Kempis, Héribert Rosweyde, *Thomæ à Kempis canonici regularis Ordinis S. Augustini De imitatione Christi libri quatuor*. Venetiis: Typographia Remondiniana, 1761.
- 274 Gaius Sallustius Crispus; Marcus Porcius Latro; Guido Ferrari, *Crispi Sallustii Catilinarium et Jugurthinum bellum in hac novissima editione acedunt reliqua Sallustii quæ extant omnia P. Guidonis Ferrarii S.J. diligentia illustratum ad usum Universitatis Braydensis*. Venezia: Ex typographia Remondiniana, 1761.
- 275 *Exercitium devotæ animæ, actus virtutum ac suspiria elicentis carmine pro usu spirituali contextum*. Vilnæ: [Akad. Sp.], 1784.
- 276 Bonawentura Kielkowicz, *Paradisus Coelestis Fructus Quotidianos Fratribus et Patribus Provinciae Poloniae et Magni Ducatus Lithuaniae Ordinis Fratrum Beatissimæ V. Mariæ de Monte Carmelo antiquæ Observantiæ Regularis in alimentum spirituale germinans*. Cracoviae: [s.n.], 1749.
- 277 Fortunato da Brescia O.F.M. Ref., pseud. Pater Pithanophilo (pasalietinis vardas Girolamo Ferrari, Brescia 1701– Madrid 1754).
- 278 Fortunatus a Brixia, *Elementa Matheseos ad Mechanicam Philosophiam in privatis scholis tradendam et comparandam accomodata*. Brixiae: Imprenta Bassanesi, 1769. – Minimi kiti leidimai: *Elementa matheseos ad mechanicam philosophiam* (Brescia, 1740; 1750; 1757; 1759).
- 279 Paweł Chlebowski, *Grammatyka Francuska dla pożytku szlachetney młodzi uczący się in Collegium Nobilium Scholarum Piarum*. Wilno: [W Drukarni XX Piarow], 1776.
- 280 Tas pats veikalas.
- 281 Dviejų dalių sąskaitų knyga (pajamų ir išlaidų), be pradžios, greičiausiai rankraštinė.
- 282 Jean-Pierre-Louis de Luchet, [Choderlos de Laclos, François Potocki], *Le Vicomte De Bariac, ou Mémoires pour servir à l'histoire de ce siècle*. T. 1-2. A Dublin: De l'imprimerie de Wilson, et se trouve à Paris, chez les libraires qui vendent des Nouveautés, 1784.
- 283 „Reglamentas pateiktas aukštos kokybės damos, be pradžios“, greičiausiai rankraštis. Arba [Jean-Jaques Boileau], *Règlement donné par une dame de haute qualité à M[adame]*** sa petite-fille [Jeanne Charlotte Agnès Duchesse de La Rochefoucauld, princesse de Marsillac née Du Plessis-Liancourt Comtesse de La Roche-Guyon] pour sa conduite et pour celle de sa maison, avec un autre règlement que cette dame avoit dressé pour elle-mesme*. Paris: Augustin Leguerrier; Brüssel: Lambert Marchant, 1698. – Kiti leidimai: Paris, 1706, 1718.
- 284 Pierre-François Guyot Desfontaines; Jean-Jacques Poullin, *Histoire des revolutions de Pologne Depuis le commencement de cette Monarchie jusqu' à la dernière Election de Stanislas Leszczyński*. T. 1. Amsterdam: Chez François L'Honoré, 1735.
- 285 Pierre-François Guyot Desfontaines; Jean-Jacques Poullin, *Histoire des revolutions de Pologne Depuis le commencement de cette Monarchie jusqu' à la dernière Election de Stanislas Leszczyński*. T. 2. Amsterdam: Chez François L'Honoré, 1735.
- 286 Galbūt: Antoine Léonard Thomas, *Oeuvres diverses de l'Académie Française*. T. 1. A Amsterdam: Chez E. van Harrevelt, 1768. Arba: *Oeuvres diverses de Michel de Cervantes Saavedra*. A Amsterdam et a Leipzig: chez Arkste et Merkus, 1768 ir kt. Autorių ir veikalų leidimai.
- 287 Galbūt: Antoine Léonard Thomas, *Oeuvres diverses Nouvelle édition augmentée*. T. 2. A Amsterdam: Chez E. van Harrevelt, 1768.

- [178] Pratique de L'oraison Mentale Composée par les RR. PP. Missionnaires Capucin[orum] 1697²⁸⁸
 [179] Titi Livij Historiar[um] Tom: 5tq Parisijs MDCCXX²⁸⁹
 [180] Histoire De La Scission ou division Arrivée en Pologne a Paris MDCXCIX²⁹⁰
 [181] Manuale rer[um] Romanar[um] Venetijs A[nn]o MDCCCLVII²⁹¹
 [182] Cl. Claudianus ex optimor[um] Codicu[m] fide Bassani MDCCXXII²⁹²

Lap. 17r

- [183] Histoire De La Vie Du Regne, et du detronement D'IVAN III a Londres MDCC-LXVI²⁹³
 [184] Traite sur Le bonheur Public DCCLXXIII²⁹⁴
 [185] Ejqde[m] Tome second²⁹⁵
 [186] Traite De La Verite de la Religion Chretienne a Geneve MDCCXXX²⁹⁶
 [187] Ejqde[m] section IV²⁹⁷
 [188] Ejqde[m] section V et VI²⁹⁸
 [189] Ejqde[m] section VII²⁹⁹
 [190] Zbior Historyi Egipskiey y Kartaginskiey w Grodzie 1776³⁰⁰
 [191] Dictionnaire Italien et Francois a Geneve MDCLXXVIII³⁰¹
 [192] Entretiens De Lame avec Dieu a Varsovie MDCCLXX³⁰²
 [193] Methode facile Pour ap[p]rendre La Langue Italienne Par Dominique Gattinara a Brunswic MDCCCLII³⁰³
 [194] Poesies Diverses Du sieur Du Commun³⁰⁴
 [195] Le véritable usage de L'Autorite seculiere a Avignon MDCCCLIII³⁰⁵
 [196] Histoire Critique De La Vie Civile Tome Premier³⁰⁶
 [197] Ejqde[m] Tome second³⁰⁷
 [198] L'Erudition complete, par M. Le Baron De Bielfeld³⁰⁸
 [199] Ejqde[m]³⁰⁹

288 Galbūt: Honoré de Cannes, *Pratique de l'oraison mentale composée par les RR. PP. Missionnaires capucins*. Paris : P. de Bresche, [s. d.]. Arba Henry Marie Boudon, *Le règne de Dieu en l'oraison mentale. Où il est traité de plusieurs difficultez qui arrivent en la pratique de ce saint exercice*. Paris: Estienne Michallet, 1697.

289 Johann Freinsheim, *Titi Livii Historiarum quod exstat, cum integris Joannis Freinshemii supplementis. Emendatioribus et suis locis collocatis, tabulis geographicis et copioso indice, recensuit et notulis auxit Joannes Clericus*. Tomus V. Paris: J. &

J. Barbou, 1720.

290 Michel-David de La Bizardière, *Histoire de la Scission ou Division arrivée en Pologne le XXVII juin M. DC. XCVII au sujet de l'election d'un Roy*. Paris: chez Jean Jombert, 1699.

291 Francesco Antonio Zaccaria; Ignaz Roegler, *Manuale legendis expeditius rerum Romanarum scriptoribus perutile, ab anonymo Societatis Jesu, Graecii, an. 1736. Editum, nunc a Francisco Antonio Zacharia emendatum, multisque in locis auctum, ac bibliographia praesertim antiquaria locupletatum*. Venetiis : In typographio Remondi-

niano, 1757.

292 Claudius Claudianus, *Ex optimorum codicum fide*. Bassani: Ex typographia Jo. Antonii Remondini, 1722.

293 Éléazar de Mauvillon, *Histoire de la vie, du regne, et du detronement D'Iwan III. Empereur de Russie : Assassiné à Schlüsselbourg dans la nuit du 15. au 16. Juillet (n.s.)1764 par Mr. de M*****. Londres: [s. n.], 1766.

294 Lodovico Antonio Muratori; Gian Francesco Soli Muratori; Timothée Hureau de Livoy, *Traité Sur Le Bonheur Publique Par M. Louis-Antoine Muratori, Traduit de l'Italien sur l'édition de Luques, 1749 Avec Sa Vie Et Le Catalogue De Ses Ouvrages Par M. Jean François Soli Muratori, son Neveu Le tout extrait et traduit aussi de l'Italien sur l'édition de Venise, 1756*. T. 1. A Varsovie: Chez Jean-Auguste Poser ; Et à Paris : Chez J.P. Costard, [ante 20 III] 1773.

295 Lodovico Antonio Muratori; Gian Francesco Soli Muratori; Timothée Hureau de Livoy, *Traité Sur Le Bonheur Publique Par M. Louis-Antoine Muratori, Traduit de l'Italien sur l'édition de Luques, 1749 Avec Sa Vie Et Le Catalogue De Ses Ouvrages Par M. Jean François Soli Muratori, son Neveu Le tout extrait et traduit aussi de l'Italien sur l'édition de Venise, 1756*. T. 2. A Varsovie: Chez Jean-Auguste Poser ; Et à Paris : Chez J.P. Costard, [ante 20 III] 1773.

296 Jean Alphonse Turretinus, *Traité De la Verité de la Religion Chretienne tiré du latin*. Section I-II. Geneve: Marc-Michel Bousquet & Co., 1730; Section III: *De la Verité de la Revelation Judaïque*, ibidem, 1731. Egzempliorius su I. Oginskio nuosavybės įrašų saugomas VUB IV 19467/sekt. 1-3.

297 Jean Alphonse Turretinus, Jacques Vernet, *Traité De La Verité De La Religion Chrétienne*. Section IV. Geneve: Gosse, 1740.

298 Jean Alphonse Turretinus; Jacob Vernet, *Traité De La Verité De La Religion Chretienne*. Section V et VI: 1. *De l'authenticité des livres de Nouveau Testament et 2: Du caractere des fondateurs du christianisme*. Geneve: Gosse, 1745.

299 Jean Alphonse Turretinus; Jacob Vernet, *Traité De La Verité De La Religion Chretienne*.

Section VII, première partie Contenant la preuve de la Divinité de l'Évangile tirée des miracles qui en ont accompagné la publication. Geneve: Gosse, 1747.

300 Hieronim Borzęcki; Antoni Borzęcki; Anna Borzęcka, *Zbiór krótki historyi Egipskiej y Kartaginskiej*. W Grodnie: w drukarni J. K. Mości, 1776.

301 Nathanael Dvez, *Dittionario Italiano et Francese. Dictionnaire italien et françois. Bien curieusement reveu, corrigé, et augmenté*. Geneve: chez Samuel De Tournes, 1678.

302 *Entrétiens de l'âme avec Dieutirés des paroles de Saint Augustin dans ses méditations, ses Soliloques et son Manuel par M. l'abbé Clément, docteur en Théologie, Aumônier ordinaire du Roi de Pologne, duc de Lorraine et de Bar*. Varsovie: de l'imprimerie du Roy et de la République au Collège de la Comp de Jesus, 1770.

303 Dominico Gaspari Guisepe de Gattinara, *Methode facile pour apprendre la langue italienne = metodo facile per imparare la lingua italiana*. Braunschweig, [s.n.], 1762.

304 Jean-Pierre-Nicolas Du Commun, *Recueil de diverses poesies du sieur D***[Du Commun]*. Londres: L'auteur, 1731.

305 Jean-Georges Lefranc de Pompignon, *Le veritable usage de l'autorité séculiere dans les matieres qui concernent la religion*. A Avignon: Chez François Girard, 1753.

306 Vincent Martinelli, *Histoire critique de la vie civile, et lettres familières traduites de l'italien*. Tome Premier. Paris: Rozet, 1773.

307 Vincent Martinelli, *Histoire critique de la vie civile, et lettres familières traduites de l'italien*. Tome Second. Paris: Rozet, 1773.

308 Jacob Friedrich von Bielfeld, *Les premiers traits de l'érudition universelle, ou Analyse abrégée de toutes les sciences, des beaux-arts et des belles-lettres*. Leide: chés Samuel et Jean Luchtmans, 1767. Arba: Jacob Friedrich von Bielfeld, *L'érudition universelle, ou Analyse abrégée de toutes les sciences, des beaux-arts et des belles-lettres*. Tome premier [-quatrième]. A Berlin: [s.n.], 1768.

309 Tas pats veikalas.

17

Histoire De La Vie Du Regne
 Et du detronement D'Hen
 III. a Londres MDCCLXVI
 Traite sur Lebonheur public -
 MDCCLXXIII
 Ejs de Tome second:
 Traite De La Verite de la Religi
 on Chrestienne. a Geneve -
 MDCCLXXX
 Ejs de Section IV
 Ejs de Section V. et VI
 Ejs de Section VII
 Zbir Historij Egipskich y Kartagen
 skich z 17 u Rodnie 1776
 Dictionnaire Italien et Fran cois a
 Geneve M.DC.LXXVIII
 Entretiens De Lame avec Dieu
 a Varsovie. MDCCLXX
 Methode facile pour apprendre
 la Langue Italienne Par Domi
 nique gratinara a Brunswick
 MDCCLXXII
 Poesies Diverses Dunsieur Du
 commun
 Le véritable Usage de L'anti
 rite seculiere d'Avignon -
 M.DCC.LIII
 Histoire Critique De La vie
 Civile Tome premier
 Ejs de Tome second
 L'Erudition complete par
 M. Le Baron De Biedfeld
 Ejs de.
 La Folie des pretendus Esprits
 Forts Des impiés Des indiffe
 rents et des separatistes
 Tome premier a Berlin 1753
 Ejs de Tome second.

Fr. Ant. Sikorski
 Fr. Florentinus Rokicki
 Fr. Canutus Naborowski
 Fr. Candidus Dawidowicz

Presentata ac revisa in officio
 Ita est.
 Fr. Dominicus Dąmbrowski. S. Ouy.

[200] La Folie des pretendus Esprits Forts Des im
 pies Des, indifferents, et des separatistes Tome
 Premier a Berlin 1753³¹⁰

[201] Ejusdem Tome second³¹¹

Frater Antonius Sikorski³¹², guardianus Trocensis
 Frater Florentinus Rokicki, praedicator, manu
 propria

Frater Canutus Naborowski, vicarius, manu pro
 pria

Frater Candidus Dawidowicz, manu propria

Praesentata ac revisa in officio. Ita est. Frater Domini
 cus Dąmbrowski³¹³

9 PAV. Ignoto Oginskio knygu, dovanotu Traku
 bernardinu vienuolynui, sarsašo pabaiga. VUB RS,
 F. 3-145, lap. 17r.

310 *La folie des prétendus esprits-forts, des impies, des indifférents et des séparatistes*. Tome Premier. Berlin: Aux dépens de la Compagnie, 1753.

311 *La folie des prétendus esprits-forts, des impies, des indifférents et des séparatistes*. Tome Second. Berlin: Aux dépens de la Compagnie, 1753.

312 Antanas Sikorskis, Vilniaus bernardinų vienuolyno gvardijonas 1780–1781, žr. JANONIENĖ, Rūta. *Bernardinų bažnyčia ir*

konventas Vilniuje, p. 399.

313 Dominykas Dombrovskis, prieš 1787 m. rūpinosi Troškūnų bernardinų bažnyčios statyba, buvo šio vienuolyno gvardijonas, jam vadovaujant atnaujintas vienuolynas ir 1782–1787 m. sudarytas Troškūnų bernardinų vienuolyno bibliotekos katalogas, žr. PACEVIČIUS, Arvydas. *Vienuolynų bibliotekos Lietuvoje 1795–1864 m.* Vilnius, 2005, p. 231.

THE LIBRARY OF IGNACY OGINSKI (1755–1786):
A REFLECTION OF GENELOGICAL AND RELIGIOUS
IDENTITY

Arvydas Pacevičius

Summary

This article examines the development and the contents of the library of Ignacy Oginski, appointed elder of the Darsūniškis and Vaiguva communities; his collection of books is discussed with an emphasis on how the sense of self as well as genealogical and religious identity are expressed. The library of I. Oginski is discussed within the context of the history of his family and closest relatives as well as his connections with the Bernardines of Trakai. The bibliographical and provenance analysis is founded on I. Oginski's books, which are stored in Vilnius University Library (10 specimens); also published at the end of this paper is a list of books bestowed by I. Oginski to the Trakai Bernardine Monastery, which itself was added into the 1787 catalogue of the monastery's library. It was determined that I. Oginski belonged to the third order of the Franciscan tertiaries and was a financial affairs trustee (i.e., a syndic, Lat. *Sindicus Apostolicus*) of the Trakai Bernardine Monastery, which he, together with his mother Antonina Oginska, had amply sponsored and to which he bequeathed upon death a sum of 7 thousand Lithuanian Zloty. I. Oginski bestowed his personal library, which consisted of 201 volume, to the Bernardines on March 29, 1786 based on a testament written in Kruonis. It contained not only the more traditional printed materials but also some sheet music characteristic of courtly culture, ledgers, and *silva rerum* manuscripts. Noteworthy is the prayer "On the Appeal for a Fulfilling Life" (Pol. *O uproszenie stanu życia przyzwoitego*), handwritten by I. Oginski himself. A large part of the library consisted of ascetic lectures, spiritual exercises, and sermons typical of the Bernardine monks, but the collection was not limited in this aspect, as it also had some secular French works from the Enlightenment period and textbooks printed by the publishing house of the Vilnius Piarists. The considerable number of historical works and books containing dedications with references to the merits of the Oginskis to the state and the Church shows that I. Oginski was particularly attentive of his family history. Generally, the library demonstrates quite clearly a promotional-religious aspect of I. Oginski's genealogical sense of self and identity. And here, too, the ascetic literature supplements the data from other sources regarding I. Oginski's piety and his belonging to the tertiary community. The carried out study of I. Oginski's identity and his personal library's development and the relevant associations confirms the available possibilities of using the approaches and methodologies of cultural anthropology and social communication in book science studies.

KEYWORDS: personal library, religious and geneological uniformity, syndic, tertiary, book list, bibliography, proveniences.

*Iteikta 2018 m. spalio 22 d.
Priimta 2019 m. balandžio 29 d.*